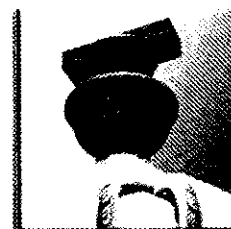

สรุปประเด็นการอภิปราย
ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ . .) พุทธศักราช
(รวม 4 ฉบับ)
ระหว่างวันที่ 23 - 25 พฤศจิกายน 2553

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

พฤศจิกายน 2553

คำนำ

นับตั้งแต่นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยมีศาสตราจารย์สมบัติ อารังธัญวงศ์ เป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการฯ ได้รายงานต่อนายกรัฐมนตรีถึงความก้าวหน้าของการดำเนินงานซึ่งนายกรัฐมนตรีได้รับทราบและเห็นสมควรให้นำข้อเสนอของคณะกรรมการฯ รวม 6 ประเด็น นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2553 คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ และเห็นชอบแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการฯ รวม 2 ประเด็น คือ การทำหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา (มาตรา 190) และระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา 93 - มาตรา 98) ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มอบให้คณะกรรมการฯ รับผิดชอบจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง คณะกรรมการฯ ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2553 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของคณะกรรมการฯ และให้เสนอประธานรัฐสภาเพื่อนำเสนอรัฐสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ประธานรัฐสภาจึงได้กำหนดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาครั้งที่ 9 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ 23 - 25 พฤศจิกายน 2553 เพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ โดยพิจารณารวมกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 71,543 คน เป็นผู้เสนอ และร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 102 คน เป็นผู้เสนอ รวม 4 ฉบับ

ในการนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้สรุปประเด็นการอภิปรายของสมาชิกรัฐสภาเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมทั้ง 4 ฉบับ และเสนอให้คณะรัฐมนตรีทราบในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นระยะๆ ในช่วงที่มีการประชุมดังกล่าว จากนั้นได้ประมวลข้อมูลข้างต้นและจัดทำเป็นเอกสารสรุปประเด็นการอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ระหว่างวันที่ 23 - 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในราชการต่อไป

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

29 พฤศจิกายน 2553

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	1
1.1 ระยะเวลาการอภิปราย	1
1.2 ระยะเวลาการลงมติ	1
1.3 สัดส่วนการอภิปราย	2
ส่วนที่ 2 คำแถลงเสนอร่างรัฐธรรมนูญฯ	3
2.1 คำแถลงร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 71,543 คน เป็นผู้เสนอ)	3
2.2 คำแถลงร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 102 คน เป็นผู้เสนอ)	5
2.3 คำแถลงร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (มาตรา 93 – 98) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (มาตรา 190) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	9
ส่วนที่ 3 สรุปประเด็นการอภิปราย	13
3.1 ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 71,543 คน เป็นผู้เสนอ)	13
3.2 ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 102 คน เป็นผู้เสนอ)	16
3.3 ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (มาตรา 93 – 98) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	18

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (มาตรา 190) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	20
3.5 ประเด็นอภิปรายในภาพรวม	22
ส่วนที่ 4 ภาคผนวก	31

- 4.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 150 มาตรา 151 และมาตรา 291
- 4.2 ความเป็นมาของเรื่อง
 - 4.2.1 สำเนาคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 138/2553
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
ตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมือง
และศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
 - 4.2.2 เอกสารประกอบความเป็นมาของเรื่อง
- 4.3 ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ..) พุทธศักราช รวม 4 ฉบับ
- 4.4 รายชื่อผู้อภิปรายร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติมฯ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1

ระยะเวลาการอภิปราย

วันอังคารที่ 23 พฤศจิกายน 2553

เวลา 10.35 – 00.00 นาฬิกา

เวลา 00.00 – 00.20 นาฬิกา

วันพุธที่ 24 พฤศจิกายน 2553

เวลา 09.30 – 00.00 นาฬิกา

เวลา 00.00 – 01.26 นาฬิกา

รวมระยะเวลา 31 ชั่วโมง

1.2

ระยะเวลาการลงมติ

วันพฤหัสบดีที่ 25 พฤศจิกายน 2553

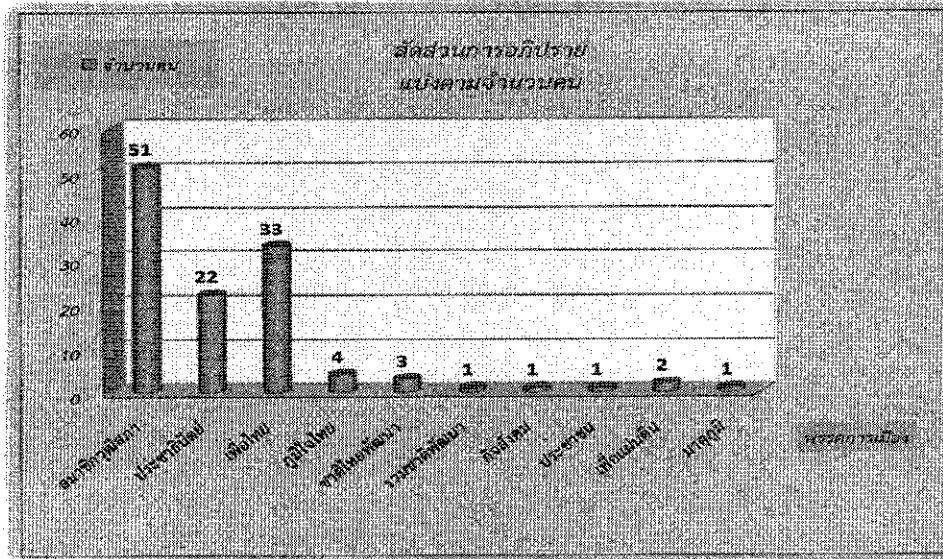
เวลา 09.30 – 22.45 นาฬิกา

รวมระยะเวลา 13 ชั่วโมง

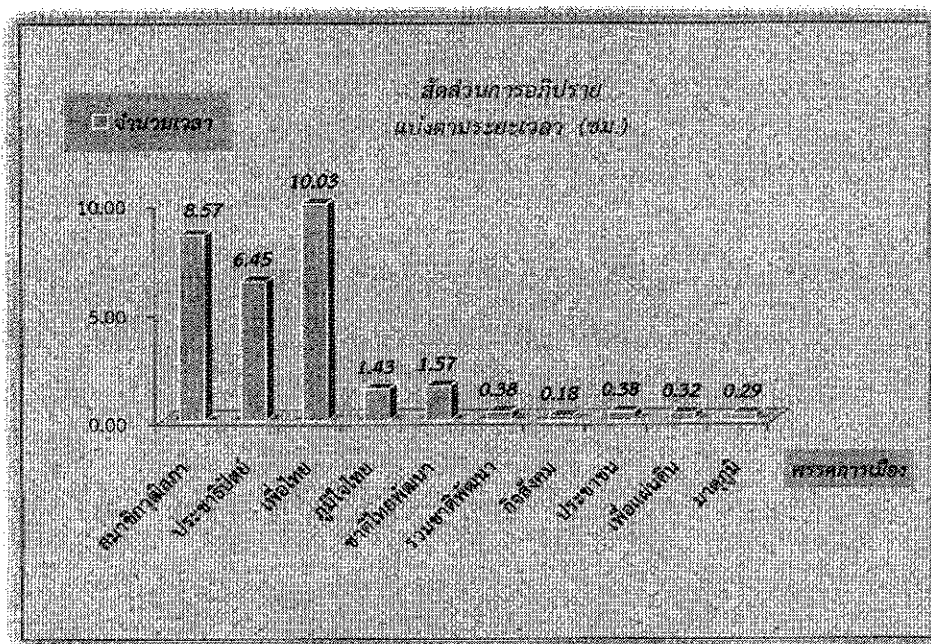
1.3

สัดส่วนการอภิปราย

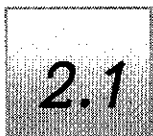
แบ่งตามจำนวนคน

แบ่งตามระยะเวลา

ส่วนที่ 2 คำแถลงเสนอร่างรัฐธรรมนูญฯ

คำแถลง

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช
(ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 71,543 คน เป็นผู้เสนอ)

นายเมธาพันธ์ โพธิ์ธีรโรจน์ ตัวแทนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แถลงชี้แจงสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 71,543 คน เป็นผู้เสนอ) ดังนี้

1. หลักการสำคัญในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 คือ การนำบทบัญญัติในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ หมวด 6 รัฐสภา หมวด 7 คณะรัฐมนตรี หมวด 8 ศาล หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น หมวด 10 การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ หมวด 11 การตรวจเงินแผ่นดิน หมวด 12 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และบทเฉพาะกาลบางมาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาใช้บังคับ

2. เนื่องจากปรากฏว่าในขณะนี้สังคมไทยมีปัญหาอันเนื่องมาจากความขัดแย้งของประชาชนสองฝ่าย คือ ฝ่ายที่เห็นด้วยกับฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และทั้งสองฝ่ายต่างออกมาเคลื่อนไหว ไม่ว่าโดยการชุมนุมหรือการแพร่ภาพและเสียง และมีที่ท่าจะลุกลามต่อไปอันอาจกลายเป็นความรุนแรง โดยมีได้เป็นไปตามวิถีทางที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติไว้ สถานการณ์ของบ้านเมืองเช่นนี้เรียกว่าวิกฤติทางรัฐธรรมนูญซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยใช้วิธีการทางกฎหมาย ด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้ถูกต้องกลับมามีรากฐานและหลักการเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเช่นที่เป็นมาก่อนการยึดอำนาจ เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 โดยให้เป็นไปตามหลักการและสาระต่างๆ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

3. สาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีดังต่อไปนี้

(1) กำหนดให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ (ร่างมาตรา 3)

(2) กำหนดให้นำบทบัญญัติส่วนใหญ่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ตั้งแต่หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย จนถึงหมวด 12 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และบทเฉพาะกาลบางมาตรามาใช้บังคับแทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และกำหนดให้มีการเรียงลำดับเลขมาตราต่อเนื่องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จนถึงเลขมาตราที่มีการอ้างอิงถึงกัน ต้องจัดเรียงลำดับให้สอดคล้องกันด้วย (ร่างมาตรา 4)

(3) กำหนดสัดส่วนในการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นหลักการอย่างเดียวกับรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 โดยแก้ไขถ้อยคำในมาตรา 185 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จากจำนวน “ไม่น้อยกว่าสองในห้า” เป็นจำนวน “ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้า” เพื่อที่จะได้มีการตรวจสอบผู้นำได้อย่างง่ายขึ้น

(4) กำหนดสัดส่วนในการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 โดยแก้ไขถ้อยคำในมาตรา 186 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จากจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้า เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในหก

(5) บทเฉพาะกาล รองรับสภาผู้แทนราษฎรที่มีอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นสภาผู้แทนราษฎรตามร่างรัฐธรรมนูญนี้ต่อไปจนกว่าสภาผู้แทนราษฎรชุดนี้จะครบวาระหรือมีการยุบสภานอกจากนี้ได้รองรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดำรงตำแหน่งในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป และในระหว่างที่ยังไม่ครบวาระ หากมีกรณีตำแหน่งว่างลงต้องดำเนินการหาผู้อื่นมาแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยแยกเป็นกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากกาเลือกตั้งแบบสัดส่วน ให้นำมาตรา 119 (1) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาใช้บังคับ และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยให้นำหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาบังคับใช้ต่อไป ร่างมาตรา 115

(6) บทเฉพาะกาล รองรับให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาอยู่ได้เพียง 3 ปี ซึ่งเป็นสิทธิที่มีอยู่เดิม แต่เมื่อครบ 3 ปี ก็ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเพื่อให้ครบ 200 คน และให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาสามารถสมัครรับเลือกตั้งในครั้งใหม่ได้ แต่สมาชิกวุฒิสภาที่ได้มาจากการเลือกตั้งครั้งหลังนี้ให้มีวาระ 3 ปี ส่วนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งที่ดำรงตำแหน่งในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ซึ่งมีทั้งหมด 76 คน ก็ให้มีวาระ 6 ปี ซึ่งเป็นสิทธิที่มีอยู่เดิม ตามร่างมาตรา 16

(7) บทเฉพาะกาล รองรับประธานสภาผู้แทนราษฎร รองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา รองประธานวุฒิสภาและผู้นำฝ่ายค้าน ตลอดจนคณะกรรมการการที่ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ในวันประกาศใช้ร่างรัฐธรรมนูญนี้คงดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อไป ตามร่างมาตรา 18 และร่างมาตรา 19

(8) บทเฉพาะกาล รองรับคณะรัฐมนตรีให้ดำรงตำแหน่งได้ต่อไปตามร่างมาตรา 22

(9) บทเฉพาะกาล กำหนดให้บรรดาประกาศ คำสั่ง กฎ หรือการใดทั้งหลายที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ดำเนินการหรือจัดให้มีขึ้น รวมถึงการจัดตั้งองค์กรใดขึ้นมา หากขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้เป็นอันบังคับใช้ไม่ได้ เพื่อให้ผู้ได้รับความเสียหายจากการดังกล่าวสามารถนำความขอขบด้วยกฎหมายได้ ตามร่างมาตรา 23

(10) บทเฉพาะกาล โดยที่การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีผลทำให้เนื้อหาของมาตราต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เปลี่ยนแปลงเลขมาตราไปตามเนื้อหาที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย จึงได้กำหนดให้บทบัญญัติของกฎหมายหรือกฎต่างๆ ที่อ้างอิงมาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ให้ถือว่าบทบัญญัติที่ถูกอ้างถึงนั้น เป็นการอ้างถึงบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญนี้ ในบทมาตราที่มีนัยเช่นเดียวกันตามร่างมาตรา 24

ฉะนั้น จึงขอให้สมาชิกสภาได้โปรดพิจารณาร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญของพี่น้องประชาชนด้วยความเคารพครับ

2.2

คำแถลง

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช
(สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 102 คน เป็นผู้เสนอ)

นายภราดร ปริศนานันท์กุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแถลงชี้แจงว่าในฐานะสมาชิกสภาและเพื่อนสมาชิกอีก 101 ท่าน อันประกอบไปด้วยสมาชิกจากพรรคภูมิใจไทย พรรคเพื่อแผ่นดิน พรรครวมชาติพัฒนา พรรคกิจสังคม และ พรรคชาติไทยพัฒนา ได้ร่วมกันเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีหลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้

หลักการให้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เพื่อกำหนดที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งให้มีที่มาจากการเลือกตั้งเขตละ 1 คน และแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศ หรือกับองค์การระหว่างประเทศ ที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

เหตุผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตละ 1 คน ได้ผ่านการศึกษาถกเถียงกันทั้งในวงวิชาการ และประชาพิจารณ์มานานแล้ว จนตกผลึกเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป และได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2540 ซึ่งยอมรับกันว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้มากกว่าเขตละ 1 คน เป็นไปตามหลักความเสมอภาคและหลักสากล เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่

หรือคนที่มีศักยภาพที่จะรับใช้ประชาชนได้อย่างดีแต่มีทุนทรัพย์น้อย ยิ่งไปกว่านั้นการหาเสียง ในระบบเขตใหญ่ คนรวย คนมีเงิน หรือคนที่ไม่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนได้เปรียบ และเปิดโอกาสให้มีการใช้จ่ายเงินในการหาเสียง อย่างมาก แม้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถที่จะคุมได้ ท้ายที่สุดก็หลีกเลี่ยงปัญหาซื้อสิทธิขายเสียง มากกว่าการหาเสียงในเขตละคนไม่ได้ การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้มากกว่าเขตละ 1 คน ทำให้ ประชาธิปไตยของประเทศต้องย่ำอยู่กับที่ การดูแลทุกข์สุขของพี่น้องประชาชนขาดประสิทธิภาพ มีการปิด หรือโยนความรับผิดชอบซึ่งกันและกัน ซึ่งต่างกับเขตเลือกตั้งเขตละ 1 คน ชาวบ้านรู้แน่ชัดว่า ใครคือตัวแทน ของเขาเพราะมีคนเดียว ท้ายที่สุดคือไม่สิ้นเปลืองงบประมาณในการเลือกตั้งซ่อม ส่วนการแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 190 นั้น ก็เพื่อให้รัฐสภาสามารถตรา กฎหมายกำหนดรายละเอียดประเภทหนังสือสัญญาได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ที่พวกผมเสนอร่างนี้เมื่อต้นปีที่ผ่านมา เป็นเหตุการณ์ต่อเนื่องจากการชุมนุมหลายครั้ง แสดงให้เห็นถึงความไม่ปรองดองเกิดขึ้นในประเทศนี้ ผมจำได้ดีถึงเหตุการณ์เมื่อปีที่แล้วเดือนเมษายน มีการ ชุมนุมของกลุ่มพี่น้อง ที่เรียกกันว่าพี่น้องเสื้อแดง ได้ชุมนุมแล้วก็มีกรรมาธิการการชุมนุมหลังจากนั้น ทุกภาคส่วน ได้มีการพูดคุยแสวงหาทางออกร่วมกันถึงแนวทางการปรองดอง ท่านนายกรัฐมนตรีขณะนั้นได้ใช้อำนาจตาม มาตรา 179 ขอให้สภาเปิดอภิปรายโดยไม่ต้องมีการลงมติ แสวงหาวิถีทางออกในการที่จะแก้ไขปัญหาร่วมกัน จนสุดท้าย ที่ประชุมก็มีมติให้สภาแห่งนี้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมา 1 ชุด โดยมีท่านดิเรก ถึงฝั่ง เป็นประธาน คณะกรรมการชุดนี้ เรียกว่าคณะกรรมการสมานฉันท์ กรรมการชุดนี้มีเพื่อนสมาชิกทั้งฝ่ายค้าน ฝ่ายรัฐบาล แล้วก็ทางฝ่ายวุฒิสภา ได้ร่วมกันพิจารณาแล้วก็วิเคราะห์ถึงสาเหตุของความแตกแยกและแสวงหาทางออก ในการที่จะแก้ไขปัญหาคความแตกแยก จึงสรุปออกมาว่ารัฐธรรมนูญมีทั้งสิ้น 6 ประเด็นด้วยกัน ที่จะสามารถ เดินไปสู่ความปรองดอง ผมก็เข้าใจว่าสภาแห่งนี้จะมีการพิจารณาร่วมกันในการที่จะเดินตามกรอบที่สภาได้ตั้ง กรรมการชุดนี้ขึ้นมาศึกษาว่าจะแก้ไขปัญหประเทศนี้อย่างไร แต่จนแล้วจนรอดเราก็ไม่มีการแก้ไขหลังจาก ที่กรรมการได้เสนอเสร็จสรรพเรียบร้อยแล้ว เรามีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาอีกชุดหนึ่งซึ่งเรียกกันว่า กรรมการ 3 ฝ่าย หรือวิป 3 ฝ่าย ประกอบไปด้วยวิปฝ่ายรัฐบาล วิปฝ่ายค้าน และวิปฝ่ายวุฒิสภา ก็มีการศึกษา เหมือนเดิมครับ เอา 6 ประเด็นที่กรรมการสมานฉันท์ชุดท่าน ส.ว. ดิเรก ถึงฝั่ง ได้ศึกษาเอาไว้มาพิจารณากันอีกรอบหนึ่ง ซึ่งขณะนั้นเราได้มีการพูดคุยและได้มีการหารือกันไปพอสมควร จนครั้งสุดท้ายที่ผมจำได้ว่ามี การพูดคุยหารือกัน 3 ฝ่ายจริงๆ คือที่ทำเนียบรัฐบาล หารือกับท่านนายกรัฐมนตรี ถึงแนวทางว่าเราจะ เดินหน้าต่อไปในการแก้ไขปัญหากันอย่างไร ท่านนายกรัฐมนตรีขณะนั้นได้เสนอกับกรรมการวิป 3 ฝ่าย ว่าจะมีการแก้ไขในประเด็นที่ทางวุฒิสภา ทางคณะกรรมการสมานฉันท์ ได้สรุปออกมาถึงต่อเมื่อมีการทำ ประชามติแล้วเสียก่อน ขณะนั้นทางฝ่ายเพื่อนสมาชิกฝ่ายค้านหรือวิปฝ่ายค้านขณะนั้นได้เดินออกจาก กระบวนการไป หลังจากนั้นก็มีมีการหารือกันต่อไปครับ กระบวนการนี้ยังไม่ยุติ วิปฝ่ายรัฐบาลและวิปวุฒิสภา ได้มีการประชุมหารือกันอีกต่อเนื่อง ผมเข้าใจว่าไม่ต่ำกว่า 4 – 5 เดือน ผมก็เป็นกรรมการในชุดนี้ เช่นเดียวกัน จนสุดท้ายกรรมการฝ่ายวุฒิสภากับกรรมการฝ่ายวิปรัฐบาลได้สรุปตรงกันว่าจะมีการแก้ไข ใน 6 ประเด็นพร้อมๆ กันได้ส่งสรุปรายงานให้ท่านประธานรัฐสภา ได้ส่งหนังสือถึงท่านนายกรัฐมนตรี

ผมเห็นว่า 2 ประเด็นนี้ เป็นประเด็นที่ไม่ขยายบทความขัดแย้งมากยิ่งขึ้น จึงเสนอเพียงแค่ 2 ประเด็น หลังจากนั้นก็มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการนำเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญใน 2 ประเด็นของพวกผมออกมาต่อต้านแล้วก็คัดค้าน บอกว่าพวกผมที่เสนอ 2 ประเด็นนี้เป็นการเสนอเพื่อประโยชน์ของพวกเรานักการเมือง เป็นการสนองต่อคนเพียงไม่กี่คน ของพรรคการเมืองไม่กี่พรรค ก็ต้องบอกกับท่านประธานว่า พวกผมไม่เคยเห็นประโยชน์ของส่วนตัวมาก่อนประโยชน์ส่วนรวม การแก้ไขใน 2 ประเด็นนี้ เป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์ของประเทศทั้งสิ้น ถ้าหากว่าจะแก้ไขเพื่อช่วยพวกพ้อง แก้ไขเพื่อพรรคการเมืองเพียงไม่กี่พรรค ทำไมพวกผมไม่หยิบมาตรา 237 ซึ่งเกี่ยวข้องกับพรรคของพวกผมโดยตรง 109 คน โดนตัดสิทธิทางการเมือง ดิดคุกทางการเมือง ทั้งๆ ที่เขาไม่ได้ทำความผิด ถ้าจะแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองเพื่อพรรคพวก ผมก็เสนอประเด็นมาตรา 237 เข้าไป หรือถ้าจะแสวงหาประโยชน์เพื่อตัวเอง กรรมการสมานฉันท์เขาก็สรุปออกมาแล้วในมาตรา 265 กับมาตรา 266 ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในมาตรา 265 กับมาตรา 266 เรื่องการก้าวก่ายอำนาจหน้าที่ของทางข้าราชการ ผมก็ยกประเด็นนี้สิครับ พวกผมในฐานะนักการเมืองมีโอกาสดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีโอกาสไปเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรี มีโอกาสไปเป็นเลขานุการรัฐมนตรี ทำไมพวกผมไม่เสนอประเด็นเหล่านี้ล่ะครับ จึงชี้ให้เห็นว่าการเสนอแก้ไข 2 มาตราของพวกผมไม่ได้เป็นการเสนอเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับตัวพวกผม แต่เป็นการเสนอเพื่อการแก้ไขปัญหาและเป็นการทำให้ประเทศนี้ได้ประโยชน์ ในมาตรา 190 อย่างที่ผมได้กราบเรียน ผมเสนอแก้ไขข้อความในวรรคห้าของรัฐธรรมนูญ ให้มีการเพิ่มเติมกำหนดให้ชัดเจนว่ากรอบ

การเจรจาหรือการเจรจาย่างไรบ้างที่จะต้องผ่านสภาแห่งนี้ เพราะว่าทุกวันนี้ทุกกรอบทุกเรื่องจะต้องนำเข้าสู่รัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนที่จะไปเจรจา เป็นการทำให้กระบวนการทางฝ่ายบริหารเน้นเข้าออกไป แล้วก็ล่องลอยออกไปจนบางครั้งการขอความเห็นชอบจากรัฐสภาไม่สามารถที่จะไปทำสัญญาได้ทันกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงทำให้ประเทศเสียผลประโยชน์ ที่ผมพูดอย่างนี้ก็ได้ไม่ได้หมายความว่า แก้ไขเพื่อให้รัฐบาลได้ประโยชน์ ผมเรียนกับท่านประธานครับ ไม่มีใครหรอกครับที่จะเป็นรัฐบาลตลอดชาติ แล้วก็ไม่มีใครหรอกครับที่จะเป็นฝ่ายค้านตลอดชาติเหมือนกัน สลับกันเป็นทั้งฝ่ายค้าน ทั้งฝ่ายรัฐบาล ไม่ใช่รัฐบาลได้ประโยชน์ แต่เป็นประเทศได้ประโยชน์ แต่เป็นประชาชนได้ประโยชน์ ถ้าหากว่าไปเจรจาได้เร็ว มีกำหนดกรอบชัดเจน สามารถที่จะไปเจรจากับต่างประเทศได้เร็วประชาชนทั้งประเทศก็ได้ประโยชน์จากการบริหารงานของรัฐบาลอยู่แล้ว นี่จึงเป็นประเด็นที่เสนอแก้ไขในมาตรา 190

ที่นี้มาในประเด็นของเขตเลือกตั้งที่พวกผม 102 ท่านเสนอให้แก้จากเขตใหญ่เรียงเบอร์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นเขตเล็กเบอร์เดียว ก็มองกันอีกครั้งว่า พรรคพวกผม กลุ่มของพวกผมเสนอแล้วพวกผมได้ประโยชน์ เป็นประโยชน์ของพรรคการเมืองบางพรรค ผมก็ต้องบอกว่าไม่ใช่ ส่วนตัวของผมถามว่าอย่างนั้นจะได้ประโยชน์กว่ากัน ผมเชื่อว่าไม่ว่าจะเป็นเขตเลือกตั้งเขตเล็กหรือเขตใหญ่ ความคิดเห็นของพี่น้องสมาชิกแตกต่างกันทั้งหมด เพราะฉะนั้นเราต้องดูว่าเขตเล็กหรือเขตใหญ่ประชาชนได้ประโยชน์มากกว่ากัน เราต้องไม่ลืมว่าการเลือกตั้งแบบเขตเล็กหรือเขตใหญ่ประชาชนได้ประโยชน์มากกว่ากัน เราต้องไม่ลืมว่าการเลือกตั้งแบบเขตเล็กเบอร์เดียวจุดเริ่มต้นมาจากรัฐธรรมนูญ ปี 2540 ซึ่งพวกเรายอมรับกันว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่มาจากประชาชน รัฐธรรมนูญฉบับนี้ผ่านการทำประชาพิจารณ์จากพี่น้องประชาชนทั่วประเทศแล้วเห็นพ้องต้องกันว่าการเลือกตั้งแบบเขตเล็กเบอร์เดียวเป็นประโยชน์และประชาชนได้ประโยชน์มากกว่าเขตใหญ่เรียงเบอร์ การเข้าถึงตัว ส.ส. การเข้าถึงประชาชน การติดต่อ 2 ทาง ระหว่างผู้แทนราษฎรกับประชาชนทำได้ง่ายกว่าเขตใหญ่ ต้องยอมรับว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในชนบทกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเมืองหลวงหรือกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างกัน คนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเมืองหลวงกับชนบทเขามีวิธีการเลือกที่แตกต่างกัน คนเมืองหลวงนี้เขามีความเพียบพร้อมในสาธารณประโยชน์ เพราะฉะนั้นเขาเลือกตัวแทนของเขาเข้าไปเพื่อที่จะไปทำหน้าที่ในฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อทำหน้าที่ในการที่จะตรากฎหมาย ขณะเดียวกันตรงข้ามในชนบท การมองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแตกต่างกัน นอกจากที่จะเลือกให้ไปทำหน้าที่ในฝ่ายนิติบัญญัติแล้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเหมือนกับทุกอย่าง เป็นเหมือนกับแก้วสารพัดนึกของเขา เรามีปัญหาเดือดร้อนตรงไหนแทนที่จะไปหาหน่วยงานราชการ แต่กลับเดินทางมุ่งตรงมาที่ ส.ส. ตัวแทนของพวกเขา ในการที่จะหาทางออกและแก้ปัญหาให้กับพวกเขา นี่คือเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 2540 คือ ทำให้ประชาชนกับตัวแทนได้มีโอกาสสื่อสารกันได้ง่ายขึ้น เขตเล็กลงการเข้าถึงประชาชนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็สามารถที่จะทำได้ง่าย พี่น้องประชาชนมีปัญหาจะเดินทางมาหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถ้าเป็นเขตเล็ก 3 – 4 อำเภอ เขาสามารถที่จะเดินทางมาหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ง่าย เป็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี 2540 มากไปกว่านั้น การได้มาของ ส.ส. ในเขตใหญ่ หรือการจะแจ้งเกิดของผู้สมัครที่มีความตั้งใจที่จะมาทำหน้าที่

เป็นตัวแทนให้กับพี่น้องประชาชนในเขตใหญ่นั้น คนใหม่คนที่ว่าจะแจ้งเกิดทำได้ยากเหลือเกิน เพราะว่าเขตเลือกตั้งใหญ่มหาศาล เวลาการเลือกตั้งหลังจากยุบสภามีเพียงไม่กี่วัน คนใหม่จะไปอาสาตัวกับประชาชนไม่สามารถที่จะทำได้ทั่วถึงในเวลาอันสั้น เพราะฉะนั้นพวกผมจึงเห็นว่า มาตรา 94 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปีที่ 2550 จึงสมควรที่จะแก้ไขเพื่อให้ประโยชน์ของพี่น้องประชาชนเกิดมากขึ้น นี่คือ 2 ประเด็นในมาตรา 190 แล้วก็มาตรา 94 ที่พวกผมนำเสนอต่อรัฐสภา แล้วให้รัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบในวันนี้ ผมขอขอบคุณท่านประธานที่ได้กรุณาให้มีการพิจารณาเรื่องของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในวันนี้ ผมไม่คาดหวังว่าจะครีว้างกฎหมายของพวกผม 102 ท่าน จะผ่านความเห็นชอบจากสภาแห่งนี้ แต่พวกผมตั้งใจที่สะท้อนให้เห็นถึงเจตนารมณ์ว่าที่พวกผมเสนอแก้ไขใน 2 ประเด็นไม่ได้เป็นการแก้ไขเพื่อตัวเอง ทั้งสิ้นล้วนแต่เป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์ของประชาชน ขอขอบคุณครับ

2.3

คำแถลง

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช

(มาตรา 93 – 98) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และ

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช

(มาตรา 190) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี แถลงชี้แจงว่า รัฐบาลขอเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (รวม 2 ฉบับ) มีหลักการและเหตุผล ดังต่อไปนี้

หลักการ แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกี่ยวกับที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา 93 – 98)

เหตุผล โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปตามหลักการบนพื้นฐานของความเป็นธรรมและเสริมสร้างความเข้มแข็งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และทำให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจึงจำเป็นต้องตรารัฐธรรมนูญนี้

หลักการ แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา (มาตรา 190)

เหตุผล โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดในหนังสือสัญญาที่รัฐบาลทำกับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศในเรื่องที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวางหรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญนั้นยังมีความเข้าใจที่แตกต่างกันเนื่องจากไม่มีความชัดเจนเพียงพอจึงเป็นอุปสรรคในการ

ดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศของรัฐ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้องต่อไป โดยให้มีการตรากฎหมายกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับประเภทหนังสือสัญญาที่จะต้องมียกย่องให้สัตยาบันให้รัฐสภาเห็นชอบจึงจำเป็นต้องตรารัฐธรรมนูญนี้

เนื่องจากกระผมจะได้ใช้สิทธิอภิปรายในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อรัฐธรรมนูญทั้ง 4 ร่าง ผมจะขอใช้เวลาช่วงแรกเพียงสั้นๆ ในการอธิบายถึงที่มาของรัฐธรรมนูญทั้ง 2 ฉบับที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ซึ่งโดยสรุปก็คือ การที่รัฐสภาแห่งนี้ได้เคยมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง หลังจากที่เรได้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปหลังเหตุการณ์เดือนเมษายน ปี 2552 ซึ่งคณะกรรมการชุดดังกล่าวได้มีการสรุปว่าเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญใน 6 ประเด็นเป็นเบื้องต้น ซึ่ง 6 ประเด็นดังกล่าวนั้นรวมถึง 2 ประเด็นที่รัฐบาลได้นำเสนอในวันนี้ด้วย แต่หลังจากการที่คณะกรรมการชุดดังกล่าวได้สรุปรายงานและการศึกษาถึงตัวกระผมนั้น รัฐบาลได้พิจารณาว่ายังคงมีความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยเฉพาะเสียงท้วงติงที่ว่า 6 ประเด็นของการแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้นอาจจะเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของนักการเมือง หลังจากนั้นคณะกรรมการประสานงาน ซึ่งมีทั้งฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้าน และวุฒิสภา ก็ได้มีการหารือกันอย่างต่อเนื่องและเมื่อช่วงปลายปีที่แล้วก็มีการไปพบกับผมที่ทำเนียบรัฐบาล ผมจึงเสนอทางออกว่าน่าจะได้มีการดำเนินการจัดทำประชามติในทั้ง 6 ประเด็น เพื่อพิจารณาว่ารัฐสภาจะดำเนินการอย่างไรต่อไปแต่โดยที่การประชามตินั้นไม่สามารถที่จะไปผูกพันฝ่ายนิติบัญญัติได้ ผมจึงต้องขอความเห็นชอบจากวิปของทั้ง 3 ฝ่าย แต่ต่อมาปรากฏว่าวิปในส่วนของฝ่ายค้านนั้นไม่เห็นด้วยกับการที่จะมีการดำเนินการดังกล่าว ดังนั้น จึงต้องมีการมาทบทวนแนวทางของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญกันต่อไป จนกระทั่งภายหลังเหตุการณ์ความไม่สงบในช่วงเดือนเมษายนและเดือนพฤษภาคมปีนี้ รัฐบาลก็มองเห็นว่าปมประเด็นความขัดแย้งในเรื่องของรัฐธรรมนูญนั้นยังคงเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นความขัดแย้ง สมควรที่จะได้มีข้อยุติ จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งซึ่งประกอบไปด้วยนักวิชาการที่ไม่ได้มีส่วนได้เสียใดๆ ทั้งสิ้นกับประโยชน์ของนักการเมือง มีท่านอธิการบดีของนิด้า อาจารย์สมบัติ อารังธัญวงศ์ เป็นประธาน ซึ่งก็ได้สรุปมาว่าใน 6 ประเด็น เคยมีการศึกษาก่อนหน้านี้ มี 1 ประเด็นที่ทางฝ่ายคณะกรรมการไม่เห็นด้วยที่จะมีการแก้ไข นั่นก็คือประเด็นที่จะแก้ไขให้ทางสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น เลขาธิการรัฐมนตรี ผู้ช่วยเลขาธิการ หรือตำแหน่งอื่นๆ ที่เป็นข้าราชการการเมืองได้คงเห็นว่าน่าจะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมใน 5 ประเด็น ผมได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีมีความเห็นว่าใน 5 ประเด็นนั้น ยังคงมี 3 ประเด็นซึ่งน่าจะเป็นปัญหาถ้าหากว่ามีการนำเสนอแก้ไขเพิ่มเติม เพราะอาจถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้ว่าเป็นเรื่องของผลประโยชน์ที่ขัดกันหรือเป็นประโยชน์ของผู้เสนอ แล้วก็อาจจะนำไปสู่ความขัดแย้ง 3 ประเด็นที่วานี้ก็คือ

ประเด็นที่ 1 เรื่องของปัญหาการยุบพรรค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะที่พรรคแกนนำรัฐบาลนั้น ยังคงมีคดียุบพรรคอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ประเด็นที่ 2 ก็คือกรณีที่แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งก็อาจจะถูกวิพากษ์วิจารณ์อีกเช่นกันว่าเป็นการเพิ่มอำนาจให้แก่พวกเราซึ่งเป็นผู้พิจารณาในเรื่องของการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และ

ประเด็นที่ 3 ที่ทางรัฐบาลเห็นว่ายังไม่สมควรแก้ไขก็คือ การแก้ไขเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับที่มาของวุฒิสภา เนื่องจากกรอบของเวลาไม่อำนวย เพราะการดำเนินการเกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภาในส่วนที่มาจาก การสรรหานั้นกำลังจะมีกระบวนการในการเริ่มต้น ซึ่งก็จะเกิดปัญหาความสับสนว่ารัฐธรรมนูญจะพิจารณาเสร็จหรือไม่แล้วจะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างไร

คงเหลือ 2 ประเด็นครับที่รัฐบาลเห็นว่าน่าจะสามารถดำเนินการได้โดยไม่ได้กระทบกระเทือนในเรื่องของความขัดแย้ง และได้เป็นเรื่องประโยชน์ของนักการเมืองซึ่งอาจจะถูกครหาได้

ประเด็นแรก คือเรื่องของเขตเลือกตั้ง ซึ่งก็เป็นเรื่องที่มีการทบทวนพิจารณาจากข้อเสนอของคณะกรรมการที่ทางสภาได้แต่งตั้งขึ้น โดยคณะกรรมการของท่านอาจารย์สมบัติได้รับฟังเสียงทั่วถึง ในแง่จุดแข็งจุดอ่อนของเขตเลือกตั้งใหญ่เขตเลือกตั้งเล็กหรือการเลือกแบบ ส.ส. หลายคนหรือคนเดียว แล้วก็มีมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยท่านได้สรุปว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตละคนนั้นถูกต้องตามหลักสากลและมีความเป็นธรรมมากกว่า แต่เพื่อป้องกันจุดอ่อนของเขตเลือกตั้งเล็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องของการซื้อสิทธิขายเสียงหรือการทำให้การเมืองไปอิงกับเรื่องของท้องถิ่นมากเกินไป ท่านจึงได้เสนอว่าสมควรจะได้มีการลดจำนวนเขตเลือกตั้งลงเหลือ 375 เขต ซึ่งก็จะมีผลให้หลายเขตเลือกตั้งนั้นมีขนาดใหญ่ขึ้น

ประเด็นที่สอง คือ มีการเพิ่มจำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากระบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งก็จะทำให้สัดส่วนของจำนวน ส.ส. ในสภาในส่วนที่เป็นการสะท้อนการแข่งขันในเชิงนโยบายและการแข่งขันระดับชาตินั้นเพิ่มมากขึ้นจาก 80 คน เป็น 125 คน

ประเด็นที่สาม คือ เรื่องของการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรา 190 ซึ่งเป็นเหตุผลที่ท่านสมาชิกที่ได้เสนอร่างก่อนหน้านี้ได้อภิปรายไปแล้ว นั่นก็คือปัจจุบันนั้นยังคงมีความไม่ชัดเจนว่าหนังสือสัญญาประเภทใดบ้างที่จะต้องนำเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา ซึ่งที่ผ่านมานั้นทางฝ่ายราชการก็มักจะมีความเกรงกลัวว่าจะดำเนินการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญจึงได้วินิจฉัยไปในทางที่ว่าหนังสือสัญญาต่างๆ หรือแม้กระทั่งแถลงการณ์ต่างๆ นั้นจะต้องนำเสนอต่อรัฐสภาเกือบทั้งสิ้น ซึ่งในการพิจารณาของที่ประชุมแห่งนี้หลายครั้ง เพื่อนสมาชิกก็ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางว่าหนังสือสัญญาที่ได้นำเข้ามานั้นไม่จำเป็นต้องเข้ามามีการพิจารณาของรัฐสภาด้วยเหตุผลนี้จึงมีการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมในการที่จะให้รัฐสภาสามารถทราบกฎหมายเพื่อกำหนดประเภทหรือหลักเกณฑ์ของหนังสือสัญญาได้ เช่น อาจจะมีการกำหนดว่าแค่ไหนกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงหรือเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ อย่างนี้เป็นต้น ดังนั้น จะกราบเรียนสั้นๆ ว่าการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของรัฐบาลในครั้งนี้ ได้เป็นไปตามการดำเนินการที่สืบเนื่องมาจากการทำงานของรัฐสภาส่วนหนึ่งโดยให้ทางฝ่ายภาควิชาการได้เข้ามาเสนอแนะปรับแต่งตามความเหมาะสม และได้เลือกในประเด็นที่เห็นว่า

ไม่น่าจะก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือทำให้พวกเราถูกครหาได้เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ของตัวเอง
จึงขอความสนับสนุนจากเพื่อนสมาชิกรัฐสภาทุกท่านด้วยครับ ขอขอบคุณครับ

ส่วนที่ 3 สรุปประเด็นการอภิปราย

3.1

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช
(ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 71,543 คน เป็นผู้เสนอ)

3.1.1 ประเด็นอภิปรายสนับสนุน

เห็นควรสนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน เนื่องจากเป็นร่างรัฐธรรมนูญที่ดี เป็นร่างที่นำหลักการมาจากรัฐธรรมนูญ ปี 2540 และเป็นรัฐธรรมนูญที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างแท้จริง อีกทั้งเนื้อหาของรัฐธรรมนูญปัจจุบันมีหลายเรื่องที่ขัดกับหลักประชาธิปไตย เช่น การยุบพรรคการเมืองตามมาตรา 237 บางเรื่องก็เป็นการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันโดยให้ ส.ส. สามารถเปลี่ยนพรรคการเมืองที่ตนสังกัดได้ เช่น การกำหนดคุณสมบัติในการรับสมัครเลือกตั้งตามมาตรา 101 (3) การกำหนดให้จัดการเลือกตั้งภายใน 60 วัน หรือมีการกำหนดบทนิรโทษกรรมตามมาตรา 309 ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรปรากฏในรัฐธรรมนูญประชาธิปไตย และสมควรยกเลิกบทบัญญัติมาตรานี้ไป สมควรแก้ไขเพื่อให้เนื้อหาของรัฐธรรมนูญมีความเป็นประชาธิปไตย

ประเด็นการยุบพรรคการเมืองนั้น เห็นว่าควรพิจารณาเป็นรายบุคคลที่กระทำความผิดเท่านั้น ไม่ควรตัดสินโดยยุบพรรคการเมืองซึ่งจะทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการบริหารประเทศ

การเลือกตั้งระบบบัญชีรายชื่อเหมาะสมกับการเลือกตั้งของไทยมากกว่า ไม่ควรตัดออก ส่วนระบบสัดส่วนจะลดปัญหาเรื่องการซื้อเสียงได้มาก

ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาตามร่างฉบับ คปพร. นั้น ได้แก้จากรัฐธรรมนูญปี 2550 ซึ่งเป็นการคัดเลือกแบบผสมเป็นการเลือกตั้งทั้งสิ้น โดยทั่วไปวุฒิสภามีหน้าที่กลั่นกรองกฎหมายและตรวจสอบข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ รวมถึงคัดเลือกองค์กรอิสระ ตลอดจนถอดถอนนักการเมือง ที่ผ่านมาประเทศไทยนั้นได้มีการคัดเลือกสมาชิกวุฒิสภาทั้งแบบเลือกตั้งทั้งหมด และแบบแต่งตั้งทั้งหมด พบว่า แบบแต่งตั้งทั้งหมดมีประสิทธิภาพในการทำงานมากกว่าแบบเลือกตั้งทั้งหมด รัฐธรรมนูญปี 2550 จึงร่างออกมาในรูปแบบผสมให้มีทั้งเลือกตั้งและแต่งตั้ง อย่างไรก็ตาม ในแบบผสมนั้น การสรรหาควรมีกระบวนการที่รอบคอบรัดกุม เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มีคุณภาพ

๑๖ ร่างฯ ที่ 1 ร่างของ คปพร. มี ประชาชนเสนอชื่อ 71,000 กว่าคน การที่จะแก้ไขทั้งฉบับนั้น ขอเสนอให้มี สสร. 3 เพราะมีบทบัญญัติในการออกเสียงประชามติอยู่

๑๗ กำหนดให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ กำหนดให้นำบทบัญญัติส่วนใหญ่ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตั้งแต่หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย จนถึงหมวด 12 และบทเฉพาะกาลบางมาตรา กำหนดสัดส่วนในการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี (แก้ไขมาตรา 185 วรรคหนึ่ง) กำหนดสัดส่วนในการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี (แก้ไขมาตรา 185 วรรคหนึ่ง)

๑๘ การแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ประชาชนเสนอจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน แต่ถ้าแก้ไขเพียง 2 ประเด็นตามร่างฯ ที่รัฐบาลเสนอ จะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน สมควรยุบสภาเพื่อคืบอำนาจให้ประชาชน

๑๙ เห็นด้วยกับร่างฯ ที่ประชาชนเสนอ แต่หากมีการรับหลักการร่างรัฐธรรมนูญฯ เห็นควรให้ไปแก้ไขรายละเอียดของร่างฉบับดังกล่าวในชั้นกรรมาธิการอีกครั้งหนึ่ง

๒๐ การเสนอแก้ไขตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ อาจก่อให้เกิดความสับสนแก่ประชาชน ควรดำเนินการแก้ไขเป็นส่วนๆ โดยแก้ไขในส่วนที่สำคัญ หากแก้ไขภาพรวมทั้งหมด ควรดำเนินการในรูปแบบสภาร่างรัฐธรรมนูญ

๒๑ เห็นด้วยกับร่างฉบับประชาชน เพราะมีเนื้อหาใกล้เคียงกับรัฐธรรมนูญ ปี 2540 ซึ่งมีกระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลอย่างกว้างขวาง (รับฟังความเห็นของประชาชนได้อย่างทั่วถึง) แต่มีการปรับปรุงให้ทันสมัยมากขึ้น

๒๒ ร่างฉบับประชาชนมีบทบัญญัติที่เสนอเข้ามาได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม เนื่องจากสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญปี 2540 ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการตรวจสอบอำนาจของนายกรัฐมนตรี การบัญญัตินโยบายแห่งรัฐ ซึ่งจากประเด็นดังกล่าวทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพในการบริหารประเทศ

๒๓ สนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน เพราะแก้ไขรัฐธรรมนูญ ปี 2550 เพื่อกำหนดให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ หมวด 6 รัฐสภา มาตรา 95-98 แก้เป็นวันแมนวันไทด์

3.1.2 ประเด็นอภิปรายคัดค้าน

๒๔ หลักการพอที่จะรับได้ เพราะคล้ายคลึงกับ รธน. ปี 40 แต่ถ้าจะนำมาใช้ทั้งฉบับสมควรที่จะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อน

๒๕ ร่างรัฐธรรมนูญภาคประชาชนเป็นการนำรัฐธรรมนูญปี 2540 มาใช้อีกครั้ง ซึ่งได้ให้อำนาจสมาชิกวุฒิสภามาก โดยอิงกับพรรคการเมือง องค์การอิสระไม่เข้มแข็ง รับไม่ได้

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

๑๖ ร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอโดยประชาชน บัญญัติให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ จะทำให้มีการแตกแยกในหมู่คนไทย เนื่องจากมีผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย

๑๗ กำหนดให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ กำหนดให้นำบทบัญญัติส่วนใหญ่ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตั้งแต่หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย จนถึงหมวด 12 และบทเฉพาะกาล บางมาตรา กำหนดสัดส่วนในการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี (แก้ไขมาตรา 185 วรรคหนึ่ง) กำหนดสัดส่วนในการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี (แก้ไขมาตรา 185 วรรคหนึ่ง)

๑๘ มาตรา 108 ตรงกับร่างของ สส. และร่างของ ครม. เพราะว่าจะเป็นการง่ายต่อการซื้อสิทธิหาเสียงของ อบจ.หรือ อบต. รธน. 50 ถือเป็นการบูรณาการ เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

๑๙ มาตรา 121 และมาตรา 122 (แก้ไขการได้มาของวุฒิสภาที่กำหนดให้เพิ่มจำนวนวุฒิสภาจาก 150 คน เป็น 200 คน และการกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง) เห็นว่าจำนวนสมาชิกวุฒิสภาปัจจุบัน 150 คน เหมาะสมแล้ว และการกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาส่วนหนึ่งมาจากสรรหา เหมาะสมแล้ว เพราะสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา นั้น สามารถทำประโยชน์ และมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน

๒๐ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลดังนี้ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้อ้างเหตุผลของการแก้ไขรัฐธรรมนูญว่า เป็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อนำกลับไปใช้รัฐธรรมนูญ 2540 เนื่องจากเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาธิปไตย ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า รัฐธรรมนูญ 2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่เกิดจากวิกฤติการเมือง และมีการบิดเบือนเพื่อผลประโยชน์ของนักการเมือง มีการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม เช่น มีการฆ่าตัดตอนในคดียาเสพติด การโยกย้ายแต่งตั้งข้าราชการอย่างไม่เป็นธรรม การเมืองขาดความโปร่งใส ขาดคุณธรรมและจริยธรรม องค์กรอิสระถูกแทรกแซง เช่น การสรรหากรรมการในองค์กรอิสระ เป็นยุคที่สื่อมวลชนถูกคุกคามสิทธิ เสรีภาพ ซึ่งในประเด็นนี้ รัฐธรรมนูญ 2550 ได้บัญญัติห้ามแทรกแซงสื่อมวลชน หรือถือหุ้นในกิจการสื่อสารมวลชน

๒๑ ในร่างมาตรา 3 บัญญัติให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งรัฐธรรมนูญ 2550 ได้บัญญัติไว้ชัดเจนและครอบคลุมไว้แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องบัญญัติไว้อีก

๒๒ รัฐธรรมนูญ 2550 มีความก้าวหน้าและเหมาะสมกับสถานการณ์อยู่แล้ว หากกลับไปใช้รัฐธรรมนูญ 2540 อาจล้าสมัย เช่น การจัดสรรคลื่นความถี่ ซึ่งปัจจุบันรัฐสภาได้ออกกฎหมาย กสทช. เรียบร้อยแล้ว หรือ ในเรื่องผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งรัฐธรรมนูญ 2550 ก้าวไกลถึงการตรวจสอบจริยธรรมของนักการเมือง แต่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้กลับบัญญัติให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นเพียงฝ่ายธุรการ

๒๓ ในเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นตามร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอนี้ ขาดความเชื่อมโยง และไม่มี ความชัดเจน ซึ่งปัจจุบันมีความก้าวหน้าไปมากแล้ว

๒๔ สำหรับร่างรัฐธรรมนูญของประชาชนยังมีจุดอ่อนหลายประการ โดยเฉพาะเรื่องการขัดกันของผลประโยชน์ จึงไม่เห็นด้วย

๒ ไม่เห็นด้วย เรื่อง การบัญญัติให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติดังกล่าว

๓ ฉบับประชาชนเสนอได้ศึกษามาแล้ว แต่ไม่รับด้วยเนื้อหาสาระเพราะ หลายมาตราที่เป็นข้อดีมีการตัดขาดหายไปจาก ปี 50 เช่น สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในกระบวนการยุติธรรม การจัดสรรคลื่นความถี่ตามมาตรา 47 ตัดสาระสำคัญออกไป มาตรา 53 ของรัฐธรรมนูญ ปี 50 บัญญัติให้ผู้สูงอายุอายุ 60 ปีขึ้นไปได้รับเบี้ยยังชีพ แต่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนเสนอบัญญัติไว้เพียงมีสิทธิได้รับเงินที่เหมาะสมจากรัฐเท่านั้น ตัดเรื่องสวัสดิการของผู้สูงอายุ กองทุนผู้สูงอายุ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนเอาจุดอ่อนของรัฐธรรมนูญ ปี 40 มาใช้ เช่น คำว่า ตามที่กฎหมายบัญญัติ ถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติ ก็ไม่มีผลบังคับใช้ เช่น มาตรา 54 สิทธิในข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 57 วรรคสอง ถูกตัดออกไปจากรัฐธรรมนูญ ปี 50 การใช้ประโยชน์จากที่ดินไม่เหมาะสม การสลับมาตราเกิดความสับสน

3.2

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช
(สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 102 คน เป็นผู้เสนอ)

3.2.1 ประเด็นอภิปรายสนับสนุน

๑ เห็นด้วยกับการจัดให้มีการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว เพราะ ส.ส. สามารถเข้าถึงปัญหาของประชาชนได้อย่างแท้จริง และสามารถนำปัญหาในเขตของตนมาชี้แจงในรัฐสภาได้

๒ แก้ไขการกำหนดที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตามมาตรา 94 ให้มีที่มาจาก การเลือกตั้งเขตละหนึ่งคน และแก้ไขมาตรา 190 โดยแก้ไขวรรคห้า เพื่อกำหนดว่าหนังสือสัญญาประเภทใดบ้างที่ต้องเสนอให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อให้เกิดความชัดเจน

๓ เนื่องจากเห็นมีความไม่สงบเกิดขึ้นในประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา โดย นรม. ได้ขอเปิดอภิปรายฯ โดยอาศัยตามมาตรา 167 ของรัฐธรรมนูญ และที่ประชุมได้มีมติให้มีคณะกรรมการสมานฉันท์ฯ (นายดิเรกฯ เป็นประธาน) เพื่อศึกษาแก้ไขปัญหารัฐธรรมนูญ และสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในประเทศไทย ต่อมาได้มีคณะกรรมการ 3 ฝ่าย (วิปฝ่ายค้าน วิปรัฐบาล วิปวุฒิสภา) โดยนำประเด็น 6 ประเด็น มาหารือกันอีกครั้ง ซึ่ง นรม. เสนอให้มีการทำประชามติเสียก่อน ซึ่งวิปสามฝ่ายไม่เห็นด้วยกับการทำประชามติ ปัจจุบันยังไม่มีทำประชามติ พรรคร่วมรัฐบาล 5 พรรค เห็นว่าถึงเวลาสมควรที่ต้องแก้ไข เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ และเสนอขอการแก้ไขในเพียง 2 ประเด็น ซึ่งไม่ได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือรัฐบาล แต่เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาของประเทศ ประเด็นแก้ไขเขตเลือกตั้งใหญ่ เป็นเขตเล็กเบอร์เดียว โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ซึ่งเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถเข้าถึง

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

ประชาชนได้มากกว่า และสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้ง่ายกว่าเขตเลือกตั้งใหญ่ (ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ 2540) ดังนั้น จึงสมควรแก้ไขมาตรา 94 ของรัฐธรรมนูญฯ 2550

๑๖ เห็นด้วยกับการแก้ไขทั้ง 2 ประเด็น คือ เขตเลือกตั้ง จากเขตใหญ่เรียงเบอร์ เป็นเขตเล็กเบอร์เดียว รวมทั้งการแก้ไขมาตรา 190 โดยให้รัฐสภากำหนดประเภทของสัญญาที่ทำกับนานาประเทศ

๑๗ มาตรา 93 ถึงมาตรา 98 ระบบเขตการเลือกตั้ง และแก้ไขมาตรา 190 การทำสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา เพื่อให้ยึดหยุ่นเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ มาตรา 93 ถึงมาตรา 98 แก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามหลักพื้นฐาน เพื่อความเป็นธรรม ไม่ใช่รังเกียจรัฐธรรมนูญปี 40 หรือต่อต้านรัฐธรรมนูญ ปี 50 การแก้ไขที่มาของ ส.ส. เพื่อให้เกิดความทัดเทียมกัน การแก้ไขคราวนี้ไม่ได้ตอบแทนบุญคุณใคร ทำให้บางพื้นที่เลือกได้ 3 คน บางพื้นที่เลือกได้ 2 คน บางพื้นที่เลือกได้ 1 คน เช่น จังหวัดอุดรธานี เขต 1 มี 3 คน เขต 4 มี 2 คน จังหวัดระนองทำไมเลือกได้คนเดียว หลักการเลือกตั้ง 1 เสียงต่อ 1 คน เพื่อความชัดเจนพบปะประชาชนได้ง่าย ถ้าใจจืดจางจะอย่างไรก็ทำได้อยู่ดี มาตรา 190 มีความเข้าใจแตกต่างกันทำให้มีอุปสรรคในการไม่เจรจากับต่างประเทศ

3.2.2 ประเด็นอภิปรายคัดค้าน

๑๘ ไม่เห็นชอบกับร่างแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับรัฐบาลรวม 2 ฉบับ และฉบับ ส.ส. ที่ขอแก้ไขในเรื่อง มาตรา 190 และที่มาของ ส.ส. เนื่องจากการแก้ไขมาตรา 190 ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ และการแก้ไขที่มาของ ส.ส. เป็นเพียงการซื้อเวลาของรัฐบาล โดยการแก้ไขเรื่องเขตพื้นที่เลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นเขตเล็กหรือเขตใหญ่ ไม่มีผลกระทบต่อการได้รับเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทย

๑๙ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับ ส.ส. และคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ให้คำนึงถึงความเหมาะสมของเสียงประชาชน สมควรให้ประชาชน 1 คน ออกเสียง 1 เสียง โดยให้มีความเสมอภาคกัน, ความจำเป็นในการอยู่รอดของพรรคการเมือง ส่งผลให้พรรคการเมืองรวมตัวกันเพื่อโอกาสในการแข่งขันเลือกตั้ง, การลดจำนวน ส.ส. เขตลง อาจก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายขึ้นได้ และส่งผลให้นายทุนอยากกลับมามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย อย่างไรก็ตามถ้ารัฐสภาเห็นชอบให้แก้ไขหลักการตามรัฐธรรมนูญ จะต้องไม่ทำให้ ส.ส. เดิมมีสิทธิลดลง

๒๐ สำหรับการแก้ไข รธน. ฉบับพรรคร่วมรัฐบาล มีการเสนอขอแก้ไขในเรื่องการทำหนังสือสนธิสัญญากับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ เห็นว่าในเรื่องนี้รัฐบาลยังคงไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

3.3

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (มาตรา 93 – 98) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

3.3.1 ประเด็นอภิปรายสนับสนุน

๑ เรื่องการแบ่งเขตการเลือกตั้งของ สส. ในร่างรัฐธรรมนูญของ ครม.ขอให้ชี้แจงในประเด็นนี้ด้วยว่ารัฐธรรมนูญ ปี 50 มีข้อด้อยในการแบ่งเขตการเลือกตั้งของ สส. และประชาชนได้ประโยชน์อย่างไรด้วย

๒ ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เห็นด้วยที่จะใช้แบบเขตเดียวเบอร์เดียว เพราะการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเช่นนี้ จะได้ผู้ที่ใกล้ชิดและรู้ถึงปัญหาที่แท้จริงของประชาชน อันจะทำให้การแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนตรงจุดและมีประสิทธิภาพที่ดียิ่ง

๓ ที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ควรมาจากการเลือกตั้งของประชาชนทั้งหมด

๔ ระบบการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว ทำให้เกิดการซื้อเสียงได้ง่าย แต่มีประโยชน์ต่อประชาชน เพราะ สส. ดูแลประชาชนได้ดีขึ้น

๕ ร่างที่ 3 ร่างฯ ของ ครม. เกี่ยวกับ สส. มาตรา 93 – 98 เปลี่ยนเป็นแบบแบ่งเขต 375 คน และแบบบัญชีรายชื่อ 125 คน แขนการแบ่งกลุ่มจังหวัด 8 กลุ่ม

๖ มีข้อสังเกตว่า ร่างฯ นี้แบ่งซอย สส. แบบแบ่งเขตให้เล็กลงเป็นแบบเขตเดียวเบอร์เดียว แต่ สส. แบบสัดส่วนกลับเพิ่มขึ้นให้ใหญ่ขึ้น ซึ่งดูสวนทางกัน เห็นด้วยกับการแก้ไข รธน. ฉบับรัฐบาลรวม 2 ฉบับ

๗ แก้ไขที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เหตุผลเพื่อให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปตามหลักการพื้นฐานของความเป็นธรรม และเสริมสร้างความเข้มแข็งของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๘ รัฐสภาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม 6 ประเด็น และเห็นควรให้มีการจัดทำประชามติใน 6 ประเด็น แต่มี 1 ประเด็นที่คณะกรรมการฯ ไม่เห็นด้วย คือ การแก้ไขให้สมาชิกสภาผู้แทนฯ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ จึงเห็นควรแก้ไข 5 ประเด็น และได้นำเสนอคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่าใน 5 ประเด็น มี 3 ประเด็นที่มีปัญหาไม่ควรแก้ไขขณะนี้ ได้แก่ ปัญหาการยุบพรรค การแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการแก้ไขที่มาของวุฒิสมาชิก ดังนั้น คงเหลือ 2 ประเด็นที่ดำเนินการได้

๙ ประเด็นการแก้ไขเขตเลือกตั้ง แก้ไขให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเลือก สส. ได้เขตละ 1 คน และลดจำนวนเขตเลือกตั้งเหลือ 375 เขต โดยเพิ่มจำนวนสมาชิกที่มาจากบัญชีรายชื่อจาก 80 คน เป็น 125 คน

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

๑๖ การแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ ที่คณะรัฐมนตรีเสนอไม่ได้มีเจตนาเพื่อแก้ไขเพื่อพวกพ้องของตนเอง แต่อยู่บนพื้นฐานของประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

๑๗ ประเด็นการแบ่งเขตเลือกตั้งตามร่าง รธน. ฉบับ ครม. แบบเขตเล็ก มีความเหมาะสมแล้วเพราะ สส. สามารถเข้าถึงปัญหาของประชาชนได้ทุกหมู่บ้าน แต่ในเรื่องของจำนวน สส. แบบแบ่งเขต 375 คน กับระบบสัดส่วน 125 คน ขอฟากประเด็นนี้ให้กรรมการพิจารณาในเรื่องนี้ด้วย เพราะจำนวน สส. เขตลดลงถึง 25 คน ส่งผลให้จำนวนของ สส. น้อยลง จึงขอเสนอให้ใช้สัดส่วน 420 ต่อ 80 คน หรือ 400 ต่อ 100 คน

3.3.2 ประเด็นอภิปรายคัดค้าน

๑๘ เรื่องเขตการเลือกตั้ง เห็นว่าควรแก้เรื่องการปรองดองจะดีกว่า การแบ่งเขตการเลือกตั้งนั้น พรรคประชาธิปัตย์มีความพยายามให้เขตเลือกตั้งเล็กลงเพื่อได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

๑๙ การกำหนดจำนวนเขตในการเลือกตั้งของ สส. ไม่ควรลดลง แต่ควรเพิ่มให้มีจำนวนมากขึ้น และการเพิ่มจำนวน สส. ควรพิจารณาจากสภาพพื้นที่และจำนวนประชากรด้วย

๒๐ ควรส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเมืองและประเทศต่อไป

๒๑ มาตรา 101 (3) เป็นการออกกฎหมายในแบบเขตเล็กเพื่อเอื้อให้มีการซื้อตัว สส. ซึ่งเร็วๆ นี้ พรรคประชาธิปัตย์อาจถูกยุบพรรค จึงได้เสนอให้มีการแก้ไขรธน. เพื่อให้มีการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว เห็นว่าเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ สส. แต่ไม่เกิดประโยชน์ต่อประชาชน รวมทั้งอาจส่งผลให้เกิดการซื้อเสียง และเห็นว่าที่ผ่านมาพรรคประชาธิปัตย์ไม่มียุทธศาสตร์การเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว จึงเห็นว่ารธน. ปี 40 ให้ประโยชน์ต่อประชาชนมากกว่า

๒๒ ประเด็นที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เห็นด้วยกับการแบ่งเขตเลือกตั้งที่จะใช้แบบเขตเล็กเบอร์เดียว ส่วนในเรื่องการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีสัดส่วนที่จากเดิม 100 คน เพิ่มเป็น 125 คน และลดสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจากเดิม 400 คน เหลือ 375 คน เห็นว่า ควรจะมีการทบทวนแก้ไขเสียใหม่

๒๓ ลด ส.ส. เขต จาก 400 คน เป็น 375 คน แล้วไปเพิ่ม ส.ส. สัดส่วน จาก 100 คน เป็น 125 คน เห็นว่า เป็นการเปิดช่องให้กับนายทุนของพรรคการเมือง ประโยชน์ที่จะเกิดแก่ประชาชนคือ สส. เขตซึ่งจะใกล้ชิดกับประชาชนแต่กลับลดจำนวนลง

๒๔ เพิ่มจำนวนปาร์ตี้ลิสต์ 125 คน สส. เขตเหลือ 325 คน โดยไม่มีการกำหนดขั้นต่ำไม่ว่าจะเหมาะสม

๒๕ การแก้ไขเขตเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญ ปี 2540 กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเดียวเบอร์เดียว จะทำให้พรรคการเมืองที่ได้รับเสียงข้างมากมีอำนาจมากเกินไป ซึ่งในเรื่องนี้

ปัญหาอยู่ที่ผู้ใช้อำนาจ ทำให้รัฐธรรมนูญไม่มีการพัฒนา และทำให้การเมืองค่อนข้างดุเดือด แต่รัฐธรรมนูญปี 2550 ทำให้ลดความขัดแย้งทางการเมืองลง นอกจากนี้คณะกรรมการปฏิรูปฯ ให้ความสำคัญกับ สส. แบบสัดส่วนมากกว่า สส. แบบเขต เนื่องจาก มีความเข้มแข็งในระบบพรรคการเมือง ซึ่งในความเป็นจริง สส. เขต มีความสำคัญมากกว่า จึงไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเด็นนี้ยังมีความไม่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคมและทางการเมืองได้

3.4

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (มาตรา 190) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

3.4.1 ประเด็นอภิปรายสนับสนุน

๑ การเสนอขอแก้ไขมาตรา 190 เกี่ยวกับการหนังสือสัญญาต่อรัฐสภานั้น เนื่องจาก รธน. กำหนดไว้ไม่ชัดเจน ทำให้เป็นภาระต่อรัฐสภา จึงควรแยกประเภทหนังสือสัญญาตามมาตรา 190 ให้ชัดเจนว่าควรนำ เรื่องใดเสนอต่อรัฐสภา

๒ รัฐธรรมนูญมาตรา 190 มีเจตนารมณ์เพื่อถ่วงดุลการทำงานของฝ่ายบริหาร แต่เนื่องจากความในวรรคสองของมาตราดังกล่าวบัญญัติถ้อยคำไว้ไม่ชัดเจนในเรื่องของเอกสาร จึงเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารประเทศได้กำหนดไว้เป็นกรอบดำเนินการ โดยให้กำหนดรายละเอียดไว้ในกฎหมายลำดับรอง

๓ การแก้ไขมาตรา 190 เห็นควรแก้ไขความในวรรคห้า เพื่อให้อำนาจหน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงต่างๆ ในการออกกฎหมายลำดับรอง เพื่อแยกประเภทหนังสือสัญญาต่างๆ ที่รัฐบาลได้ลงนามกับต่างประเทศ หรือระหว่างประเทศ และควรมีคณะกรรมการร่วมของทั้งสองสภาดำเนินการพิจารณาเอกสาร สัญญาต่างๆ ที่จะเสนอสู่การพิจารณาของรัฐสภาเพื่ออนุมัติหรือเห็นชอบ

๔ แก้ไขเรื่องหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามมาตรา 190 เกิดจากความเข้าใจที่แตกต่างกัน จึงเป็นอุปสรรคในการดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศของรัฐ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้องต่อไป

๕ ประเด็นการแก้ไขมาตรา 190 เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าหนังสือสัญญาใดบ้างที่ต้องนำเสนอให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ ดังนั้น จึงควรให้รัฐสภาตรากฎหมายว่าหนังสือสัญญาประเภทใดบ้างที่ต้องนำเสนอให้รัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๖ ร่างรัฐธรรมนูญของรัฐบาล ที่ขอแก้ไขมาตรา 190 วรรคสาม ซึ่งกำหนดลักษณะหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และนอกจากนี้ ยังกำหนดให้เป็นไปตามที่กฎหมาย

บัญญัติ และพรรคหก กำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดประเภท กรอบการเจรจา ขั้นตอนและวิธีการ จัดทำหนังสือสัญญาตามวรรคสาม ซึ่งการกำหนดในลักษณะเช่นว่านั้น รัฐธรรมนูญ 2550 บางมาตรา ได้ กำหนดหลักการเช่นนี้ไว้ เช่น มาตรา 67 ซึ่งปัจจุบันก็ยังไม่มีการออกกฎหมายตามมาตรา 67 จึงทำให้การ ดำเนินงานของรัฐบาลในหลายโครงการที่สำคัญ และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนไม่สามารถกระทำได้ ดังนั้น หากจะกำหนดในลักษณะเช่นนี้ ควรให้มีการเตรียมการออกกฎหมายลูกไว้ด้วย การกำหนดให้ศาล รัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดในกรณีมีปัญหาในการตีความหนังสือสัญญา จะเป็นการเหมาะสมหรือไม่

3.4.2 ประเด็นอภิปรายคัดค้าน

๑ ในประเด็นมาตรา 190 วรรคสอง ของร่าง ครม. เป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตย ซึ่งจะไม่มีการขอข้อมูล ไม่มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และไม่มีการขอความเห็นชอบของรัฐสภา นอกจากนี้ตามมาตรา 190 วรรคสาม ก็ไม่ได้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และครม.ไม่จำเป็นต้อง ให้ข้อมูลรายละเอียดต่อรัฐสภา ซึ่งไม่เห็นด้วยกับร่างของ ครม. ทั้งสองประเด็นนี้

๒ มาตรา 190 เห็นว่าคณะกรรมการการจะพิจารณากรอบที่จะแก้ไขได้มากนักน้อยเพียงใด กรณีตัวอย่างการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์กันมากว่าส่อไปในทางทุจริต เนื่องจากโครงการ ไม่ผ่านสภาตามมาตรา 190 การจัดซื้อเครื่องบิน 39,000 ล้านบาท เห็นว่า มีความจำเป็นที่สภาจะต้อง รับทราบหรือไม่ และควรกำหนดจำนวนเงินเท่าใดที่จะต้องผ่านสภา , การจัดซื้อรถเกราะยูเครน ซึ่งไม่ผ่าน สภา เรื่องต่างๆ เหล่านี้ เห็นว่าสภามีความจำเป็นต้องรับรู้รับทราบ และให้ประชาชนได้รับทราบ นอกจากนี้ การยกเลิกมาตรา 190 ทั้งหมดคงไม่สามารถกระทำได้ จะต้องพิจารณากลับกรอกรอบการเจรจาอีกทีว่า เหมาะสมตรงไหนหรือไม่ ซึ่งหลักการบางอย่างจำเป็นสำหรับรัฐบาลในการบริหารราชการของประเทศ บางอย่างจำเป็นสำหรับสมาชิกรัฐสภาต้องได้รับรู้รับทราบเพื่อป้องกันการทุจริตในอนาคต

๓ มาตรา 190 ด้อยอยู่แล้ว ไม่ต้องการให้สภาได้ตรวจสอบอำนาจบริหารของรัฐบาล จึงไม่ สมควรแก้ไข

๔ มาตรา 190 มีเหตุผลเพียงพอที่จะแก้ไข ปัญหาอยู่ที่หนังสือสัญญา หากแก้ไขเฉพาะ วรรค 5 ก็ควรเห็นด้วย แต่ในร่างฯ จะแก้ไขในวรรค 2 และวรรค 3 ด้วยซึ่งทำให้ประชาชนมีโอกาส ตรวจสอบน้อยลง และเห็นว่าควรตั้งคณะกรรมการรวมทั้ง 2 สภา เพื่อเจ้าหน้าที่กลั่นกรองเรื่องที่ควร นำเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา

๕ การแก้ไขมาตรา 190 รัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 มีทั้งข้อดีและข้อเสียโดยข้อเสียของ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ ทำให้ไม่คล่องตัวในการทำงานของรัฐบาล ส่วนข้อดีของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ ใน สถานะ สส. ทำให้รับรู้ข้อตกลงหรือหนังสือสัญญาที่รัฐบาลทำความตกลงกับต่างประเทศ โดยการแก้ไข รัฐธรรมนูญฉบับที่ ครม.เสนอ กกก.ศึกษาเห็นว่าจะต้องมีการแก้ไข แต่อย่างไรก็ตามเห็นว่า ยังไม่มีความไม่ ชัดเจนว่าหนังสือสัญญาประเภทใดที่ต้องผ่านการพิจารณาของรัฐสภา นอกจากนี้ หากมีปัญหาในการตีความ

ยังต้องเสนอไปที่ศาลรัฐธรรมนูญตีความอีก ประเด็นนี้ยังมีความไม่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคมและทางการเมืองได้

3.5

ประเด็นอภิปรายในภาพรวม

3.5.1 ระบบการเลือกตั้ง

๑ การกำหนดให้เปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งและลดจำนวนสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตจาก 400 คน เป็น 325 คน และเพิ่มจำนวนสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจาก 80 คน เป็น 125 คน มีวัตถุประสงค์อะไร และการขอแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยแบ่งออกเป็น 2 ร่างคือ การกำหนดที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และ การทำหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา มีประโยชน์ซ่อนเร้นหรือไม่

๒ เห็นด้วยกับการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว เพราะการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเรียงเบอร์สร้างความไม่เท่าเทียมกัน บางเขตได้ สส. 2 คน บางเขตได้ สส. 3 คน

๓ การแก้ไขรัฐธรรมนูญในประเด็นเรื่องที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ควรเป็นไปตามร่างฯ ฉบับประชาชนซึ่งจะนำไปสู่ความสมานฉันท์

๔ การเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เป็นการสืบทอดอำนาจ จะทำให้เกิดความวุ่นวาย ควรมีผู้ดูแลประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์

๕ การแก้ไขรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยลดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากเลือกตั้งแบบแบ่งเขต แต่เพิ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนจะทำให้มีประโยชน์ต่อพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลในปัจจุบัน

๖ การแก้ไขเขตเลือกตั้ง หากเป็นเขตเลือกตั้งแบบเขตใหญ่ทำให้ชื่อเสียงลำบาก ซึ่งเป็นผลดีต่อระบบการเลือกตั้ง แต่อย่างไรก็ตามในประเด็นนี้ ไม่มีความสำคัญกับประชาชน

๗ การแก้ไขที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาจมีผลต่อการเลือกตั้งในอนาคตซึ่งมีทั้งผลดีและผลเสียแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

๘ การแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยลดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต และเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนเป็นเรื่องที่ผิด การป้องกันการขายเสียงน่าจะทำได้วิธีอื่น

๙ ร่างมาตรา 93-98 ระบบสัดส่วน เขตใหญ่ เขตเล็ก มีความจำเป็นอย่างไร จึงต้องมีการแก้ไข รัฐธรรมนูญปี 2550 เป็นการแก้ไขเพื่อสนองความต้องการ ของ สส. หรือไม่

๑๐ เขตการเลือกตั้ง ควรให้ประชาชนเป็นคนตัดสินไม่ใช่แค่นักวิชาการไม่กี่คน การเพิ่มบัญชีรายชื่อมีผลกระทบต่อประชาชน เอาเหตุผลอะไรมาตัดสิน การแก้ไขเขตเลือกตั้งประชาชนไม่ได้เห็นชอบ แต่ตกลงกันตอนจัดตั้งรัฐบาลจึงได้แก้ไข

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

๑๖ การแก้ไขที่มาของ สส. ที่บอกว่า เขตเดียวคนเดียวมี 4 จังหวัด แต่ความเป็นจริงประชาชนร้อยละ 97 จำนวน 24 ล้านคน มีสิทธิเลือกตั้ง 2-3 คน ทำให้ไม่ถามประชาชนก่อน

๑๗ เขตการเลือกตั้ง แบ่งออกเป็น 2 แบบ แบบเขตใหญ่เรียงเบอร์ และแบบเขตเดียวเบอร์เดียว ถ้าเป็นเขตเดียวเบอร์เดียว จะมีการทุจริตในการหาเสียงได้ง่ายกว่า การแข่งขันในพื้นที่จะสูงมาก รวมทั้งการเมืองในระดับท้องถิ่น ซึ่งถ้าเป็นเขตใหญ่เรียงเบอร์ น่าจะเป็นการลดปัญหาการซื้อเสียงได้มากกว่า

๑๘ ข้อดีของเขตเดียวเบอร์เดียวคือทำงานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ใกล้ชิดประชาชนมากกว่าเขตใหญ่เรียงเบอร์

๑๙ เรื่องเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้ง จากเขตใหญ่เรียงเบอร์เป็นเขตเดียวเบอร์เดียวโดยให้เหตุผลว่า เพื่อความเสมอภาคในการใช้สิทธิเลือกตั้ง นักการเมืองหรือประชาชน ใครได้ประโยชน์มากกว่ากัน ตามรัฐธรรมนูญ ปี 40 การเลือกตั้ง โปร่งใสหรือไม่ ประชาชนได้รับประโยชน์จริงหรือไม่ ดังนั้น การแก้ไขประเด็นเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งนั้นต้องมีเหตุผลเพื่อการแก้ไขทุจริต การเลือกตั้งและเพื่อให้ สส. เข้าประชุมอย่างพร้อมเพียงจึงสมควรที่จะแก้ไข

๒๐ กรณีแบ่งเขตเลือกตั้งนั้นต้องพิจารณาว่าประชาชนได้ประโยชน์น้อยเพียงใด ต้องยอมรับว่า เขตใหญ่เรียงเบอร์ สส.ดูแลประชาชนได้ไม่ทั่วถึง จึงสนับสนุนการแบ่งเขตเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว ซึ่งมีความเป็นสากลมากกว่า รัฐธรรมนูญที่แก้ไขนั้นต้องให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด

3.5.2 หนังสือสัญญา

๑ ความในมาตรา 190 ต้องให้ความชัดเจนว่าเรื่องใดต้องเสนอรัฐสภา เรื่องใดไม่ต้องเสนอ และเมื่อผ่านการพิจารณาของรัฐสภาแล้วมีขั้นตอนต่อไปอย่างไร หรือกรณีมีปัญหาต้องตีความว่าเรื่องใดเป็นหนังสือสัญญาที่ต้องเสนอให้รัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบหรือไม่ก็ต้องส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไปได้ แต่ทั้งนี้ ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายมากำหนดขั้นตอน วิธีการดังกล่าวแต่อย่างใด

๒ มาตรา 190 มีหลักการมาจากรัฐธรรมนูญ ฉบับ 2489 ซึ่งปัญหาที่จะแก้ไขต้องมีการพิจารณาว่าสนธิสัญญาประเภทใดต้องเสนอรัฐสภาให้ความเห็นชอบ เพราะมีหลายประเภทที่เสนอรัฐสภาโดยเปิดเผย ทำให้คู่ค้าทราบถึงวิธีการเจรจาของฝ่ายเรา ดังนั้น จึงควรบัญญัติให้ชัดเจนว่าสนธิสัญญาประเภทใดต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามมาตรา 190

๓ เห็นด้วยกับการแก้ไข เพราะการทำสนธิสัญญาหรือหนังสือสัญญากับต่างประเทศโดยให้ต้องผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา ทำให้เกิดความล่าช้า ทั้งที่การตรวจสอบมีได้ทั้งระบบรัฐสภาและสื่อมวลชน

๔ การแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา 190 เป็นปัญหาในกระบวนการพิจารณาของของรัฐสภา ควรออกแบบรองรับเพื่อแก้ไขปัญหานั้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ในการประชุมร่วมกัน ทำให้สมาชิกรัฐสภาเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตลอดจนประชาชนมีโอกาสได้เรียนรู้กลไกของมาตรา 190 เพราะเป็นเรื่องผูกพันประชาชนทุกคน

๕ ประเด็นการขอแก้ไขมาตรา 190 นั้น ฝ่ายรัฐบาลควรกวดขันฝ่ายราชการประจำมากกว่า เช่น กำหนดแผนการปฏิบัติงานให้ชัดเจน การแจ้งขั้นตอนกระบวนการการทำหนังสือสัญญาที่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

๑๖ การแก้ไขมาตรา 190 รัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 มีทั้งข้อดีและข้อเสีย โดยข้อเสียของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ ทำให้ไม่คล่องตัวในการทำงานของรัฐบาล ส่วนข้อดีของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ ในฐานะ สส. ทำให้รับรู้ข้อตกลงหรือหนังสือสัญญาที่รัฐบาลทำความตกลงกับต่างประเทศ โดยการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับที่ ครม.เสนอ กก.ศึกษาเห็นว่าจะต้องมีการแก้ไข แต่อย่างไรก็ตามเห็นว่า ยังไม่มีความไม่ชัดเจนว่าหนังสือสัญญาประเภทใดที่ต้องผ่านการพิจารณาของรัฐสภา นอกจากนี้ หากมีปัญหาในการตีความยังต้องเสนอไปที่ศาลรัฐธรรมนูญตีความอีก

๑๗ การแก้ไขมาตรา 190 ควรทบทวนการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการดูแลเกษตรกรให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากเกษตรกรได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

๑๘ มาตรา 190 ยังไม่สมควรแก้ไขในขณะนี้ เนื่องจากยังไม่มีปัญหา และรัฐสภายังสามารถยังสามารถที่จะรับรู้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับต่างประเทศได้

๑๙ ปัจจุบันต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและมีการทำประชาคมตี ร่างมาตรา 190 ที่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาอาจทำให้การพิจารณาล่าช้า - ปัจจุบันต้องขอความเห็นชอบจากสภา หากจะมีการแก้ไขอาจมีการประชุมร่วมของรัฐสภา 2 – 3 วัน ต่อสัปดาห์ ก็ได้ มาตรา 190 วรรคห้า ให้มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนให้ออกกฎหมายได้ แต่รัฐบาลไม่ออกกฎหมายซึ่งสามารถทำได้ หากมีปัญหาให้ศาลรัฐธรรมนูญ ตีความจึงไม่ต้องแก้ไข

๒๐ ม.190 ประชาชนจะได้ประโยชน์หรือไม่ ถ้าหนังสือสัญญาไม่ต้องผ่านรัฐสภา เช่น FTA สภาจะไม่ได้รับรู้รับทราบ ไม่ใช่เฉพาะแนวอาณาเขตที่มีความสำคัญ ดังนั้น การแก้ไขต้องมีเหตุผลมากกว่านี้ ไม่ใช่ให้เหตุผลว่าเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับรัฐสภา แต่ประชาชนเสียประโยชน์

๒๑ มาตรา 190 เป็นกฎเกณฑ์ในการทำสนธิสัญญาเพื่อให้ ฝ่ายนิติบัญญัติมีส่วนในการควบคุมมากยิ่งขึ้นซึ่งรัฐธรรมนูญได้กำหนด ให้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับขั้นตอนการทำสนธิสัญญา ดังนั้น กรณีจึงเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ตรงจุด

๒๒ มาตรา 190 เป็นการแก้ไขเพื่อกำหนดหมวดหมู่ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ไม่ได้ตัดทั้งมาตรา เพียงแต่ตัดบางส่วนเท่านั้น

๒๓ การแก้ไขรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับมาตรา 190 เกิดจากปัญหาของสนธิสัญญามีหลายประเภทที่เป็นหัวใจของการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งที่ต้องมีการลงนามและไม่ต้องลงนาม ซึ่งต้องส่งให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาว่า เป็นไปตามมาตรา 190 ที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาหรือไม่ ตามรัฐธรรมนูญ ปี 2540 มีประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2 ที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ส่วนรัฐธรรมนูญ ปี 50 มีประเภทที่ 3 ถึงประเภทที่ 5 ที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาเพิ่มเติมขึ้นมาอีก แต่เนื่องจากมาตรา 190 เดิม ยังมีความไม่ชัดเจน และมีกรอบระยะเวลาเกินไป ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ

3.5.3 เรื่องอื่นๆ

๒๔ พรรคเพื่อไทยไม่ขอเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญ ยกเว้นจะนำร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ประชาชนขอแก้ไขเป็นร่างหลักในการพิจารณา

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

๑๖ พรรคเพื่อไทยไม่ขอเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่หากพรรคเพื่อไทยชนะการเลือกตั้งในครั้งต่อไป จะขอแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 ให้มีสาระเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2540 เพราะการทุจริต ตลอดจนการก้าวล่วงการทำงานของข้าราชการประจำจะทำให้ยากลำบาก

๑๗ การที่กำหนดให้มีการลงคะแนนเลือกนายกรัฐมนตรีโดยอิสระ ไม่ต้องเป็นไปตามมติพรรค จะทำให้ระบบพรรคการเมืองอ่อนแอ

๑๘ ช่วงเวลาในการเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญของรัฐบาลไม่มีความเหมาะสม แม้ว่าปัญหารัฐธรรมนูญจะเป็นวิกฤติของประเทศ แต่ช่วงเวลาดังกล่าวประชาชนประสบวิกฤติภัยทางธรรมชาติอยู่ จึงควรให้ความสำคัญกับประชาชนก่อน

๑๙ รัฐบาลควรตอบปัญหาให้ได้ว่า การแก้รัฐธรรมนูญเป็นการแก้วิกฤติของบ้านเมือง หรือทำให้เกิดการปรองดองหรือไม่ อย่างไร และเป็นปัญหาของประชาชน หรือฝ่ายการเมือง พรรค หรือนักการเมือง

๒๐ หัวใจของรัฐธรรมนูญ 2540 หลัก ๆ คือ เพื่อให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ มีการถ่วงดุลคานอำนาจระหว่างกัน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบได้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นฉบับที่ดีฉบับหนึ่ง บทบัญญัติเป็นไปตามครรลองของกฎหมาย แต่เนื่องจากหลังปี 2540 เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ 2540 ได้ถูกบิดเบือน การมีเสถียรภาพของรัฐบาล ทำให้ผู้นำได้ใช้อำนาจควบรวม บิดเบือนข้อมูล จนนำไปสู่การอภิปรายไม่ไว้วางใจ ซึ่งหากผู้นำในขณะนั้นปล่อยให้ฝ่ายค้านตรวจสอบ ก็อาจไม่เกิดปัญหา ได้มีการแทรกแซงองค์การอิสระ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น ไม่มีการคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค ตามรัฐธรรมนูญ 2540 ไม่มีการคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เช่น เหตุการณ์ที่ตากใบ ในการจัดสรรงบประมาณจังหวัดขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ

๒๑ การแก้ไขรัฐธรรมนูญประชาชนไม่ได้รับประโยชน์อย่างไร รัฐบาลตั้งคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและการแก้ไขรัฐธรรมนูญ (นายสมบัติ อารังธัญวงศ์ เป็นประธานคณะกรรมการ) ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวเสนอขอแก้ไข 5 ประเด็น แต่รัฐบาลเลือกแก้ไขเพียง 2 ประเด็น เฉพาะประเด็นที่รัฐบาลเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาล แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลไม่จริงใจ อีกทั้งไม่แน่ใจว่าหากแก้ไขแล้วจะสร้างความสมานฉันท์ในประเทศได้ การแก้ไขจึงเป็นเรื่องยาก ต้องถามความเห็นผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด จึงยังไม่สมควรแก้ไขรัฐธรรมนูญในช่วงนี้ ประกอบกับปัจจุบันมีปัญหาการทุจริตเกิดขึ้นมาก ดังนั้น รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเรื่องทุจริตมากกว่า เช่น การทุจริตสอบเข้าโรงเรียนนายอำเภอ การทุจริตรถไฟฟ้าสายสีม่วง การขายข้าว การขายมันเส้น ฯลฯ

๒๒ รัฐธรรมนูญ 2550 ไม่ควรกำหนดให้มีมาตรา 237 เรื่องการยุบพรรค เพราะพรรคเป็นนิติบุคคลแต่คนที่ทำผิดเป็นบุคคลธรรมดา เปรียบเสมือนสามีทำผิดภรรยาติดคุก ที่ผ่านมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติเคยตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อยกร่างรัฐธรรมนูญ แต่นายอภิสิทธิ์ฯ ในฐานะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เคยไม่เห็นด้วยกับการเลือกตั้งแบบเขตเดียวเบอร์เดียว รัฐธรรมนูญ 2540 เกิดขึ้นจากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกอบด้วยประชาชน นักวิชาการ นักนิติศาสตร์ นักรัฐศาสตร์ และผู้มีความรู้ความสามารถรวม 99 คน เป็นผู้ร่วมจัดทำ ประกอบกับมีการทำประชาพิจารณ์ ทำให้เกิดความศรัทธามากกว่ารัฐธรรมนูญ 2550

๑๖ ควรมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่การแก้ไวนั้นจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ การแก้ไขรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ค่อนข้างเร่งด่วน ต่างจากต่างประเทศ ซึ่งต้องมีการศึกษาและใช้ระยะเวลาพอสมควร ประเทศที่เจริญแล้วมักจะมีการเลือกตั้งแบบ One man one vote (เขตเล็กเบอร์เดียว) ซึ่งสอดคล้องกับสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน และเห็นว่าจะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ จึงเห็นด้วยกับการแก้ไขในเรื่องนี้

๑๗ สำหรับการแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงนั้น ปัจจุบันมีคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการในเรื่องนี้อยู่แล้ว แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่สามารถควบคุมการซื้อสิทธิขายเสียงได้อย่างทั่วถึง ควรมีการเพิ่มคุณภาพของคณะกรรมการดังกล่าว และให้มีการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยให้มากยิ่งขึ้น

๑๘ ควรให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญปี 2550 เนื่องจากเนื้อหาของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ทำให้บ้านเมืองเกิดความแตกแยก ประกอบกับที่มาขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญฯ เช่น ศาล กต. ปช. เป็นหน่วยงานที่มาจากแนวความคิดของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ อีกทั้งการกำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาซึ่งสามารถถูกครอบงำได้ ในส่วนของสมาชิกวุฒิสภานั้นมีที่มาแตกต่างจากรัฐธรรมนูญปี 2540 ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง การแก้ไขรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตเดียวเบอร์เดียวยังไม่มีความจำเป็น การแก้ไขรัฐธรรมนูญในเวลานี้ ควรแก้ไขเกี่ยวกับเรื่ององค์กรอิสระ โดยเฉพาะศาล และควรที่จะต้องมีการแก้ไขก่อนที่จะให้มีการจัดให้มีการเลือกตั้ง การแก้ไขรัฐธรรมนูญไม่ควรทำให้นักการเมืองหรือพรรคการเมืองเกิดการอ่อนแอ อันจะเป็นเหตุให้มีการรัฐประหาร

๑๙ ควรให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนดำเนินการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

๒๐ การขอแก้ไขรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ยังไม่มีความจำเป็น เนื่องจากเป็นการเพิ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน และลดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต น่าจะไม่เป็นที่ยอมรับการแก้ไขรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ไม่เป็นการแก้ไขในแก่นของปัญหา เนื่องจากในขณะนี้สังคมอยู่ในระหว่างการยึดผลประโยชน์ระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่ม ปัจจุบันประเทศไทยมีปัญหาเรื่องโครงสร้างอำนาจ นอกจากนั้นกระบวนการสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้ดำเนินการโดยตรงต่อคณะกรรมการฯ ทำให้อาจมีการบิดเบือนข้อเท็จจริงก่อนที่จะมีการนำเสนอต่อคณะกรรมการฯ ก็ได้

๒๑ ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน ได้เปิดกว้างโดยนำรัฐธรรมนูญ ปี 2540 มาใช้ แต่ข้อบกพร่องของการใช้รัฐธรรมนูญเกิดจากคนใช้ทำให้เกิดกระบวนการขัดแย้งกัน และมีการแก้ไขกระบวนการองค์กรอิสระ

๒๒ ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ รัฐสภาควรจะต้องดำเนินการแก้ไข เนื่องจากเป็นตัวแทนของประชาชน ควรให้พรรคการเมืองแก้ไขปัญหาดามวิถีทางการเมือง โดยไม่ต้องมีการจัดการจากภาคส่วนอื่นๆ และไม่ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญ

๒๓ รัฐธรรมนูญ คือ กฎหมายสูงสุดของประเทศ นอกจากนั้น รัฐธรรมนูญยังเป็นกฎกติกา มารยาทของการอยู่ร่วมกันของประชาชนและประเพณีการปกครอง โดยเห็นว่าสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามภาวะแวดล้อมและความเห็นพ้องของทุกคน รัฐธรรมนูญต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกคน (Participatory Democracy) เพียงแต่ในทางปฏิบัติเป็นไปได้ยาก ไม่ควรเลือกว่าจะใช้เฉพาะรัฐธรรมนูญ 2540 หรือ รัฐธรรมนูญ 2550 ฉบับใดฉบับหนึ่ง แต่เห็นว่าควรมีการผสมผสานที่เรียกว่าประชาธิปไตยแบบหา

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

ทางออก (Deliberate Democracy) ซึ่งปัจจุบันได้มีการตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศและสมาชิกปฏิรูปประเทศที่จะสังเคราะห์มุมมองของประชาชน แล้วหาจุดสมดุลที่คนไทยจะอยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข การนำรัฐธรรมนูญ 2540 มาใช้ทั้งฉบับ อาจทำให้สาระสำคัญบางประการที่มีอยู่ในรัฐธรรมนูญ 2550 หายไป เช่น กระบวนการฟ้องศาลปกครองโดยประชาชน ซึ่งในรัฐธรรมนูญ 2540 ไม่ได้บัญญัติไว้

๑๖ การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ได้เกิดบ่อยหรือง่ายตาย เป็นไปได้อย่างไรที่การฉีกรัฐธรรมนูญง่ายกว่าการแก้รัฐธรรมนูญ เป็นเรื่องท้าทายว่าจะมีท่าทีอย่างไร

๑๗ เมื่อประเทศไทยอยู่ในช่วงวิกฤต และรอคอยการเลือกตั้งปี 2550 แต่การเลือกตั้งในครั้งนั้นไม่สามารถนำการเมืองออกจากวิกฤตได้ ฝ่ายต่างๆ ต่างออกมาตั้งคำถามว่า รธน.จำเป็นต้องแก้หรือไม่ ถ้าแก้เป็นการแก้เพื่อใคร ใครเสนอแก้ ถ้าไม่สำเร็จใครรับผิดชอบ จำเป็นต้องแสดงความเห็นร่วมกัน แม้มีหลายเรื่องที่ไม่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวของสื่อแดงและพันธมิตรแต่มีหลายเรื่องที่รับฟังได้ แต่ทั้งหมดไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร แต่การแก้หรือไม่แก้ จะนำไปสู่การทำรัฐประหาร

๑๘ การใช้รูปแบบเขตเลือกตั้งแบบใด เป็นสิทธิสมาชิกแต่ละคน แต่ต้องเข้าใจก่อนว่า รัฐสภาต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญได้ เพราะรัฐธรรมนูญไม่ใช่พระธรรมเจดีย์ หรือคัมภีร์ทางศาสนา แต่เป็นธรรมนูญของคนในประเทศ จึงต้องแก้ไขตลอดประวัติศาสตร์

๑๙ เหตุผลหลักในการทำรัฐประหารในปี 2549 คือ ผู้ทำรัฐประหารเห็นว่าระบอบทักษิณนั้นไม่ดี มีนักการเมืองที่ไม่ดี ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ โดยผู้ทำรัฐประหารได้จัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นเพื่อตรวจสอบรัฐบาล โดยไม่ได้มีการตรวจสอบโดยศาลยุติธรรม ต่อมาได้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี 2550 โดยมีการทำประชาพิจารณ์โดยได้บอกประชาชนว่าจะมีการแก้ไขภายหลังถ้าเกิดปัญหาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว แต่ปัจจุบัน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น รัฐบาลกลับให้เหตุผลว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้มาจากการเลือกของประชาชนไม่สามารถแก้ไขได้ ปัญหาการเมืองในปัจจุบันมี 2 ประการ คือ การปฏิบัติสองมาตรฐานและความรับผิดชอบของรัฐบาล

๒๐ ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพียงแค่ 2 ประเด็น เห็นควรให้มีการแก้ไขประเด็นอื่นด้วย เช่น มาตรา 299 เกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรอิสระ ซึ่งมาจากการคัดสรรซึ่งไม่เหมาะสม

๒๑ ควรแก้ไขรัฐธรรมนูญ 2550 ในบทเฉพาะกาลดังนี้ มาตรา 299 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเห็นว่าเป็นองค์กรที่สืบทอดอำนาจของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ มาตรา 309 การรองรับบรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) 2549 ว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ เห็นว่าเป็นบทบัญญัติที่สร้างความเจ็บปวดให้กับสมาชิกวุฒิสภา เนื่องจากเท่ากับเป็นการยอมรับว่าการปฏิบัติไม่เป็นความผิด มาตรา 250 ควรแก้ไขเพื่อให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก มาตราดังกล่าวทำให้ตุลาการมีอำนาจมากกว่าฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ควรลดบทบาทของตุลาการ ไม่ให้ครอบงำฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารมากเกินไป

๒๒ ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในปลายปี 2552 ในประเด็นควรแก้ไขรัฐธรรมนูญหรือไม่แก้ไข ประชาชนเห็นว่า การแก้ไขหรือไม่แก้ไข ไม่มีผลต่อการลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม นอกจากนี้ ประชาชนยังเห็นด้วยกับการเลือกตั้ง สว. ถึง 63%

๒๓ รัฐธรรมนูญ 2550 มีจุดเด่นในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยมีบทบัญญัติในเรื่องนี้ถึง 70 มาตรา ในขณะที่รัฐธรรมนูญ 2540 มีเพียง 40 มาตรา รวมทั้ง มีจุดเด่นในเรื่องการ

ตรวจสอบด้วย แบ่งอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารอย่างชัดเจน ในการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถมาปฏิบัติงานในฝ่ายบริหาร เป็นต้น แต่เนื่องจากกระแสให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญมีมากขึ้น จึงทำให้มีการตั้งคณะกรรมการฯ เพื่อศึกษาแก้ไขรัฐธรรมนูญ ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร

๓๖ รัฐธรรมนูญ 2550 เป็นวิวัฒนาการจากการแก้ไขรัฐธรรมนูญ 2540 ที่มีปัญหาการควบคุมอำนาจของฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งในรัฐธรรมนูญ 2550 ได้มีการแก้ไขในเรื่องนี้ โดยกำหนดไว้ในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบที่เข้มงวดมากขึ้น

๓๗ การแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญของคณะรัฐมนตรี 2 ประเด็น นั้น ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับพรรคร่วมรัฐบาลแต่อย่างใด ซึ่งการแก้ไขที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดูแลประชาชนได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น แต่ทั้งนี้ควรกำหนดเขตพื้นที่ให้อยู่ในระหว่าง 150,000 – 200,000 คนต่อตารางกิโลเมตร น่าจะเหมาะสม และเห็นด้วยในการแก้ไขมาตรา 190 เพื่อให้เกิดความชัดเจน

๓๘ เมื่อเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญ ปี 2550 กับรัฐธรรมนูญปี 2540 แล้ว รัฐธรรมนูญ ปี 2550 สร้างความอ่อนแอให้กับการเมือง แต่สำหรับรัฐธรรมนูญ ปี 2540 มีประโยชน์ต่อการเมือง การบริหารราชการ เศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีขึ้น และการได้รับความเชื่อถือจากต่างประเทศ

๓๙ รัฐธรรมนูญปี 2550 กำหนดให้อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ และอำนาจนิติบัญญัติเป็นอำนาจขององค์กรอิสระทั้งหมด ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ศาลสามารถใช้อำนาจบริหาร โดยเสนอกฎหมายได้เอง ซึ่งต่างจากรัฐธรรมนูญ ปี 2540 มีเป้าหมายต้องการให้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี โดยอำนาจบริหารผ่านอำมาตย์ ที่เรียกว่าองค์กรอิสระ กำหนดให้มีประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และประธานศาลปกครองสูงสุด จึงมีปัญหว่า ใครมีอำนาจสูงสุด และเป็นการทำลายฐานอำนาจของประชาชน ไปอยู่ในอำนาจขององค์กรอิสระและการที่ศาลรัฐธรรมนูญมีองค์ประกอบ 9 คน ทำให้มีการแทรกแซงได้ง่าย มีนัยสำคัญเป็นการเปลี่ยนแปลงอำนาจจากประชาชนเป็นอำนาจของอำมาตย์ เป็นการเปลี่ยนโครงสร้างทางการบริหารของอำนาจ

๔๐ รัฐธรรมนูญ ปี 2540 กำหนดให้องค์กรอิสระอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐสภา แต่องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญปี 2550 ไม่ปรากฏว่าอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์กรใด

๔๑ นายกรัฐมนตรีเหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเหลืออีก 1 ปี สามารถแก้ไขรัฐธรรมนูญได้แล้วให้เกิดประโยชน์ต่อบ้านเมือง รัฐธรรมนูญ ปี 50 กำหนดให้ สว. สรรหา ต้องเว้น 2 ปี เพื่ออะไร ทำไมการแก้ไขรัฐธรรมนูญไม่ยอมนให้ประชาชนตัดสินใจ

๔๒ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน มาตรา 23 นำไปสู่การนิรโทษกรรมไซหรือไม

๔๓ รัฐธรรมนูญ ปี 50 รับรองสิทธิเสรีภาพได้อย่างสมบูรณ์ ประชาชนมีส่วนร่วม โดยเฉพาะมาตรา 39 สิทธิในระบวนการยุติธรรม ช่วยให้ ประชาชนได้รับความเป็นธรรม รัฐธรรมนูญ ปี 50 การถอดถอนออกจากตำแหน่งทำได้โดยง่าย รัฐธรรมนูญ ปี 50 มาตรา 190 ควรแก้ไขจัดประเภทให้ฝ่ายบริหาร ได้ทันเวลา

๔๔ ร่างรัฐธรรมนูญของรัฐบาล มีการสำรวจจากประชาชนโดยเฉพาะเขตเดี่ยวเบอร์เดียว น่าจะเป็นมาตรฐาน ไม่ใช่รัฐบาลเปลี่ยนจุดยืน

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

๓๖ เหตุผลในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ไม่เหมาะสมกับสองประเด็นที่ขอแก้ไข การใช้คณะกรรมการที่ตั้งขึ้นมายกร่างโดยไม่ทำประชามติ ทำให้ไม่เป็นกลาง สถาบันตุลาการปัจจุบัน มาเกี่ยวข้องกับการเมืองมาก ควรให้สถาบัน ตุลาการอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี

๓๗ คณะรัฐมนตรีเสนอร่างรัฐธรรมนูญ 2 ร่าง ร่าง 1 ในเรื่องมาตรา 190 ร่าง 2 เป็นเรื่องระบบเลือกตั้ง มาตรา 93 – 98 ซึ่งแก้ไขเพียง 2 ประเด็นเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่รัฐบาล มีเสียงข้างมาก ควรทำเป็นร่างเดียว หรือกลัวไม่ผ่าน หรือทำเพียงตามสัญญา ขอลาญัตติรัฐบาล ซึ่งแต่ละพรรคควรมีจุดยืนพรรคเพื่อไทยประกาศเสมอว่า หากมีโอกาสเป็นรัฐบาลก็จะแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยใช้รัฐธรรมนูญ ปี 40 เป็นหลัก จุดยืนพรรคร่วมรัฐบาล และรัฐมนตรี บอกว่า หากแก้ไขต้องทำประชามติก่อน และระบบการเลือกตั้งประชาชนเลือกตั้ง ควรใช้แบบ แบ่งเขตเรียงเบอร์ ฝ่ายค้านตรวจสอบการทุจริตของรัฐบาลอยู่เสมอ จนถึงขั้นสั่งระงับการใช้ งบภัยแล้ง รัฐบาลชุดนี้ มีการทุจริตมากกว่าทุกรัฐบาล ทั้งที่รัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ก็อ้างการทุจริตมาทำการปฏิวัติ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ ปี 50 มีการทุจริตมากขึ้น

๓๘ ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพียง 2 ประเด็น เนื่องจากได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหลายชุดในการระดมความคิดเห็นเพื่อออกแบบในการแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ

๓๙ รัฐธรรมนูญปี 2540 ได้สร้างความเข้มแข็งให้พรรคการเมือง แต่พอใช้มาได้เป็นระยะ 5 ปี ก็มีการรวมพรรคการเมืองและมีการคอร์รัปชันอย่างกว้างขวาง ทำให้ถูกมองว่า รัฐธรรมนูญปี 2540 ไม่มีความเหมาะสม รัฐธรรมนูญปี 2550 เป็นยาแรง เพื่อเข้าไปแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน เช่น มีการเว้นวรรคทางการเมืองแก่นักการเมืองที่ประพฤติมิชอบ รัฐธรรมนูญปี 2550 มีข้อดีอยู่ 4 ประเด็น ประเด็นที่ 1 ส่งเสริมเสรีภาพมากกว่าเก่า ประเด็นที่ 2 ลด ขจัดและลดอำนาจรัฐให้น้อยลง ประเด็นที่ 3 มีระบบการตรวจสอบที่เข้มแข็ง ประเด็นที่ 4 ทำให้มีการบริหารราชการแผ่นดินอย่างโปร่งใส รัฐธรรมนูญปี 2550 มีการโจมตีว่าเป็นฉบับตุลาการภิวัตน์

๔๐ ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขให้สมาชิกวุฒิสภาเป็น 200 คน เนื่องจากในปัจจุบันมีการแบ่งสมาชิกวุฒิสภาเป็น 2 ประเภท คือ มาจากการเลือกตั้งและมาจากการสรรหา เนื่องจากทำงานมาเป็น 3 ปี ก็ยังไม่มีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่

๔๑ รธน. ปี 40 มีเจตนารมณ์สร้างเสถียรภาพรัฐบาล และเมืองคกรอิสระ หลายองค์กรที่นำไปสู่ผลประโยชน์ของประชาชน แต่ทำให้มีการควมรวมพรรคการเมือง ซึ่ง รธน. ปี 50 ได้อุดช่องว่างดังกล่าวนี้

๔๒ การแก้ไขรัฐธรรมนูญควรคำนึงถึงประวัติศาสตร์ด้วย รัฐธรรมนูญปี 40 ก็มาจากการปฏิวัติของ รสช. เช่นกัน เมื่อเวลาเปลี่ยนไปก็ต้องเปลี่ยนไปตามกาลเวลา รัฐธรรมนูญปี 50 มีการสำรวจประชามติ การแก้ไขรัฐธรรมนูญ ควรมีการจัดตั้ง สสร. มีการทำประชามติก่อน หากได้แก้ไขรัฐธรรมนูญได้โดยง่ายก็จะเกิดวัฒนธรรมที่ไม่ดี

๔๓ ปัญหาที่ควรแก้ไขมากกว่า ได้แก่ ปัญหาการประชุมรัฐสภา เรื่ององค์ประชุม

๔๔ ควรแก้ที่มาของนายกรัฐมนตรี เช่น เลือกนายกรัฐมนตรีโดยตรง หรือเปลี่ยนใช้คะแนนเสียง 2/3 ของสภาผู้แทนราษฎร ดีหรือไม่

๔๕ เจตนารมณ์ที่ดีของรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 ได้แก่ ทำให้การเมืองเข้มแข็ง มีองค์กรอิสระในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรที่ใช้อำนาจอธิปไตย เพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

ประชาชน แต่อย่างไรก็ดีเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 ได้ถูกทำลายไปตั้งแต่ก่อนที่จะมีการปฏิวัติ รัฐประหารรัฐธรรมนูญ การร่างรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 มาจากอุดมคติทางการเมืองที่ดี แต่ความเป็นจริงทางสังคมอาจไม่ได้เป็นเช่นนั้นหมด จากตัวอย่างของคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดก่อนที่ไม่มีความกลาง มีการรับใช้ฝ่ายบริหารเพื่อเพิ่มความยาก ในการตรวจสอบซึ่งเป็นการผิดเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540

๑๒ กฎหมายรัฐธรรมนูญสามารถแก้ไขได้ แต่จะแก้ไขเมื่อไหร่ จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องแก้ ถ้าจำเป็นต้องแก้จะแก้อย่างไร และแก้เพื่อใคร เมื่อแก้เรียบร้อยแล้วประชาชนได้ผลประโยชน์โดยตรงหรือทางอ้อมอย่างไร

๑๓ ร่างรัฐธรรมนูญทั้ง 4 ฉบับ เป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์ของฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน เป็นส่วนใหญ่ ไม่ได้เกิดประโยชน์กับประชาชนแม้แต่ร่างเดียว

ภาคผนวก

ส่วนที่ 4 ภาคผนวก

4.1

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 150 มาตรา 151 และมาตรา 291

เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๔๖ ก หน้า ๑
ราชกิจจานุเบกษา ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตภาค ๒๕๕๐ พรรมา ปัจจุบันสมัย จันทรคตินิยม
สุกตรสมพิศตร สวณมาส ชุณหวิภังค์ เอกาทศิติถี สุริยคติกาล สิงหาคมมาส จตุวิสตติมสุรทิน สุภรวาร
โดยกาลบริวาร

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ จักรีนถุณดินทร
สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้นำความกราบบังคมทูลว่า การปกครองของประเทศไทยในระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ดำเนินพัฒนามากว่าเจ็ดสิบห้าปี ตลอดระยะเวลา
ที่ผ่านมา ได้มีการประกาศใช้ สกเลิก และแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหลายครั้ง เพื่อให้เหมาะสม
แก่สถานการณ์ของบ้านเมืองและกาลสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ได้บัญญัติให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการ
ยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้น มีหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับสำหรับเป็นแนวทาง
การปกครองประเทศ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางทุกชั้นตอน
และนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาเป็นข้อคำนึงพิเศษในการยกร่างและพิจารณาแปรญัตติโดยต่อเนื่อง

ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่จัดทำใหม่นี้มีสาระสำคัญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของ
ประชาชนชาวไทย ในการธำรงรักษาไว้ซึ่งเอกราชและความมั่นคงของชาติ การทำนุบำรุงรักษาศาสนา

หน้า ๕๖

เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐

ร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นไปยังสภาผู้แทนราษฎร สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๔๗ (๒) และนับแต่วันที่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๔๗ (๓) ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๐

ถ้าร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สภาผู้แทนราษฎรอาจยกร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๐

มาตรา ๑๔๘ ในระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติใดตามมาตรา ๑๔๗ คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้มิได้

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอหรือส่งให้พิจารณานั้น เป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๑๕๐ ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในสี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภาเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา ๑๕๑ ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายในสามสิบวัน

หน้า ๑๑๖
เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐

หมวด ๑๕
การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๘๑ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ดัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ผู้ดัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้

(๒) ผู้ดัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(๔) การพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมด้วย

การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

(๕) เมื่อการพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขึ้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

หน้า ๑๑๘
เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๔๖ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐

(๗) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวแล้วให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าฯ ทูลกระหม่อมถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๐ และมาตรา ๑๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๕๒ ให้คณะองคมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นคณะองคมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๕๓ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ ทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๗

ในระหว่างเวลาตามวรรคหนึ่ง ถ้าบทบัญญัติใดในรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้ ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภา เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ในวาระเริ่มแรก หากปรากฏว่าเมื่อต้องมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๗ แล้ว แต่ยังไม่มีวุฒิสภา ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่วุฒิสภาต่อไป เว้นแต่การพิจารณาให้บุคคล ดำรงตำแหน่งและการถอดถอนจากตำแหน่งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีวุฒิสภาตาม รัฐธรรมนูญนี้ และกิจการใดที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ดำเนินการในระหว่างเวลาดังกล่าว ให้มีผล เป็นการดำเนินการของวุฒิสภา และในกรณีที่บทบัญญัติใดในรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติ ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๐๖ มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๑๕ มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๕๗ วรรคสี่ มาตรา ๒๖๑ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่ห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง มาใช้บังคับ กับการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๑ มาใช้บังคับกับการสิ้นสุดของสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วย โดยอนุโลม

4.2

ความเป็นมาของเรื่อง

ที่ นร ๐๕๐๗/๒๑๙๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๗/๒๐๖๔๕
ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓
๒. หนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๗/๗๔๖๔
ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต ๐๘๐๕/๔๘๖
ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ตามที่แจ้งว่า ได้ขอให้กระทรวงการต่างประเทศเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และต่อมาสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอสรุปผลการมีส่วนร่วมประชาชนเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ เพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติม ตามอ้างถึง นั้น

กระทรวงการต่างประเทศได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ลงมติเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (มาตรา ๙๓ - มาตรา ๙๘) และร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (มาตรา ๑๔๐) รวม ๒ ฉบับ ของคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยให้แก้ไขหลักการของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (มาตรา ๙๓ - มาตรา ๙๘) จาก "... เกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร" เป็น "... เกี่ยวกับที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร" แล้วเสนอรัฐสภาพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ให้แจ้งคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรทราบด้วย

/จึงเรียน ...

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

- ๒ -

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ ได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญ ในเรื่องนี้ รวม ๒ ฉบับ
ไปเพื่อคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรทราบด้วยแล้ว และได้เสนอร่างรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วย
บันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญในเรื่องนี้ไปเพื่อรัฐสภาพิจารณาต่อไปแล้ว
และขอได้โปรดจัดส่งเอกสารในเรื่องนี้ จำนวน ๑,๕๐๐ ชุด ให้รัฐสภาโดยตรงด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชัย วีทวีสการเวช)

รองเลขาธิการคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

๑๙/๑๑/๒๕๕๓

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๕ (ข/ด/ท)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (๐๑๗๖/๐/๓)

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๑๐๗/๓๕๖๕

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล ๑๐๓๐๐

๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๗/๓๕๖๕ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปผลการมีส่วนร่วมกับประชาชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ๖ ประเด็นในการแก้ไขรัฐธรรมนูญกิจกรรม ๓ วัน สร้างสรรค์ความเข้มแข็งประชาธิปไตย

ตามหนังสือที่อ้างถึง ได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. รวม ๕ ฉบับเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ได้จัดงาน ๓ วัน สร้างสรรค์ความเข้มแข็งประชาธิปไตยขึ้น ในระหว่างวันที่ ๙ - ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ เพื่อทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งสรุปผลการมีส่วนร่วมกับประชาชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ๖ ประเด็นในการแก้ไขรัฐธรรมนูญกิจกรรม ๓ วัน สร้างสรรค์ความเข้มแข็งประชาธิปไตย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเพิ่มเติม ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรภัทร สันติเมทนีดล)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๐ ๗๓๘๔

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๐๖๔๔

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

**สรุปผลการมีส่วนร่วมกับประชาชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ๖ ประเด็น
การแก้ไขรัฐธรรมนูญ กิจกรรม ๓ วัน สร้างสรรค์ความเข้มแข็งประชาธิปไตย**

คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ได้ศึกษาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ใน ๖ ประเด็นเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงดำเนินการจัดกิจกรรม ๓ วัน สร้างสรรค์ความเข้มแข็งประชาธิปไตย ระหว่างวันที่ ๙ – ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ณ ดิสน์ดิโมเดิร์น ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพมหานคร เพื่อเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยการเปิดรับฟังความคิดเห็นผ่านทางโทรศัพท์ ๕๐ คู่สาย หมายเลข ๐ ๒๒๘๒ ๓๓๓๓

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนพบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็น ๓ วัน จำนวน ๑,๔๓๑ คน โดยสรุปผลการสำรวจได้ดังนี้

๑. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๖๘ และไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๓๒ และมีรายละเอียดแยกได้ดังนี้

๑.๑ เพศ

เพศชายเห็นด้วยกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ คิดเป็นร้อยละ ๗๐ ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ ๓๐

เพศหญิงเห็นด้วยกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ คิดเป็นร้อยละ ๕๘ ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ ๔๒

๑.๒ อายุของผู้แสดงความคิดเห็น

ต่ำกว่า ๑๘ ปี เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๗๑ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๒๙

อายุ ๑๘ – ๒๙ ปี เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๖๐ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๔๐

อายุ ๓๐ – ๓๙ ปี เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๖๗ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๓๓

อายุ ๔๐ – ๔๙ ปี เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๗๒ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๒๘

อายุ ๕๐ – ๕๙ ปี เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๗๐ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๓๐

อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๖๔ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๓๖

๑.๓ ระดับการศึกษาของผู้แสดงความคิดเห็นต่อการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๖๙ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๓๑

มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๖๑ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๓๙

อนุปริญญาหรือเทียบเท่า เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๖๗ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๓๓

ปริญญาตรี เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๖๙ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๓๑

๒

สูงกว่าปริญญาดริ เห็นด้วยที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๗๒ ไม่เห็นด้วยที่จะ
รัฐธรรมนูญแก้ไข คิดเป็นร้อยละ ๒๘

๑.๔ ผู้แสดงความคิดเห็นจำแนกตามภาค

กรุงเทพมหานคร มีประชาชนเห็นด้วยกับแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๖๘ ไม่เห็นด้วยกับ
การแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๓๒

ภาคกลาง มีประชาชนเห็นด้วยกับแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๖๓ ไม่เห็นด้วยกับการ
แก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๓๗

ภาคเหนือ มีประชาชนเห็นด้วยกับแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๖๘ ไม่เห็นด้วยกับการ
แก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๓๒

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประชาชนเห็นด้วยกับแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๗๒
ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๒๘

ภาคตะวันออก มีประชาชนเห็นด้วยกับแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๗๐ ไม่เห็นด้วยกับ
การแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๓๐

ภาคใต้ มีประชาชนเห็นด้วยกับแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๖๔ ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไข
รัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๓๖

ภาคตะวันตก มีประชาชนเห็นด้วยกับแก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๖๓ ไม่เห็นด้วยกับการ
แก้ไขรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ ๓๗

๒. ประชาชนผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ จำนวน ๖ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ การยุบพรรคการเมืองและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและ
กรรมการบริหารพรรคการเมือง มาตรา ๒๓๗

มีประชาชนเห็นด้วยตามที่คณะกรรมการฯ แก้ไข คิดเป็นร้อยละ ๖๗ เห็นด้วยที่จะ
แก้ไขแต่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากคณะกรรมการฯ ร้อยละ ๑๔ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขคิดเป็นร้อยละ ๑๙

ประเด็นที่ ๒ ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มาตรา ๙๓ – ๙๘

มีประชาชนเห็นด้วยตามที่คณะกรรมการฯ แก้ไข คิดเป็นร้อยละ ๖๐ เห็นด้วยที่จะ
แก้ไขแต่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากคณะกรรมการฯ ร้อยละ ๔ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขคิดเป็นร้อยละ ๓๐

ประเด็นที่ ๓ ที่มาของสมาชิกวุฒิสภา มาตรา ๑๑๑ – ๑๒๑

มีประชาชนเห็นด้วยตามที่คณะกรรมการฯ แก้ไข คิดเป็นร้อยละ ๖๒ เห็นด้วยที่จะ
แก้ไขแต่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากคณะกรรมการฯ ร้อยละ ๒๑ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขคิดเป็นร้อยละ ๑๗

ประเด็นที่ ๔ การแยกประเภทสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของสภา มาตรา ๑๙๐

มีประชาชนเห็นด้วยตามที่คณะกรรมการฯ แก้ไข คิดเป็นร้อยละ ๗๑ เห็นด้วยที่จะ
แก้ไขแต่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากคณะกรรมการฯ ร้อยละ ๑๐ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขคิดเป็นร้อยละ ๑๙

ประเด็นที่ ๕ การห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มาตรา ๒๖๕

มีประชาชนเห็นด้วยตามที่คณะกรรมการฯ แก้ไข คิดเป็นร้อยละ ๘๖ เห็นด้วยที่จะ
แก้ไขแต่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากคณะกรรมการฯ ร้อยละ ๐ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขคิดเป็นร้อยละ ๑๔

ประเด็นที่ ๖ การห้าม ส.ส. หรือ ส.ว. เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ มาตรา ๒๖๖

มีประชาชนเห็นด้วยตามที่คณะกรรมการฯ แก้ไข คิดเป็นร้อยละ ๙๑ เห็นด้วยที่จะ
แก้ไขแต่มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากคณะกรรมการฯ ร้อยละ ๐ ไม่เห็นด้วยที่จะแก้ไขคิดเป็นร้อยละ ๙

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๑๐๗/๓๒๔๗

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๗/๖๔๘๔
ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๓

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พุทธศักราช.... (มาตรา ๙๓ – มาตรา ๙๘) จำนวน ๑๐๐ ชุด
 ๒. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พุทธศักราช.... (มาตรา ๑๔๐) จำนวน ๑๐๐ ชุด
 ๓. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พุทธศักราช.... (มาตรา ๑๑๓ – มาตรา ๑๑๔) จำนวน ๑๐๐ ชุด
 ๔. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พุทธศักราช.... (มาตรา ๒๓๗) จำนวน ๑๐๐ ชุด
 ๕. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พุทธศักราช.... (มาตรา ๒๖๖) จำนวน ๑๐๐ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง ได้แจ้งคำสั่งนายกรัฐมนตรีให้นำข้อเสนอของคณะกรรมการพิจารณาแนวทาง
การแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไข
รัฐธรรมนูญ รวม ๖ ประเด็น เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

เนื่องจากคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าว
 และได้มีมติมอบให้คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
 แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และให้
 แจ้งพรรคการเมืองทุกพรรคทราบด้วย

บัดนี้ คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
 แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พ.ศ. รวม ๕ ฉบับ เสร็จเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏ
 ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๕

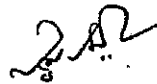
/ทั้งนี้ ประธาน...

- ๒ -

ทั้งนี้ ประธานกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พ.ศ. ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒ ให้หัวหน้าพรรค
การเมืองทุกพรรคทราบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจตุรงค์ ปัญญาดี)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๐ ๗๓๗๔
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๐๖๙๔

ระหว่างวันที่ 23 - 25 พฤศจิกายน 2553

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๓๐๗/๒๕๕๓

คณะกรรมการพิจารณาแนวทาง
การแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พุทธศักราช.... (มาตรา ๙๓ - มาตรา ๙๘)
 ๒. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พุทธศักราช.... (มาตรา ๑๔๐)
 ๓. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พุทธศักราช.... (มาตรา ๑๑๓ - มาตรา ๑๑๕)
 ๔. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พุทธศักราช.... (มาตรา ๒๓๗)
 ๕. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พุทธศักราช.... (มาตรา ๒๖๖)

ด้วยคณะรัฐมนตรีในการประชุม เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ได้พิจารณาข้อเสนอของ คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป การเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ระยะเร่งด่วนผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ รวม ๖ ประเด็น และได้มีมติมอบให้คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาในวันอังคารที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และให้แจ้งพรรคการเมืองทุกพรรคทราบด้วย

บัดนี้ คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พ.ศ. รวม ๕ ฉบับ เสร็จเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๕ ทั้งนี้ ได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่...) พ.ศ. ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๒ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองทุกพรรคทราบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาต่อไป จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์สมบัติ อารังธัญวงศ์)

ประธานกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ

ฝ่ายเลขานุการ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๐ ๗๓๗๔

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๐๕๒๙

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๗/๖๔๘๔ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๓
๒. หนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๗/๗๐๘๖ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ตามที่ได้เสนอรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ รวมทั้งแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการฯ ดังกล่าว ไปเพื่อดำเนินการ ตามอ้างถึง ๑ - ๒ นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ลงมติ

๑. รับทราบรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

๒. เห็นชอบแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ รวม ๒ ประเด็น ดังนี้

๒.๑ การทำหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา (มาตรา ๑๙๐)

๒.๒ ระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา ๙๓-มาตรา ๙๘)

/๓. ให้ ...

- ๒ -

๓. ให้คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม และส่งให้พรรคการเมืองทุกพรรคพิจารณา แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาในวันอังคารที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้ประธานกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

๑๔

(นายวิชัย วิทวัสการเวช)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕ 5 พ.ย. 2553

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๕ (มีขณินา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (๐.15๘1/๐/๙)

www.cabinet.thai.gov.go.th

ส่วนที่สุด

ที่ นร ๐๑๐๗/๗๐๕๖

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล ๑๐๓๐๐

๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง การดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของ
คณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ส่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๗/๖๔๘๔ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๓

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
ที่ นร ๐๑๐๗/๖๔๘๔ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๒. สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้พิจารณานำเรื่องการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาแนว
ทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการ
แก้ไขรัฐธรรมนูญ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

เนื่องจากประธานกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ ได้มีหนังสือกราบเรียน
นายกรัฐมนตรี ส่งสรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเพิ่มเติม
ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีรภัทร สันติเมทนีดล)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๐ ๗๓๘๔ - ๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๐๖๔๔

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

คณะมนตรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ฯ โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๗๓๔๔

ที่ นร ๐๑๐๗/๒๓๕๕ วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ตามที่ท่านนายกรัฐมนตรีได้ให้คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เข้าพบเพื่อรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ฯ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๓ ณ ห้องรับรองนายกรัฐมนตรี รัฐสภา ดังมีรายละเอียดปรากฏตามหนังสือ คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ฯ ที่ นร ๐๑๐๗/๒๓๐๑ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๓ และท่านนายกรัฐมนตรีมีดำริว่าจะนำข้อสรุปเบื้องต้นผลการศึกษาพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ๖ ประเด็นของคณะกรรมการฯ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา นั้น

คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ ขอส่งสรุปผลการสำรวจความคิดเห็น ของประชาชนเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ดำเนินการ โดยสำนักงานงานสถิติแห่งชาติและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในภูมิภาค เพื่อให้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเพิ่มเติม ดังมีรายละเอียด ตามเอกสารแนบ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ศาสตราจารย์สมบัติ ถาวรธัญวงศ์)

ประธานกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอ
ของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการ
แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ได้ศึกษาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ใน ๖ ประเด็น โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ นักวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ข้อคิดเห็นรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมทั้งได้มีการศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ ที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อาทิ ประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เนเธอร์แลนด์ สเปน อินเดีย บราซิล อาร์เจนตินา ชิลี เป็นต้น

จากการศึกษาทั้งในเชิงการเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ ดังกล่าว หลักวิชาการ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในเชิงประจักษ์ รวมทั้งในบริบทของสังคมและการเมืองไทยที่ผ่านมาและในปัจจุบัน คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ จึงมีความเห็นในเบื้องต้นเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญใน ๖ ประเด็น อย่างไรก็ดี คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ พิจารณาเห็นว่า การเสนอให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ สมควรจะได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วย จึงได้มอบหมายให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลของประชาชนจากทุกภาคส่วนต่อการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในบางประเด็นและบางมาตรา รวมทั้งข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยสอบถามประชาชนที่มี อายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ทุกจังหวัดทั่วประเทศ มีประชาชนถูกเลือกเป็นตัวอย่าง ๖,๐๐๐ ราย เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ ๑ - ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ และเสนอผลสำรวจในระดับกรุงเทพมหานคร ภาค และทั่วประเทศในรูปร้อยละ

สรุปผลการสำรวจที่สำคัญ

๑. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐

๑.๑ การอ่านรัฐธรรมนูญ

ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๔.๘ ไม่เคยอ่านรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ เลย ที่อ่านเป็นส่วนน้อยร้อยละ ๓๗.๗ อ่านเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ ๔.๗ และเคยอ่านทั้งหมด ร้อยละ ๒.๘

๑.๒ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ

ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อยจนแทบจะไม่มีความรู้หรือไม่เข้าใจ โดยทั้งสองกลุ่มมีสัดส่วนไม่แตกต่างกันประมาณร้อยละ ๓๗.๗ และร้อยละ ๓๗.๓ ตามลำดับ ที่มีความรู้ความเข้าใจรัฐธรรมนูญ ปานกลางร้อยละ ๒๒.๙ และมากร้อยละ ๒.๑

๑.๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐

ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๔.๑ ระบุว่าควรมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ร้อยละ ๑๒.๙ ไม่ควรแก้ไขและที่ระบุว่ายังไม่แน่ใจ/ไม่ทราบมีร้อยละ ๕๓.๐

๒

๑.๔ การจัดตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.)

ผลการสำรวจพบว่า เมื่อสอบถามประชาชนเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งฉบับว่าควรจะมีการจัดตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) ทำนองเดียวกับ สสร. ปี ๒๕๕๐ หรือไม่นั้น ผลการสำรวจพบว่าประชาชนร้อยละ ๔๕.๒ เห็นด้วยว่าควรมีการจัดตั้ง สสร. ทำนองเดียวกับปี ๒๕๕๐ ร้อยละ ๔.๔ ไม่เห็นด้วยและร้อยละ ๔๔.๔ ไม่มีความคิดเห็น

๒. ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์ ๖ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ เรื่องการทำหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของสภา (มาตรา ๑๙๐)

จากการสอบถามประชาชนเกี่ยวกับประเด็นการทำหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของสภา (มาตรา ๑๙๐) พบว่าประชาชนร้อยละ ๔๖.๔ เห็นด้วยกับสาระที่แก้ไขว่า ควรกำหนดประเภทของหนังสือสัญญาให้ชัดเจนไปเลยว่าเรื่องใดบ้างที่ต้องผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา นั่นคือไม่ต้องผ่านความเห็นชอบทุกเรื่อง ร้อยละ ๑๗.๔ เห็นด้วยกับสาระเดิมว่าการทำหนังสือสัญญาทุกเรื่องต้องได้รับความเห็นชอบของสภา ร้อยละ ๐.๗ ไม่เห็นด้วยทั้งสาระที่แก้ไขและสาระเดิม และร้อยละ ๓๕.๐ ไม่มีความคิดเห็นในประเด็นนี้

ประเด็นที่ ๒ เรื่องที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส.ส. (มาตรา ๙๓-๙๔)

๒.๑ การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต

ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๙.๗ เห็นด้วยกับสาระที่แก้ไขว่า ให้แบ่งเขตเลือกตั้งแบบเขตเดียวคนเดียว ร้อยละ ๓๓.๐ เห็นด้วยกับสาระเดิมว่าให้แบ่งเขตเลือกตั้งแบบเขตเดียวหลายคน ร้อยละ ๐.๔ ไม่เห็นด้วยทั้งสาระที่แก้ไขและสาระเดิม และร้อยละ ๒๖.๔ ไม่มีความคิดเห็นในประเด็นนี้

๒.๒ การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๗.๖ เห็นด้วยกับสาระที่แก้ไขว่า ให้ใช้บัญชีรายชื่อเพียงบัญชีเดียวทั่วประเทศ ส่วนร้อยละ ๒๙.๗ เห็นด้วยกับสาระเดิมว่าใช้บัญชีรายชื่อโดยแบ่งเป็นเป็นแปดกลุ่มจังหวัด ร้อยละ ๑.๐ ไม่เห็นด้วยทั้งสาระที่แก้ไขและสาระเดิม และร้อยละ ๓๑.๗ ไม่มีความคิดเห็นในประเด็นนี้

๒.๓ การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)

ผลการสำรวจพบว่าประชาชนที่เห็นด้วยกับสาระที่แก้ไข (ให้ ส.ส. มี ๕๐๐ คน มาจากการเลือกตั้งแบบเขตเดียวคนเดียว จำนวน ๓๗๕ คน และมาจากบัญชีรายชื่อเดียวทั้งประเทศ ๑๒๕ คน) และที่เห็นด้วยกับสาระเดิม (ให้ ส.ส. มีจำนวน ๔๘๐ คน มาจากการแบ่งเขตเลือกตั้งเขตเดียวหลายคน จำนวน ๔๐๐ คน และมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจำนวน ๘๐ คน) รวมทั้งกลุ่มที่ไม่มีความคิดเห็นในประเด็นนี้ จะมีสัดส่วนไม่แตกต่างกันมากนัก คือประมาณ ๑ ใน ๓ หรือร้อยละ ๓๓.๘ , ๓๑.๓ , และ ๓๓.๐ ตามลำดับ สำหรับผู้ที่ไม่เห็นด้วยทั้งสาระที่แก้ไขและสาระเดิมมีร้อยละ ๑.๔

ประเด็นที่ ๓ การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของ ส.ส. (มาตรา ๒๖๕)

ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๐.๔ เห็นด้วยกับสาระเดิมว่า ส.ส. ไม่สามารถดำรงตำแหน่งใดๆ ในส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ ๑.๒ เห็นว่าควรแก้ไข และร้อยละ ๒๗.๔ ไม่มีความคิดเห็นในประเด็นนี้

๓

ประเด็นที่ ๔ เรื่องการแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนให้กับประชาชนของ ส.ส. และ ส.ว.
(มาตรา ๒๖๖)

ผลการสำรวจพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๓.๕ เห็นด้วยกับสาระที่แก้ไขไว้ในกรณี
ที่ประชาชนมาแจ้งเรื่องร้องทุกข์ผ่าน ส.ส. และ ส.ว. โดย ส.ส. และ ส.ว. รับเรื่องไว้และแจ้งให้หน่วยงาน
ราชการทราบเป็นลายลักษณ์อักษร ร้อยละ ๒๒.๘ เห็นด้วยกับสาระเดิมว่า ส.ส. และ ส.ว. ต้องไม่ใช่
ตำแหน่งเข้าไปก้าวก่าย แทรกแซงการปฏิบัติราชการ ร้อยละ ๐.๗ ไม่เห็นด้วยทั้งสาระที่แก้ไขและ
สาระเดิม และร้อยละ ๒๓.๐ ไม่มีความคิดเห็นในประเด็นนี้

ประเด็นที่ ๕ เรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) (มาตรา ๑๑๑ – ๑๒๑)

ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนร้อยละ ๔๔.๕ เห็นด้วยกับสาระที่แก้ไขให้เพิ่มจำนวน
คณะกรรมการสรรหาให้มากกว่า ๗ คน และมีความหลากหลาย โดยเฉพาะมาจากตัวแทนองค์กรวิชาชีพ
ตามกฎหมาย ร้อยละ ๑๘.๔ เห็นด้วยกับสาระเดิมว่าให้มีคณะกรรมการสรรหา ๗ คน ทำหน้าที่สรรหา
ส.ว. จำนวน ๗๔ คน ร้อยละ ๑.๔ ไม่เห็นด้วยกับสาระที่แก้ไขและสาระเดิม และร้อยละ ๓๔.๗
ไม่มีความคิดเห็นในประเด็นนี้

ประเด็นที่ ๖ เรื่องการยุบพรรคการเมืองและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรค
การเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง (มาตรา ๒๓๗)

ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๖.๔ เห็นด้วยกับสาระที่แก้ไขให้ยกเลิก
การยุบพรรคและตัดสิทธิการเลือกตั้งเฉพาะบุคคลที่ทุจริตการเลือกตั้ง ร้อยละ ๒๗.๔ เห็นด้วยกับสาระ
เดิมว่าให้ยุบพรรคและตัดสิทธิการเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรค
ร้อยละ ๑.๗ ไม่เห็นด้วยทั้งสาระที่แก้ไขและสาระเดิม และร้อยละ ๒๔.๐ ไม่มีความคิดเห็นในประเด็นนี้

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๑๐๗/๒๕๕๓

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล ๑๐๓๐๐

๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๓

เรื่อง การดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของ
คณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๓๘/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๓
แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของ
คณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
๒. สำเนาหนังสือคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
ที่ นร ๐๑๐๗/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๓
๓. รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไข
รัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและ
ศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการ
สมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ได้รายงานนายกรัฐมนตรี
ถึงความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของ
คณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ รายละเอียดปรากฏ
ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

นายกรัฐมนตรีได้รับทราบรายงานดังกล่าวและพิจารณาเห็นสมควรให้นำข้อเสนอของ
คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ ระยะเร่งด่วนผลการศึกษาแนวทางการแก้ไข
รัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์ฯ รวม ๖ ประเด็น เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

๑. การทำหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา (มาตรา ๑๙๐)
๒. ระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา ๙๓ – มาตรา ๙๘)
๓. ที่มาของวุฒิสภา (มาตรา ๑๑๑ – มาตรา ๑๒๑)
๔. การห้ามดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา
(มาตรา ๒๖๕)
๕. การห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาแทรกแซงการทำงานของ
ฝ่ายบริหาร (มาตรา ๒๖๖)

/๖. การยุบพรรคการเมือง...

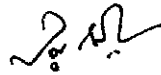
๒

๖. การยุบพรรคการเมืองและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและ
กรรมการบริหารพรรคการเมือง (มาตรา ๒๓๗)
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

ทั้งนี้ ประธานกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของ
คณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ได้มีหนังสือแจ้งให้
หัวหน้าพรรคการเมืองทุกพรรคทราบล่วงหน้าด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายจตุรงค์ ปัญญาติล) (นายจตุรงค์ ปัญญาติล)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๐ ๗๓๘๔ - ๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๐๖๙๔

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๑๓๕ / ๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของ
คณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

เพื่อให้การดำเนินการในการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ รัฐสภา ได้มีแนวทางและกรอบการดำเนินการที่ชัดเจนนำไปสู่การแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในแผนปรองดองแห่งชาติที่นายกรัฐมนตรีได้นำเสนอโดยมีความมุ่งหมายเพื่อสร้างความสมานฉันท์ในสังคมไทย บนพื้นฐานความเป็นธรรม และเสริมสร้างความเข้มแข็งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑(๖) และ (๙) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ ศาสตราจารย์ สมบัติ อารังธัญวงศ์	ประธานกรรมการ
๑.๒ ศาสตราจารย์ ประสาท สืบคำ	รองประธานกรรมการ
๑.๓ ศาสตราจารย์ สมคิด เลิศไพฑูรย์	กรรมการ
๑.๔ ศาสตราจารย์ ธีรณ พงศ์มพัฒน์	กรรมการ
๑.๕ ศาสตราจารย์ ศุภชัย ยาวะประภา	กรรมการ
๑.๖ ศาสตราจารย์ แสงว บัญเฉลิมวิภาส	กรรมการ
๑.๗ ศาสตราจารย์ จรัส สุวรรณมาลา	กรรมการ
๑.๘ ศาสตราจารย์ นันทวัฒน์ บรมานันท์	กรรมการ
๑.๙ รองศาสตราจารย์ ศักดา ธนิตกุล	กรรมการ
๑.๑๐ รองศาสตราจารย์ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์	กรรมการ
๑.๑๑ รองศาสตราจารย์ บรรเจิด สิงคะเนติ	กรรมการ
๑.๑๒ รองศาสตราจารย์ เฉษฐา โทณะวนิก	กรรมการ
๑.๑๓ รองศาสตราจารย์ สุนทร มณีสวัสดิ์	กรรมการ
๑.๑๔ รองศาสตราจารย์ ไซยา อัมวิไล	กรรมการ

/๑.๑๕...

ระหว่างวันที่ 23 - 25 พฤศจิกายน 2553

- ๒ -

- ๑.๑๕ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทวี สุรฤทธิกุล กรรมการ
๑.๑๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สิริวัฒน์ สุภรณ์ไพบูลย์ กรรมการ
๑.๑๗ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต กรรมการ
๑.๑๘ นายเชียรชัย ณ นคร กรรมการ
๑.๑๙ รองศาสตราจารย์ วุฒิสาร ตันไชย กรรมการและเลขานุการ
๑.๒๐ เจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ช่วยเลขานุการ
รัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน ๒ คน

๒. อำนาจหน้าที่

- ๒.๑ พิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการ
สมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
๒.๒ เสนอแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ ตามข้อ ๒.๑ ต่อนายกรัฐมนตรี
๒.๓ พิจารณาเสนอความเห็นและแนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ
การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๒.๔ พิจารณาดำเนินการเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้
เป็นไปอย่างกว้างขวางและครอบคลุมทุกภาคส่วน
๒.๕ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานได้
ตามความจำเป็น
๒.๖ ให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือเอกสาร
หลักฐานจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงาน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของ
คณะกรรมการฯ ได้
๒.๗ ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของ
คณะกรรมการฯ สำหรับการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุม
กรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอื่น ๆ
ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้เบิกจ่ายตามระเบียบของทางราชการ โดยให้เบิกจ่ายจากสำนักงาน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

นายกรัฐมนตรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๗๓๔๔

ที่ นร ๐๑๐๗/๒๓๐๑ วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๓

เรื่อง รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
ตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

๑. ความเป็นมา

๑.๑ นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๓๘/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๓ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยมีศาสตราจารย์สมบัติ อารังอัญวงศ์ เป็นประธาน

๑.๒ ศาสตราจารย์สมบัติ อารังอัญวงศ์ ประธานกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานจำนวน ๔ คณะ ดังนี้

๑.๒.๑ คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มีรองศาสตราจารย์ศักดา ธนิตกุล เป็นประธานอนุกรรมการฯ

๑.๒.๒ คณะอนุกรรมการวิเคราะห์กรอบโครงสร้างรัฐธรรมนูญเพื่อการปฏิรูปการเมืองไทย มีรองศาสตราจารย์บรรเจิด สิงคะเนติ เป็นประธานอนุกรรมการฯ

๑.๒.๓ คณะอนุกรรมการวิเคราะห์กรอบโครงสร้างรัฐธรรมนูญเพื่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม มีศาสตราจารย์แสวง บุญเฉลิมวิภาส เป็นประธานอนุกรรมการฯ

๑.๒.๔ คณะอนุกรรมการการมีส่วนร่วมกับประชาชนในการสร้างความเข้มแข็งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มีรองศาสตราจารย์ไชยา อัมวิไล เป็นประธานอนุกรรมการฯ

๒. การดำเนินงาน

๒.๑ คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ ได้กำหนดกรอบการดำเนินงานเป็น ๒ ระยะดังนี้

๒.๑.๑ ข้อเสนอระยะเร่งด่วน พิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ จำนวน ๖ ประเด็น

๒.๑.๒ ข้อเสนอระยะยาว พิจารณาแนวทางในการแก้ไขรัฐธรรมนูญประเด็นการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองและการปฏิรูปโครงสร้างกระบวนการยุติธรรม

ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาการดำเนินงานให้แล้วเสร็จสามารถเสนอผลการศึกษาต่อรัฐบาลได้ประมาณเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

๒

๒.๒ คณะอนุกรรมการฯ ทั้ง ๔ คณะ ได้จัดประชุมเพื่อวางกรอบการดำเนินงานและศึกษาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ รวมทั้งกำหนดให้มีการสำรวจและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและทุกภาคส่วนในการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ รวมทั้งสิ้น ๒๖ ครั้ง

๒.๓ คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญฯ ได้ประชุมเพื่อพิจารณาผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการฯ รวม ๗ ครั้ง จึงขอรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

๒.๓.๑ ข้อเสนอแนะเร่งด่วน ผลการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์ฯ จำนวน ๖ ประเด็น

(๑) การยุบพรรคการเมืองและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง (มาตรา ๒๓๗)

มีความเห็นสอดคล้องกับคณะกรรมการสมานฉันท์ฯ ที่ให้ยกเลิกการยุบพรรคการเมือง แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และยังเพิ่มระดับความรุนแรงต่อกรรมการบริหารพรรคและหัวหน้าพรรค โดยเสนอระยะเวลาการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นสิบปีและสิบห้าปีตามลำดับ โดยจะกำหนดให้เป็นความผิดเฉพาะตัวบุคคล รวมทั้งเสนอให้มีการกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในกรณีที่เกิดการยุบพรรคด้วยเหตุอื่นด้วย

(๒) ที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา ๙๓ – ๙๔)

มีความเห็นเช่นเดียวกับคณะกรรมการสมานฉันท์ฯ โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบเขตเลือกตั้งควรกลับไปใช้แบบเขตเดียวคนเดียว ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อควรกลับไปใช้แบบบัญชีรายชื่อเดียวทั่วประเทศ ตามแบบรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ โดยไม่ต้องกำหนดจำนวนขั้นต่ำของคะแนนเสียงที่จะนำมาคำนวณจำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อและให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๕๐๐ คน แบ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตจำนวน ๓๗๕ คน และบัญชีรายชื่อ ๑๒๕ คน

(๓) ที่มาของวุฒิสภา (มาตรา ๑๑๑ – ๑๒๑)

มีความเห็นต่างไปจากคณะกรรมการสมานฉันท์ฯ ดังนี้

ก. ให้สมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๑๕๐ คน มาจากการเลือกตั้ง จังหวัดละ ๑ คน และมาจากการสรรหาจากจำนวนที่เหลือจาก ๑๕๐ คน

ข. แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ให้ประกอบด้วย ตัวแทนจากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๑ คน ตัวแทนจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ๕ คน ตัวแทนจากคณะตุลาการศาลปกครองสูงสุด ๑ คน ตัวแทนจากองค์กรอิสระองค์กรละ ๑ คน ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ตัวแทนจากคณะกรรมการองค์การวิชาชีพตามกฎหมาย รวมถึงสภาอุตสาหกรรมสภาหอการค้า สภาลูกจ้าง สภาเกษตรกร และสภาองค์กรชุมชน องค์กรละ ๑ คน และศาสตราจารย์ตามทำเนียบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเลือกกันเอง จากสาขาวิทยาศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ สาขาละ ๕ คน

๓

ค. ให้มีการกำหนดนิยามและคุณสมบัติขององค์กรผู้เสนอและวิธีการเสนอชื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันโดยบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

(๕) การทำหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา (มาตรา ๑๕๐)

มีความเห็นต่างไปจากคณะกรรมการสมานฉันท์ฯ ได้แก่

ก. ให้แบ่งประเภทหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

- หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา

- หนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวางหรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

ข. ให้มีกฎหมายกำหนดประเภทของหนังสือสัญญาและกรอบการเจรจา ที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

(๕) การห้ามดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา ๒๖๕)

มีความเห็นต่างไปจากคณะกรรมการสมานฉันท์ฯ ว่าไม่ควรมีการแก้ไขมาตรานี้ เพราะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนปวงชนและมีการกิจหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากอยู่แล้ว การให้ ส.ส. ไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในฐานะ ส.ส. ลดลง

(๖) การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (มาตรา ๒๖๖)

มีความเห็นต่างไปจากคณะกรรมการสมานฉันท์ฯ โดยเห็นว่าการแก้ไข ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแจ้งความเดือดร้อนของประชาชนก็ควรที่จะกระทำได้เพียงแต่แจ้งความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหนังสือต่อฝ่ายบริหารของส่วนราชการก็เพียงพอแล้ว สมควรที่จะเพิ่มหน้าที่ดังกล่าวในมาตรา ๒๖๖ ด้วย

๒.๓.๒ เนื่องจากข้อเสนอดังกล่าวข้างต้น จำเป็นที่จะต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐบาล คณะกรรมการฯ จึงได้จัดให้มีการเตรียมการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ตามข้อ ๒.๓.๑ โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

(๑) ดำเนินการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ในการรับฟังความคิดเห็นฯ โดยการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลเพื่อนำไปสู่การรับฟังความคิดเห็นตามข้อ (๒) – (๔)

๕

(๒) จัดเวทีระดมความคิดเห็น ๑๖ เวทีทั่วประเทศ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสัมมนา ครั้งละประมาณ ๘๐ - ๑๐๐ คน ซึ่งจะจัดในเดือนตุลาคม - เดือนธันวาคม ๒๕๕๓ โดยครั้งที่ ๑ จะจัดที่จังหวัดบุรีรัมย์ ในวันที่ ๖ - ๗ ตุลาคม ๒๕๕๓

(๓) มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศ โดยมอบหมายให้ สำนักงานสถิติแห่งชาติไปดำเนินการ

(๔) จัดให้มีโครงการ “๓ วันสร้างสรรค์ความเข้มแข็งประชาธิปไตย” เป็นการนำประเด็นเนื้อหาการแก้ไขรัฐธรรมนูญมารับฟังความคิดเห็นทางโทรศัพท์เพื่อสร้างกระแสและรับฟัง ความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนของสังคม ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ หรือแล้วแต่ วันที่นายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ

ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ จะประมวลข้อคิดเห็นของประชาชนจากทุกภาคส่วนเพื่อนำมา พิจารณาประกอบผลการศึกษาและนำเสนอรัฐบาลพิจารณาต่อไป

๒.๓.๓ ข้อเสนอระยะยาว แนวทางในการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองและ โครงสร้างกระบวนการยุติธรรม

(๑) การปฏิรูปโครงสร้างทางการเมือง

(๑.๑) ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดจากระบบ บัญชีรายชื่อมีสิทธิในการจัดตั้งรัฐบาล

(๑.๒) ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับสภาผู้แทนราษฎร รัฐบาลไม่มี สิทธิยุบสภาผู้แทนราษฎร ในขณะที่สภาก็ไม่มีสิทธิอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี แต่สามารถอภิปรายทั่วไปได้

(๑.๓) สถาบันนิติบัญญัติ ให้รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาโดยให้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน

(๑.๔) สภาผู้แทนราษฎร การลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรไม่จำเป็นต้องสังกัดพรรคการเมือง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ ให้ใช้ระบบการเลือกตั้ง แบบระบบผสมประกอบด้วยเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและระบบการเลือกตั้งอัตรา ๑ : ๑ แบบแบ่งเขต เลือกตั้งสำหรับ ส.ส. เขตเลือกตั้งให้ ๑ เขตเลือกสมาชิกสภาผู้แทนฯ ได้ ๑ คน

(๑.๕) พรรคการเมือง ให้มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ พรรคการเมืองและการดำเนินกิจกรรมพรรคการเมืองต้องสะท้อนหลักประชาธิปไตย

(๑.๖) องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ ควรกำหนดให้มีองค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญเพียง ๓ องค์การ คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ททุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) การปฏิรูปโครงสร้างกระบวนการยุติธรรม

(๒.๑) ดำรวจ ให้แยกการสอบสวนออกจากงานของตำรวจ และให้ปรับ โครงสร้างการบริหารงานของตำรวจไปสู่ระดับจังหวัด ให้ปรับเงินเดือนค่าตอบแทนและจัดหาทรัพยากร ที่เหมาะสมเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาความรู้ ความสามารถของตำรวจ

๕

โดยรวมหน่วยทางการศึกษาของตำรวจทั้งหมดจัดตั้งเป็นสถาบันทางวิชาการของตำรวจและให้สถาบันการศึกษาอื่น ๆ สามารถเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนในวิชาการตำรวจได้ด้วย

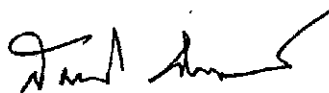
(๒.๒) อัยการ กำหนดห้ามพนักงานอัยการไปดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษากฎหมายในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐ และในคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับนักการเมืองให้มีอัยการพิเศษทำหน้าที่ในการพิจารณาสั่งฟ้องคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นการเฉพาะ สำหรับในคดีอาญาที่มีโทษอุกฉกรรจ์ให้อัยการมีหน้าที่สอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน

(๒.๓) ศาล กำหนดให้ศาลอุทธรณ์สามารถสืบพยานเพิ่มเติมได้ หากมีความสงสัยในข้อเท็จจริงหรือเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และให้ศาลฎีการับฎีกาได้เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย สำหรับผู้ที่มาทำหน้าที่ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา นอกจากผู้พิพากษาซึ่งทำหน้าที่อยู่เดิมแล้ว ให้สรรหาผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมายและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาอื่นมาร่วมพิจารณาด้วย เพื่อยุติปัญหาข้อเท็จจริงที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะด้าน อีกทั้งให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อให้ศาลสามารถดำเนินการได้โดยอิสระ ซึ่งควรกำหนดไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละของงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายละเอียดปรากฏตามหนังสือรายงานความก้าวหน้า ตามที่แนบมาพร้อมนี้

ทั้งนี้ข้อเสนอในการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมืองและกระบวนการยุติธรรม อยู่ระหว่างดำเนินการและจะนำกราบเรียนเพื่อทราบต่อไป

๓. ข้อเสนอ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ศาสตราจารย์สมบัติ อ่างธัญวงศ์)

ประธานกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
ตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมือง
และศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

ที่ นร ๐๑๐๗/ว ๒๓๒๐

คณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไข
รัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการ
สมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและ
ศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
ทำเนียบรัฐบาล ๑๐๓๐๐

๒ ตุลาคม ๒๕๕๓

เรื่อง การดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของ
คณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

เรียน หัวหน้าพรรค

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือคณะกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
ที่ นร ๐๑๐๗/๒๓๐๑ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๓
๒. รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการพิจารณาแนว
ทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการ
ปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ด้วยนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการ
พิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป
การเมือง และศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญตาม
ข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
เสนอแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เสนอความเห็นและแนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและดำเนินการ
เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นไปอย่างกว้างขวางและครอบคลุม
ทุกภาคส่วน

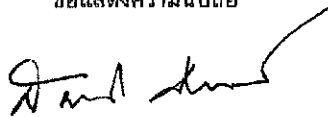
คณะกรรมการฯ ได้รายงานนายกรัฐมนตรีถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงาน
และเสนอความเห็นต่อการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อ
การปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ รวม ๖ ประเด็น ผลการดำเนินการรับฟังความ
คิดเห็นของประชาชน ได้แก่ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ การจัดเวทีระดมความคิดเห็น

๒

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน และข้อเสนอแนวทางในการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมือง
และโครงสร้างกระบวนการยุติธรรมซึ่งนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้ส่งความเห็นดังกล่าวให้
พรรคการเมืองทุกพรรคทราบด้วย ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์สมบัติ ธำรงธัญวงศ์)

ประธานกรรมการพิจารณาแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ
ตามข้อเสนอของคณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมือง
และศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ฝ่ายเลขานุการ
สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ
ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๐ ๗๓๘๔-๕
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๐๖๔๔

รายชื่อพรรคการเมือง

1. พรรคประชาธิปัตย์	26. พรรคธรรมาธิปัตย์
2. พรรคประชากรไทย	27. พรรคชาติไทยธรรม
3. พรรคกิจสังคม	28. พรรคพลังพัฒนา
4. พรรคมหาชน	29. พรรคประชาธรรม
5. พรรคไทยเป็นไท	30. พรรคการเมืองใหม่
6. พรรคกสิกรไทย	31. พรรครัฐไทย
7. พรรคชีวิตที่ดีกว่า	32. พรรคพลังคนกีฬา
8. พรรคสยาม	33. พรรคประชาธิปไตย
9. พรรคเพื่อฟ้าดิน	34. พรรคธรรมสังคม
10. พรรคความหวังใหม่	35. พรรคเทิดไทย
11. พรรคเพื่อนเกษตรกรไทย	36. พรรคแนวร่วมสังคมประชาธิปไตย
12. พรรคประชากร	37. พรรคนิติภูมิไทย
13. พรรคดำรงไทย	38. พรรคเสรีนิยม
14. พรรคเครือข่ายชาวนา	39. พรรครักประเทศไทย
15. พรรคอาสาสมัครภูมิ	40. พรรคไทยพอเพียง
16. พรรคชาติสามัคคี	41. พรรคประชาสามัคคี
17. พรรคเพื่อไทย	42. พรรคเราเพื่อนกัน
18. พรรคเพื่อแผ่นดิน	43. พรรคชาวนาไทย
19. พรรครวมชาติพัฒนา	44. พรรคไทยเข้มแข็ง
20. พรรคแทนคุณแผ่นดิน	45. พรรคไทยทันทุน
21. พรรคชาติไทยพัฒนา	46. พรรคมหาวิรุฒพัฒนา
22. พรรคอนาคตไทย	47. พรรคไทยเพื่อไทย
23. พรรคธรรมาภิบาลสังคม	48. พรรคเพื่อธรรม
24. พรรคมาตุภูมิ	49. พรรคไทยสร้างสรรค์
25. พรรคภูมิใจไทย	

4.3

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราชรวม 4 ฉบับ

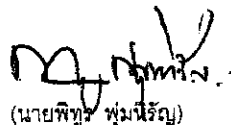
สารบัญ

เรื่อง การเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช
(ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอ
ตามมาตรา ๒๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย)

ด้วย นายเหวง โตจิราการ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒๓,๖๑๐ คน ได้ร่วมกัน
เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช พร้อมด้วย
บันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญต่อประธานรัฐสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๘
พฤษภาคม ๒๕๕๑ ประธานรัฐสภาได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. วินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช
มีหลักการเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๙๑ วรรคสอง
๒. ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอ
ปรากฏว่ามีผู้เข้าชื่อเสนอที่มีสิทธิเลือกตั้งและเอกสารหลักฐานครบถ้วน จำนวน ๗๒,๙๗๑ คน
๓. แต่งตั้งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดเป็นผู้รับคำร้อง
คัดค้านรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช
๔. ส่งบัญชีรายชื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร และ
ผู้อำนวยการเขตทุกเขตในกรุงเทพมหานคร เพื่อจัดให้มีการปิดประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเฉพาะในเขตท้องที่
ที่ผู้เข้าชื่อนั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เพื่อให้ผู้ที่มีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อโดยที่ตนมิได้ร่วมเข้าชื่อเสนอด้วย
ใช้สิทธิยื่นคำร้องคัดค้าน ปรากฏว่ามีผู้ใช้สิทธิยื่นคำร้องคัดค้าน จำนวน ๑,๔๒๘ คน ดังนั้นจึงมีรายชื่อ
ผู้เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ถูกต้อง
จำนวนทั้งสิ้น ๗๑,๕๔๓ คน ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว

บัดนี้ จึงถือว่าประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๗๑,๕๔๓ คน ได้เข้าชื่อเสนอ
ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ถูกต้องตามมาตรา ๒๙๑
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้ว

(นายพิทร พุ่มนริญ)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๗ ตุลาคม ๒๕๕๑

ระหว่างวันที่ 23 - 25 พฤศจิกายน 2553

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช
(ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 71,543 คน เป็นผู้เสนอ)

คณะกรรมการประชาชนเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ (กปพร.)

๒๐๐๓/๑ สี่แยกเกษตร ถนนพหลโยธิน ถาดยาว จ.จักร

กทพ. ๑๐๕๐๐

พฤษภาคม ๒๕๕๑

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	
เลขที่	๑/๒๕๕๑
วันที่	๒๕ พ.ค. ๒๕๕๑
เวลา	๑๗.๐๐

เรื่อง ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช

กราบเรียน ประธานรัฐสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช

๒.บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

หนังสือฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยมีเหตุผลดังต่อไปนี้

๑. ด้วยมีการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ และล้มล้างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยอ้างว่าประชาชนเสื่อมศรัทธาการบริหารราชการแผ่นดิน มีการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง มีการแทรกแซงองค์กรอิสระ เป็นต้น โดยมิได้คำนึงว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในขณะยึดอำนาจมีที่มาอย่างไร และมีหลักการที่มีส่วนช่วยในการบริหารราชการแผ่นดินเช่นไร

ก. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ออกโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญอันประกอบด้วยสมาชิกที่ผ่านการคัดเลือกจากภาคประชาชน และได้รับเลือกตั้งจากรัฐสภา โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้ง เป็นการร่างท่ามกลางบรรยากาศหรือสภาวะที่สังคมเป็นประชาธิปไตย ไม่มีความกดดันจากบรรยากาศที่เป็นเผด็จการ เช่นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ยกร่างโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งมาจากการคัดเลือกโดยผู้ยึดอำนาจการปกครองประเทศ

ข. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีหลักการที่จะสร้างสังคมให้เป็นประชาธิปไตย โดยสร้างระบบพรรคการเมืองที่เป็นองค์กรหลักในระบบประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งสร้างระบบการเมืองให้มั่นคงและระบบการควบคุมและตรวจสอบการเมืองขึ้น ไม่ว่าจะเป็นโดยองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

การบริหารประเทศในช่วงเวลาของการดำรงอยู่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทำให้ประเทศมีการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างมากมีการชำระหนี้ให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) จนครบก่อนเวลาอันควร ในด้านสังคมก็มีการกระตุ้นให้มีการสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนและปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพ ไม่ว่าจะเป็นการรักษาพยาบาลหรือที่อยู่อาศัย การแพร่ระบาดของยาเสพติดมีอัตราที่ลดน้อยลงอย่างมาก การบริหารประเทศได้เช่นนี้มาจากหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ประสงค์จะให้ประเทศมีการเมืองที่มั่นคงมีเสถียรภาพ

กลุ่มงานเข้ารีตและกฎหมาย

รับที่.....๒๕๕๑

คณะกรรมการทวิไป สำนักเลขาธิการ

วันที่ ๒๕/๕/๕๑

วันที่ ๒๕ พค ๒๕๕๑ เวลา ๑๗.๐๐

- ๒ -

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็มีจุดบกพร่องอยู่บ้างซึ่งสามารถแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ การที่ผู้ยึดอำนาจการปกครองประเทศล้มล้างรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว แล้วผลักดันให้เกิดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ นั้น ทำให้การบริหารประเทศในสภาวะที่การเมืองมันคงขาดการต่อเนื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งยกร่างท่ามกลางสองบรรยากาศ คือ ฝ่ายประจำเป็นใหญ่ ซึ่งมองการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อย่างมีอคติเป็นต้นเหตุของความวุ่นวายซึ่งเป็นมุมมองของคนที่ไม่เข้าใจการเมืองในระบอบประชาธิปไตยและอีกบรรยากาศหนึ่ง คือ โดยบุคคลที่มองรัฐบาลและการเมืองซึ่งรัฐบาลก่อนการยึดอำนาจเป็นศัตรูที่จะต้องมลายหายไปจากประเทศไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงมีวัตถุประสงค์ให้การเมืองอ่อนแอ การยุบพรรคการเมืองและการถอดถอนรัฐมนตรีกระทำได้อย่างง่ายดาย ดังนั้น เมื่อการเมืองอ่อนแอ การบริหารประเทศที่ย่อมอ่อนแอตามไปด้วย ความหวังที่ผู้จะเห็นประเทศหลุดพ้นทางเศรษฐกิจ ความหวังที่จะให้ประชาชนเข้าถึงปัจจัยพื้นฐาน มีความอยู่ดีกินดี ความหวังที่จะนำปัญหาท้องถิ่นออกมาให้ปรากฏต่อสังคม ย่อมลดน้อยลงตามไป

๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดำเนินการยกร่างโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลซึ่งมาจากการคัดเลือกของผู้ยึดอำนาจการปกครองเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๑ กระบวนการจัดทำมิได้เปิดโอกาสให้ภาคการเมือง และประชาชนโดยส่วนใหญ่ของประเทศมีส่วนร่วมเนื้อหาของรัฐธรรมนูญจึงแฝงไว้ด้วยความมีอคติต่อพรรคการเมือง และนักการเมือง

หลักการตามบทบัญญัติหลายส่วนไม่สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ไม่ส่งเสริมพรรคการเมืองอันเป็นสถาบันสำคัญของการเมืองในระบบรัฐสภา เป็นเหตุให้องค์กรฝ่ายบริหารมีความอ่อนแอ ไม่อาจบริหารกิจการบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องได้ การได้มาซึ่งสมาชิกรัฐสภาโดยการสรรหาไม่สอดคล้องกับหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ปัญหาของบทเฉพาะกาลที่ให้องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยวิธีการที่มีได้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และมีได้มีที่มาที่ยึดโยงกับอำนาจของประชาชน รวมถึงการยอมรับการกระทำอันขัดต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ให้เป็นการชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตนั้น เป็นการยกเว้นการใช้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญให้แก่กลุ่มบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นการเฉพาะ ทำให้ผู้ถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพโดยผลของการยึดอำนาจการปกครองประเทศไม่อาจยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญขึ้นปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของตนเองได้ ทำให้การใช้รัฐธรรมนูญมิได้เป็นไปโดยเสมอภาค เป็นการทำลายสาระสำคัญของหลักนิติรัฐอย่างรุนแรง อีกทั้งบทบัญญัติลักษณะดังกล่าวเปิดช่องให้มีการใช้กำลังทำการรัฐประหารอีกต่อไปในอนาคต

การอ้างว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้รับเสียงข้างมากจากการทำประชามติ นั้น ต้องมองไปยังข้อเท็จจริงซึ่งจะรู้ถึงเหตุนี้ คือ การทำประชามติอยู่ในบรรยากาศของรัฐ-ทหาร และรัฐ-ตำรวจ มีการข่มขู่กันในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งใช้กำลังและด้านจิตใจ คือ หากไม่รับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ผู้ยึดอำนาจการปกครองและรัฐบาลก็จะร่วมกันนำรัฐธรรมนูญฉบับที่เคยประกาศใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเป็นที่น่ากลัวสำหรับผู้รักประชาธิปไตยเพราะไม่รู้หน้าตาของ

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

- ๓ -

รัฐธรรมนูญฉบับที่ผู้ยึดอำนาจจะนำมาใช้เลย หรือการแถลงต่อประชาชนว่าขอได้รับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ผ่านการทำประชามติ

๓. เมื่อบรรยากาศของการเสถียรเป็นประชาธิปไตยกลับคืนมาหลังจากการเลือกตั้ง ผู้รักในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขก็เห็นว่า ต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพื่อสร้างสังคมให้เป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งไม่เข้าใจความเป็นประชาธิปไตยคัดค้านสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน จึงเกิดการแบ่งฝ่ายกัน โดยแต่ละฝ่ายมีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรง สิ่งเหล่านี้เรียกว่าเป็นวิกฤตทางรัฐธรรมนูญ ซึ่งหากปล่อยไปเช่นนี้อีกจักรยะเวลาหนึ่ง อาจจะมีการใช้ความรุนแรงเกิดขึ้นได้ สภาพเช่นนี้สามารถแก้ไขได้และต้องเร่งรีบแก้ไข โดยอยู่ในอำนาจของท่านสมาชิกของแต่ละสภาที่จะดำเนินการ

๔. ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงขอกราบเรียนเสนอข้อต่อไปนี้

๔.๑ ขอให้ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร (ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ท่านประธานวุฒิสภา (ในฐานะสมาชิกวุฒิสภา) และท่านสมาชิกวุฒิสภา โปรดพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย เพื่อดำเนินการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้เป็นไปตามหลักการความร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอ

๔.๒ เพื่อให้วิกฤตทางรัฐธรรมนูญได้รับการแก้ไขอย่างทันทั่วทั้งที่ อันจะทำให้บ้านเมืองเกิดความสงบสุข จึงขอเรียนเสนอให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและหรือสมาชิกวุฒิสภาเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา นำความกราบบังคมทูลเพื่อให้มีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมวิสามัญ เพื่อให้สมาชิกทั้งสองสภาพิจารณาแก้ไขรัฐธรรมนูญให้ทันการณ์ก่อนสังคมจะเกิดความรุนแรงมากไปกว่านี้

๔.๓ เมื่อมีการบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช เข้าสู่วาระการประชุมของรัฐสภาแล้ว และยังมีการโต้แย้งระหว่างฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าว อันอาจนำไปสู่ความรุนแรงได้ และจะส่งผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติและประชาชน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและหรือสมาชิกวุฒิสภาควรจะขอให้คณะรัฐมนตรีจัดทำประชามติตามมาตรา ๑๖๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อกลับไปถามประชาชนชาวไทยซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยว่า เห็นด้วยกับหลักการและเนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือหลักการและเนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายเหวง ไชยธรรมา)

ผู้แทนการเข้าชื่อเสนอ

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ ..) พุทธศักราช

๑

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)

พุทธศักราช

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยกำหนดให้ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ และให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ หมวด ๖ รัฐสภา หมวด ๗ คณะรัฐมนตรี หมวด ๘ ศาล หมวด ๙ การปกครองส่วนท้องถิ่น หมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ หมวด ๑๑ การตรวจเงินแผ่นดิน หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และ บทเฉพาะกาลในบางมาตรา ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาใช้บังคับ โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้บทบัญญัติเป็นไปตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นปัจจุบันและการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐทำได้ง่ายขึ้น

เหตุผล

ตามที่ได้มีการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ และล้มล้างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยอ้างว่าประชาชนเสื่อมศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน ไร้ประสิทธิภาพในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินและการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ มีการทุจริตและประพฤติมิชอบขึ้นอย่างกว้างขวางจนมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ข้ออ้างเช่นนี้เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาในสังคมการเมืองประเทศไทย จนระบอบประชาธิปไตยนี้แต่ล้มลุกคลุกคลานไม่ต่อเนื่อง เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แม้การบริหารราชการแผ่นดินในช่วงก่อนวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ อาจจะมีข้อบกพร่อง แต่ก็ไม่ใช่จะไม่มีสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายเกี่ยวกับการดูแลประชาชนผู้ด้อยโอกาสเพื่อให้ได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพประสบความสำเร็จอย่างมากอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน การเข้าถึง

ระหว่างวันที่ 23 - 25 พฤศจิกายน 2553

๒

ยาและหมอ การสร้างโอกาสในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาให้แก่ประชาชน รวมถึงการลงทุนและการค้าขายทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้สภาวะเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นอย่างมาก การนำจุดบกพร่องบางประการในการบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญมาเป็นเหตุในการล้มล้างระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำได้ เพราะขัดต่อหลักนิติธรรมและผิดกฎหมายโดยชัดแจ้ง เป็นการทำลายกระบวนการทางกฎหมายที่รับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อสนองตอบความต้องการ ความรู้สึกและผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจเป็นการดูถูกอำนาจอธิปไตย และการตัดสินใจของประชาชน

การยึดอำนาจเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ และจัดตั้งองค์การต่าง ๆ ขึ้นมาหรือแต่งตั้งบุคคลเข้าไปอยู่ในองค์กรตามกฎหมายที่มีอำนาจสอบสวน สืบสวน ได้สวนหรือวินิจฉัยรวมถึงองค์กรที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ก็เป็นการดำเนินการของอำนาจเผด็จการภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ซึ่งผู้ยึดอำนาจเป็นผู้จัดให้มีขึ้น มิได้อยู่บนหลักของการบริหารราชการแผ่นดินที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ตามระบอบประชาธิปไตยซึ่งตรงกันข้ามกับระบบที่ดำรงอยู่ก่อนการยึดอำนาจนั้น รวมทั้งการดำเนินการขององค์กรและบุคคลที่อำนาจเผด็จการแต่งตั้งขึ้นก็มีเป้าหมายที่จะรองรับเหตุผลในการยึดอำนาจของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มิได้วางตัวเป็นกลางตามหลักกฎหมายภายใต้การปกครองที่เป็นประชาธิปไตย

การล้มล้างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้นเป็นความผิดมหันต์มีโทษอาญา แต่ผู้ยึดอำนาจก็ได้แก้ไขความผิดของตนโดยวิธีการนิรโทษกรรมจนกลายเป็นประเพณีอันเลวร้ายสืบทอดต่อกันมา เพื่อปกปิดและปกป้องการกระทำผิดและความไม่โปร่งใสของอำนาจเผด็จการและพวกพ้องจนเป็นที่เอือมระอาของประชาชนผู้รักประชาธิปไตย ดังนั้น เพื่อไม่ให้ประเพณีเช่นนี้สืบทอดต่อไปในภายภาคหน้า จึงสมควรนำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งยกวางขึ้นในสภาวะการฉ้อฉลและบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยและประชาชนมีความรู้สึกร่วมกันว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนกลับมาใช้อีก

การดำเนินการเพื่อนำรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่ถูกล้มล้างกลับมาใช้อีกเป็นปรากฏการณ์ครั้งแรกในประเทศไทย เพื่อให้การล้มล้างรัฐธรรมนูญสามารถกระทำได้อีกต่อไปเพื่อสร้างจิตสำนึกความหวงแหนรัฐธรรมนูญให้แก่ผู้นิยมขึ้นชมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และสกัดกั้นความคิดของผู้ประสงค์ร้ายต่อระบบการปกครองใน

๗

๓

ระบอบประชาธิปไตยที่จะล้มล้างรัฐธรรมนูญโดยใช้กำลังอีก รวมทั้งเป็นการปฏิเสธบทบัญญัติส่วนใหญ่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งยกร่างขึ้นในบรรยากาศของเผด็จการที่แตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สมควรนำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวด ๓ ถึงหมวด ๑๒ กลับมาใช้บังคับเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศอีกครั้งดังความปรากฏตอนหนึ่งในพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่า “...ขอปวงชนชาวไทยจงร่วมใจร่วมใจสมัครสโมสรเป็นเอกฉันท์ ในอันที่จะปฏิบัติตามและพิทักษ์รักษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เพื่อธำรงคงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตย ...” โดยผ่านกระบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตรารัฐธรรมนูญนี้

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

๑

ร่าง
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่..)
พุทธศักราช....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๑ รัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่..) พุทธศักราช...”

มาตรา ๒ รัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ประชาชนชาวไทยย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกหมวด ๓ ถึงหมวด ๑๕ มาตรา ๒๖ ถึง มาตรา ๒๙๑ และบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๙๒ ถึง มาตรา ๓๐๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

๒

“หมวด ๓

สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๗ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมาย ทั้งปวง

มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตน ได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายความวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทาง

๓

เศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

มาตรา ๑๑ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ แต่การลงโทษประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้

การจับ คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑๒ บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

มาตรา ๑๓ ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา ๑๔ สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง

การก่อกวนหรือไขว่คว้าแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพ ไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

มาตรา ๑๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร

๔

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

มาตรา ๓๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยถึงสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอันใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือนของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพดังกล่าวความวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใดๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรมิควรได้เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิกายของศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือน แตกต่างจากบุคคลอื่น

มาตรา ๓๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

การสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ จะกระทำมิได้

การให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่

๕

๕

ประเทศอยู่ในภาวะการสงครามหรือการรบ แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามความในวรรคสอง

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การให้เงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นอุดหนุนหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้

มาตรา ๔๐ คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสาธารณะของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา ๔๑ พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชน ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ

การศึกษามอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เว้นแต่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๔๓ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

๖

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ
ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ
การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายเฉพาะในการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะ
ใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงคราม
หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์
สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์กรเอกชน หรือหมู่คณะอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย
หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดคัดค้านในทางเศรษฐกิจ

มาตรา ๔๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิหรือหน้าที่
จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วม
ในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
อย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อสร้าง
เจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์
นั้น ความวิถิทางการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติ
ไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

การจัดองค์กรภายใน การดำเนินกิจการ และข้อบังคับของพรรคการเมือง ต้องสอดคล้อง
กับหลักการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง กรรมการบริหารของ
พรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเห็นว่ามีหรือข้อบังคับในเรื่องใดของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้น
จะขัดต่อสถานะและปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือขัดหรือแย้ง
กับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

๖

๑

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติหรือข้อบังคับดังกล่าวขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้มติหรือข้อบังคับนั้นเป็นอันยกเลิกไป

มาตรา ๔๘ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๙ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเกษตร หรือการอุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสี่ยงภัยในการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงราคาซื้อขายกันตามปกติ การได้มา สภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์และความเสียหายของผู้เวนคืน

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้หรืออสังหาริมทรัพย์ไว้ให้ชัดเจน ถ้ามิได้ใช้เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ต้องคืนให้เจ้าของเดิมหรือทายาท

การคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เจ้าของเดิมหรือทายาทตามวรรคสาม และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดเชยไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณูปโภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

๘

มาตรา ๕๑ การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉิน หรือโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งให้กระทำได้ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงครามหรือการรบ หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

มาตรา ๕๒ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การบริการทางสาธารณสุขของรัฐต้องเป็น ไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมด้วยเท่าที่จะกระทำได้

การป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตราย รัฐต้องจัดให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่า และทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๓ เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๔ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๕ บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๖ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมด้วยรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง ในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของคน ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ออกมาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา

๑๗

๘

ที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๕๗ สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องบัญญัติให้มีองค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรวจกฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

มาตรา ๕๘ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๙ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผล จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๖๐ บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของคน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๖๑ บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันสมควร ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๖๒ สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ ที่เป็นนิติบุคคล ให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้น ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

๑๐

มาตรา ๖๓ บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ มิได้

ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้รู้เห็นการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกกระทำการตามวรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้

มาตรา ๖๔ บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์การของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ

มาตรา ๖๕ บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใดๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๔

หน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา ๖๖ บุคคลมีหน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๗ บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

มาตรา ๖๘ บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

บุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ

การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งและการอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

๑

๑๑

มาตรา ๖๘ บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการทหาร เสี่ยงภัยอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พักผ่อน ปกป้อง และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๗๐ บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนาจความสะอาด และให้บริการ แก่ประชาชน

ในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติกรอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน บุคคลตามวรรคหนึ่งต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งละเลยหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง บุคคลผู้มีส่วนได้เสียย่อมมีสิทธิขอให้บุคคลตามวรรคหนึ่งหรือผู้บังคับบัญชาของบุคคล ดังกล่าวชี้แจงแสดงเหตุผลและขอให้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองได้

หมวด ๕

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา ๗๑ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราชและบูรณาภาพ แห่งอาณาเขต

มาตรา ๗๒ รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ

มาตรา ๗๓ รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสามัคคีระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุน การนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

มาตรา ๗๔ รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีกับนานาประเทศ และพึงถือหลักในการปฏิบัติ ต่อกันอย่างเสมอภาค

มาตรา ๗๕ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของ บุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

๑๒

อย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงกับการบริหารงานโดยอิสระของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๗๖ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ

มาตรา ๗๗ รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และพนักงานหรือลูกจ้างอื่นของรัฐ เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๗๘ รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นทั้งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

มาตรา ๗๙ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

มาตรา ๘๐ รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน

รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

มาตรา ๘๑ รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับ

๑๓

การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

มาตรา ๘๒ รัฐต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง

มาตรา ๘๓ รัฐต้องดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

มาตรา ๘๔ รัฐต้องจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม จัดหาแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรมให้เกษตรกรอย่างทั่วถึง และรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้ได้ผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกรเพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร

มาตรา ๘๕ รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองระบบสหกรณ์

มาตรา ๘๖ รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานเด็กและแรงงานหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม

มาตรา ๘๗ รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภค และป้องกันการผูกขาดตัดตอน ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการครหากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณูปโภค

มาตรา ๘๘ บทบัญญัติในหมวดนี้มิใช่เป็นแนวทางสำหรับการครหาหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน

ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้ารับบริหารราชการแผ่นดินต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง

๑๔

มาตรา ๘๕ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหมวดนี้ ให้รัฐจัดให้มีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ต้องให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็นก่อนพิจารณาประกาศใช้

องค์ประกอบ ที่มา อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๖

รัฐสภา

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๘๐ รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๘๑ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา

ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภาได้ ให้ประธานวุฒิสภาทำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทน

ประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินการของรัฐบาลในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามข้อบังคับ

ประธานรัฐสภาและผู้ทำหน้าที่แทนประธานรัฐสภาต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

รองประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้และตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย

มาตรา ๘๒ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

๑๐

๑๕

มาตรา ๕๓ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในสี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นจากรัฐสภา เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา ๕๔ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติขึ้นตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัติหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

มาตรา ๕๕ บุคคลจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกันมิได้

มาตรา ๕๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๒) หรือมาตรา ๑๑๓ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๑๐) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้น ไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องความวรรคหนึ่ง

มาตรา ๕๗ การออกจากตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ภายหลังวันที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลง หรือวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลง ย่อมไม่กระทบกระเทือนกิจการที่สมาชิกผู้นั้นได้กระทำให้ในหน้าที่สมาชิก รวมทั้งการได้รับเงินประจำตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่สมาชิกผู้นั้นออกจากตำแหน่ง หรือก่อนที่ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีที่ออกจากตำแหน่งเพราะเหตุที่ผู้นั้นได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่ชอบด้วย

๑๖

กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ให้คืนเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่ผู้นั้นได้รับมาเนื่องจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าว

ส่วนที่ ๒

สภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๙๘ สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๙๙ จำนวนหนึ่งร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ จำนวนสี่ร้อยคน

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังมีได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๙๙ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้เลือกบัญชีรายชื่อใดบัญชีรายชื่อหนึ่งเพียงบัญชีเดียว และให้ถือเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง

บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้พรรคการเมืองจัดทำขึ้นพรรคการเมืองละหนึ่งบัญชีไม่เกินบัญชีละหนึ่งร้อยคน และให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนวันเปิดสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

รายชื่อของบุคคลในบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่งจะต้อง

(๑) ประกอบด้วยรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่างๆ อย่างเป็นธรรม

(๒) ไม่ซ้ำกับรายชื่อในบัญชีที่พรรคการเมืองอื่นจัดทำขึ้น และไม่ซ้ำกับรายชื่อของ

ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ และ

(๓) จัดทำรายชื่อเรียงตามลำดับหมายเลข

มาตรา ๑๐๐ บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ ให้ถือว่าไม่มีผู้ใดในบัญชื่อนั้นได้รับเลือกตั้ง และมีให้นำคะแนนเสียงดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อหาสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคสอง

วิธีคำนวณสัดส่วนคะแนนเสียงที่บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองแต่ละพรรคได้รับ อันจะถือว่าบุคคลซึ่งมีรายชื่ออยู่ในบัญชีของพรรคการเมืองนั้นได้รับเลือกตั้งตามสัดส่วนที่คำนวณได้

๑๑

๑๓)

ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

ให้ถือว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง ได้รับเลือกตั้งเรียงตามลำดับจากหมายเลขต้นบัญชีลงไปตามจำนวนสัดส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนวณได้สำหรับบัญชีรายชื่อนั้น

มาตรา ๑๐๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๕ (๑) ในกรณีที่มีเหตุใดๆ ทำให้ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎรมีสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ให้สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๐๒ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เขตละหนึ่งคน

การคำนวณเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้คำนวณจากจำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีก่อนสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ร้อยคน

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดจะพึงมี ให้นำจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนที่คำนวณได้คำนวณรวมเฉลี่ยจำนวนราษฎรในจังหวัดนั้น จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนตามวรรคสอง ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดตามวรรคสามแล้ว ถ้าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ครบสี่ร้อยคน จังหวัดใดมีเศษที่เหลือจากการคำนวณตามวรรคสามมากที่สุดให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และให้เพิ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวิธีการดังกล่าวแก่จังหวัดที่มีเศษที่เหลือจากการคำนวณตามวรรคสามในลำดับรองลงมาตามลำดับจนครบจำนวนสี่ร้อยคน

มาตรา ๑๐๓ จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกินหนึ่งคน ให้ถือว่าเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งมีจำนวนเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี โดยจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน

จังหวัดใดมีการแบ่งเขตเลือกตั้งมากกว่าหนึ่งเขต ต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องให้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน

๑๔

มาตรา ๑๐๔ ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นเพียงบัญชีเดียว และมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้หนึ่งคน

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งว่างลงตามมาตรา ๑๑๕ (๒) ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้หนึ่งคน

การเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ในแต่ละเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการนับคะแนนทุกหน่วยเลือกตั้งรวมกันและประกาศผลการนับคะแนนโดยเปิดเผย ทั้งนี้ ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งแต่เพียงแห่งเดียวในเขตเลือกตั้งนั้น ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เว้นแต่เป็นกรณีที่มีความจำเป็นเฉพาะท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดเป็นอย่างอื่นก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

การนับคะแนนและการประกาศคะแนนที่บัญชีรายชื่อแต่ละบัญชีได้รับในแต่ละเขตเลือกตั้ง ตามมาตรา ๑๐๑ ให้นำบทบัญญัติวรรคนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๕ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

- (๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง และ
- (๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๑ ที่คนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง หรือมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร ย่อมมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีบัญญัติ

มาตรา ๑๐๖ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ

- (๑) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
- (๔) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

๑๒

๑๕

มาตรา ๑๐๗ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน
- (๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ด้วย คือ

- (ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
- (ข) เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดนั้น
- (ค) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง
- (ง) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปีการศึกษา
- (จ) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปี

มาตรา ๑๐๘ พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด จะส่งได้คนเดียวในเขตเลือกตั้งนั้น

มาตรา ๑๐๙ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ

- (๑) ดิฉยาศพคดีให้โทษ
- (๒) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- (๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม

มาตรา ๑๐๖ (๑) (๒) หรือ (๔)

- (๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๕) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- (๖) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

๒๐

(๗) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๘) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง

(๙) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๐) เป็นสมาชิกวุฒิสภา

(๑๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(๑๒) เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

(๑๓) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕๕

(๑๔) เคยถูกวุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งและยังไม่มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติจนถึงวันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี

(๒) ไม่รับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลอื่นๆ ในธุรกิจงานตามปกติ

บทบัญญัติมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดิน ในกรณีที่ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรี

๑๓

๒๑

มาตรา ๑๑๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปก้าวก่ายหรือแทรกแซงการบรรจุ แล่งตั้ง ย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเลื่อนขึ้นเงินเดือนของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีข้าราชการการเมือง พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๑๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๑๑๓ เพื่อให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม ให้รัฐสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) จัดที่ปิดประกาศและที่ติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งในสาธารณะสถานซึ่งเป็นของรัฐ
- (๒) พิมพ์และจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ไปให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
- (๓) จัดหาสถานที่หาเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- (๔) จัดสรรเวลาออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ให้แก่พรรคการเมือง
- (๕) กิจกรรมอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

การดำเนินการตาม (๑) (๔) และ (๕) โดยผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมือง หรือบุคคลอื่นนอกจากรัฐ จะกระทำมิได้

หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งต้องให้ออกโดยเท่าเทียมกัน

มาตรา ๑๑๔ อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๕ เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๑๑๖ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่

๒๒

การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในหกสิบวัน และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

การยุบสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน

มาตรา ๑๑๗ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๘ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐๗

(๕) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๘ (๑) (๒) (๓) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐)

(๑๑) (๑๒) (๑๓) หรือ (๑๔)

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๐ หรือมาตรา ๑๑๑

(๗) ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี

(๘) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก หรือพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ลาออกหรือพรรคการเมืองมีมติ เว้นแต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นได้อุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติคัดค้านว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๔๖ วรรคสาม ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมิได้มีลักษณะตามมาตรา ๔๖ วรรคสาม ให้ถือว่าสมาชิกภาพสิ้นสุดลง นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แต่ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๔๖ วรรคสาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นอาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

(๙) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในกรณีศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น

๑๔

๒๓

(๑๐) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง หรือศาลรัฐธรรมนูญ มีคำวินิจฉัยให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา ๘๖ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพ นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้วแต่กรณี

(๑๑) หากประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มี กำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยสี่สิบวัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

(๑๒) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดย ประมาทหรือความผิดลหุโทษ

การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม (๑) ให้มีผลในวันถัดจาก วันที่ครบสามสิบวันนับแต่วันที่ที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง

มาตรา ๑๑๕ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจาก ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎรหรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ตำแหน่งที่ว่างเป็นตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในบัญชีรายชื่อที่ พรรคการเมืองได้จัดทำขึ้นตามมาตรา ๘๕ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรประกาศในราชกิจจานุเบกษา ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง ให้ผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น ในลำดับถัดไปเลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทน

(๒) ในกรณีที่ตำแหน่งที่ว่างเป็นตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้ง แบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนภายใน สี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่าง เว้นแต่อายุของสภาผู้แทนราษฎรจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยหกสิบวัน

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๑) ให้เริ่มตั้งแต่วันถัดจาก วันที่ผู้เข้ามาแทนนั้นได้รับการประกาศชื่อ ส่วนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทน ตาม (๒) ให้เริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนนั้นให้อยู่ ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๒๐ ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้ว พระมหากษัตริย์ จะทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิก ในสังกัดของพรรคคนมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และมีจำนวนมากที่สุดในบรรดาพรรคการเมืองที่ สมาชิกในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี แต่ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรในขณะแต่งตั้ง เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่ไม่มีพรรคการเมืองใดในสภาผู้แทนราษฎรมีสถิติชนะที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งได้รับเสียงสนับสนุนข้างมากจาก

๒๔

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพรรคการเมืองที่สมาชิกในสังกัดของพรรคนั้น มีได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่มีเสียงสนับสนุนเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำ ฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติดังกล่าวใน วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้ พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง

ส่วนที่ ๓

วุฒิสภา

มาตรา ๑๒๑ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งจำนวนสองร้อยคน ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ และยังมีได้มีการเลือกตั้ง สมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๒๒ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง การคำนวณเกณฑ์จำนวนสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละจังหวัดจะมี ให้คำนวณตามวิธีที่ บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคดี โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๓ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้หนึ่งคน

การเลือกตั้งให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ในกรณีที่จังหวัดใดมีสมาชิกวุฒิสภาได้มากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ ได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับจนครบจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีได้ในจังหวัดนั้น เป็นผู้ได้รับ เลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๑๒๔ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๖ มาใช้บังคับกับ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๕ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกวุฒิสภา

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

๑๕

๒๕

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๐๗ (๕)

มาตรา ๑๒๖ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

(๑) เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมือง

(๒) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วยังไม่เกินหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(๓) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ในอายุของวุฒิสภาคราวก่อนการสมัครรับเลือกตั้ง

(๔) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๕ (๑) (๒) (๓)

(๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) หรือ (๑๔)

มาตรา ๑๒๗ สมาชิกวุฒิสภาจะเป็นรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่นมิได้

บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่สมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๓๓ (๑) จะเป็นรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมืองอื่นมิได้

มาตรา ๑๒๘ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๐ และมาตรา ๑๑๑ มาใช้บังคับกับการกระทำอันต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภาด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๙ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

เพื่อประโยชน์ในการแนะนำผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยแทนที่ขมกัน ให้รัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการปิดประกาศและติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(๒) พิมพ์และจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งไปให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

(๓) จัดหาสถานที่ และจัดสรรเวลาออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อแนะนำผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(๔) กิจกรรมอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

๒๖

การแนะนำผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยผู้สมัครรับเลือกตั้งเองหรือบุคคลอื่นจะกระทำได้เฉพาะเท่าที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาเท่านั้น

มาตรา ๑๓๐ อายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละหกปีนับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๓๑ เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่อายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๖๘ ให้สมาชิกวุฒิสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่อายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๓๒ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภารับตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๓๓ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒๕

(๕) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒๖

(๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒๗

(๗) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๒๘

(๘) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง หรือศาลรัฐธรรมนูญ

มีคำวินิจฉัยให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา ๕๖ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้วแต่กรณี

(๙) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา

(๑๐) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

๑๖

๒๑

มาตรา ๑๓๔ เมื่อตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่อายุของวุฒิสภาจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

สมาชิกวุฒิสภาผู้เข้ามาแทนนั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

มาตรา ๑๓๕ ในการพิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามมาตรา ๑๓๔ มาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๒๕๖ มาตรา ๒๖๑ มาตรา ๒๖๔ (๓) มาตรา ๒๖๖ มาตรา ๒๖๗ มาตรา ๒๖๘ มาตรา ๒๖๙ (๓) มาตรา ๒๘๖ มาตรา ๓๐๒ และมาตรา ๓๑๒ ให้วุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนั้น รวมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็น แล้วรายงานต่อวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

การดำเนินการของคณะกรรมการการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา

ส่วนที่ ๔

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๓๖ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกสี่คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓๗ กรรมการการเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันเสนอชื่อ
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๖ หรือมาตรา ๑๐๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๑๓) หรือ (๑๔)

(๕) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

๒๘

(บ) ไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะห้าปีก่อนดำรงตำแหน่ง

(๓) ไม่เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๑๓๘ การสรรหาและการเลือกประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้งให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งจำนวนสิบคน ซึ่งประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลทุกแห่งซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสี่คน ผู้แทนพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสี่คน ทำหน้าที่พิจารณาสรรหาผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนห้าคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น มติในการเสนอชื่อดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๒) ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาสรรหาผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งจำนวนห้าคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น

(๓) การเสนอชื่อตาม (๑) และ (๒) ให้กระทำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ในกรณีที่คณะกรรมการสรรหาตาม (๑) ไม่อาจเสนอชื่อได้ภายในเวลาที่กำหนด หรือไม่อาจเสนอชื่อได้ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนด ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาเสนอชื่อแทนจนครบจำนวนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมายเสนอชื่อตาม (๑)

(๔) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติเลือกผู้ได้รับการเสนอชื่อตาม บ) (๒) และ (๓) ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ ในการนี้ ให้ห้าคนแรกซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา เป็นผู้ได้รับเลือกในกรรมการการเลือกตั้ง แต่ถ้าจำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งดังกล่าวมีไม่ครบห้าคนให้นำรายชื่อผู้ไม่ได้รับเลือกในคราวแรกนั้นมาให้สมาชิกวุฒิสภาออกเสียงลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่งต่อเนื่องกันไป ในกรณีนี้ ให้ถือว่าผู้ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบห้าคน เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นกรรมการการเลือกตั้ง ในครั้งนี้ถ้ามีผู้ได้คะแนนเสียงเท่ากันในลำดับใด อันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับเลือกเกินห้าคน ให้ประธานวุฒิสภาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

9๗

๒๕

(๕) ให้ผู้ได้รับเลือกตาม (๔) ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้ง และแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ และให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป

มาตรา ๑๓๕ กรรมการการเลือกตั้งต้อง

(๑) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น

(๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๔) ไม่ประกอบวิชาชีพอิสระอื่นใด

ในกรณีที่วุฒิสภาเลือกบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) โดยได้รับความยินยอมของผู้นั้น ผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อผู้นั้นได้ลาออกจากตำแหน่งตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงให้เป็นที่รู้ได้ว่าตนได้เลิกประกอบวิชาชีพอิสระดังกล่าวแล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยได้รับเลือกให้เป็นกรรมการการเลือกตั้ง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๐ กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

กรรมการการเลือกตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๔๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ดาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓๖ หรือ มาตรา ๑๓๕

(๔) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๑๐๗ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง

๓๐

เมื่อมีการนิยามพรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

มาตรา ๑๔๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาว่ากรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓๗ หรือกระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๓๘ และให้ประธานรัฐสภาส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่ากรรมการการเลือกตั้งผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งหรือไม่

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยไปยังประธานรัฐสภาและประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ให้นับบทบัญญัติมาตรา ๙๖ มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการการเลือกตั้งด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๓ ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งตามวาระพร้อมกันทั้งหมด ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๓๘ ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่มีการพ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้นำมาตรา ๑๓๘ มาใช้บังคับกับการสรรหาและการเลือกกรรมการการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น โดยอนุโลม ในกรณีนี้ ให้เสนอชื่อผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งต่อประธานวุฒิสภา เป็นจำนวนสองเท่าของผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่ง และให้วุฒิสภามีมติเลือก ทั้งนี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่มีการพ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้ได้รับเลือกอยู่ในตำแหน่งเพื่อเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๔๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการรณรงค์เมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา ๑๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ออกประกาศกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา

๔๔ พรรคสอง

๑๕

๓๑

(๒) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

(๓) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง

(๔) สั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใด หน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้นๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๕) ประกาศผลการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ

(๖) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาล พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การสืบสวน สอบสวน หรือวินิจฉัยชี้ขาด

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์การเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย

มาตรา ๑๔๖ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่สั่งการตามมาตรา ๑๔๕

มาตรา ๑๔๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลันเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่ง หักห้ามว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๒) ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ใดได้กระทำการใดๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริตโดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำลงไป ทั้งนี้ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๓๒

(๓) ประกาศหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงประชามติได้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งคัดค้านว่าการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งใดเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อคำนึงการตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องพิจารณาวินิจฉัยสั่งการโดยพลัน

มาตรา ๑๔๘ ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ มีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่จับในขณะกระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับกรรมการการเลือกตั้งในขณะกระทำความผิด หรือจับ หรือคุมขัง กรรมการการเลือกตั้งในกรณีอื่น ให้รายงานไปยังประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน และประธานกรรมการการเลือกตั้งอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้

ส่วนที่ ๕

บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

มาตรา ๑๔๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๑๕๐ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา ๑๕๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่ละสภา มีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภานั้นๆ ตามมติของสภา

มาตรา ๑๕๒ ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนสิ้นอายุของสภาหรือมีการยุบสภา

ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันเลือกประธานและรองประธานวุฒิสภาใหม่

๑๓

๓๓

ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธานวุฒิสภา
ขอมติจากตำแหน่งก่อนวาระตามวาระหนึ่งหรือวาระสอง แล้วแต่กรณี เมื่อ

- (๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก
- (๒) ลาออกจากตำแหน่ง
- (๓) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น
- (๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก

มาตรา ๑๕๓ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่คํานึง
กิจการของสภานั้นๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับ รองประธานมีอำนาจหน้าที่ตามที่ประธานมอบหมาย
และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ทำหน้าที่แทน ต้องวางตนเป็นกลาง
ในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๕๔ เมื่อประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานและ
รองประธานวุฒิสภาไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภานั้นๆ เลือกตั้งกันขึ้นเองเป็นประธานใน
คราวประชุมนั้น

มาตรา ๑๕๕ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมา
ประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาจึงจะเป็นองค์ประชุม
เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถามตามมาตรา ๑๘๓ และมาตรา ๑๘๔
สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะกำหนดเรื่ององค์ประชุมไว้ข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

มาตรา ๑๕๖ การลงมติวินิจฉัยข้อปรักมาให้อื้อเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่
ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกคนหนึ่งขอมติเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน
ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภา ต้องจัดให้มีการบันทึก
การออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ในที่ที่ประชาชนอาจ
เข้าไปตรวจสอบได้ เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด
ให้กระทำเป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ และสมาชิกขอมติอิสระและ
ไม่ถูกผูกพันโดยมติของพรรคการเมืองหรืออาณัติอื่นใด

๓๔

มาตรา ๑๕๑ ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา หรือที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดในทางแถลงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใดมิได้

เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่ง ไม่คุ้มครองสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ หากถ้อยคำที่กล่าวในที่ประชุมไปปรากฏนอกบริเวณรัฐสภา และการกล่าวถ้อยคำนั้นมิได้มีลักษณะเป็นความคิดเห็นทางอาญาหรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้น

ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าสมาชิกกล่าวถ้อยคำใดที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้นได้รับความเสียหาย ให้ประธานแห่งสภานั้นจัดให้มีการโฆษณาชี้แจงตามที่บุคคลนั้นร้องขอตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมของสภานั้น ทั้งนี้ โดยไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาล

มาตรา ๑๕๒ เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๑ ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และโฆษณา รายงานการประชุมตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมตลอดจนผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภาทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ที่ได้รับอนุญาตจากประธานแห่งสภานั้น ด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๓ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญทั่วไป และสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ

วันประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญทั่วไป ส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนด ในกรณีที่การเริ่มประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่งมีเวลาจนถึงสิ้นปีปฏิทินไม่ถึงหนึ่งร้อยห้าสิบวัน จะไม่มีการประชุมสามัญนิติบัญญัติสำหรับปีนั้นก็ได้

ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ ให้รัฐสภาดำเนินการประชุมได้เฉพาะกรณีที่มีบัญญัติไว้ในหมวด ๒ หรือการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เปรอญัตติพระราชกำหนด การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม การให้ความเห็นชอบร่างสัญญา การเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่ง การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง การตั้งกระทู้ถาม และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เว้นแต่รัฐสภาจะมีมติให้พิจารณาเรื่องอื่นใดด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ระหว่างวันที่ 23 - 25 พฤศจิกายน 2553

๒๐

๓๕

มาตรา ๑๖๐ สมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่งๆ ให้มีกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน จะกระทำไม่ได้โดยความเห็นชอบของรัฐสภา

มาตรา ๑๖๑ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและทรงปิดประชุม พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญทั่วไป ครั้งแรกตามมาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง ด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทานฯซึ่งบรรณวิจิตรแล้ว หรือผู้ใดคนหนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์ มาทำรัฐพิธีก็ได้

มาตรา ๑๖๒ เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้

มาตรา ๑๖๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองสภารวมกัน หรือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าร้องขอให้ศาลความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

คำร้องขอดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อประธานรัฐสภา

ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๖๔ ภายใต้งบบังคับมาตรา ๑๖๓ การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุม และการปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๖๕ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิคนั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือในกรณีที่จับในขณะที่กระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะที่กระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยพลัน และประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้

มาตรา ๑๖๖ ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นคดีอันเกี่ยวกับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง

๓๖

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง แต่การพิจารณาคดีต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา

การพิจารณาพิพากษาคดีที่ศาลได้กระทำก่อนมีคำอ้างว่าศาลเป็นสมาชิกของสภาใดสภาหนึ่ง ย่อมเป็นอันใช้ได้

มาตรา ๑๖๗ ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ถูกคุมขังในระหว่าง สอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องสั่งปล่อยทันทีถ้าประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ

คำสั่งปล่อยตามวรรคหนึ่งให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้ายแห่งสมัยประชุม

มาตรา ๑๖๘ ในระหว่างที่อาชญากรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ จะมีการประชุมวุฒิสภาได้ เว้นแต่เป็นกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การประชุมที่ให้อวุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาตามมาตรา ๑๕ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๒๓ โดยถือคะแนนเสียงจากจำนวนสมาชิกของวุฒิสภา

(๒) การประชุมที่ให้อวุฒิสภาทำหน้าที่เลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบ ให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามมาตรา ๑๓๘ มาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๒๕๖ มาตรา ๒๖๑ มาตรา ๒๖๔ (๓) มาตรา ๒๖๗ มาตรา ๒๖๘ มาตรา ๒๖๙ (๓) มาตรา ๒๘๗ มาตรา ๓๐๒ และมาตรา ๓๑๒

(๓) การประชุมที่ให้อวุฒิสภาทำหน้าที่พิจารณาและมีมติให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๖๙ ราชบัณฑิตยสถานมาตรา ๑๗๐ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะรัฐมนตรี แต่ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

การเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะกระทำได้เมื่อพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นสังกัด มีมติ ให้เสนอได้และต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่ายี่สิบคนรับรอง

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องใด เรื่องหนึ่ง ต่อไปนี้

(๑) การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับ อันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร

(๒) การจัดสรร รับ รักษา หรือจำนองเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน

ระหว่างวันที่ 23 – 25 พฤศจิกายน 2553

๒๒

๓๓

(๑) การกู้เงิน การค้าประกัน หรือการใช้เงินกู้

(๔) เงินตรา

ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีการรับรองของนายกรัฐมนตรีหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะ เป็นผู้วินิจฉัย

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณากรณีตามวรรคสี่ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณีดังกล่าว

มติของที่ประชุมร่วมกันตามวรรคสี่ให้ใช้เสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๗๐ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๔ แห่งรัฐธรรมนูญนี้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติ และคณะกรรมการการสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นจะต้องประกอบด้วยผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดด้วย

มาตรา ๑๗๑ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอและในขั้นรับหลักการ ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่สภาผู้แทนราษฎรได้แก้ไขเพิ่มเติม และประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่ากรณีแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งการพิจารณาไว้ก่อน และภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณีดังกล่าว ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปให้ที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย ถ้าที่ประชุมร่วมกันวินิจฉัยว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นมีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น ไปให้นายกรัฐมนตรี

๓๘

รับรอง ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรอง ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

มาตรา ๑๑๒ ร่างพระราชบัญญัติและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน

มาตรา ๑๑๓ ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีระบุไว้ในนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา ตามมาตรา ๒๑๑ ว่าจำเป็นต่อการบริหารราชการแผ่นดิน หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใด หากสภาผู้แทนราษฎรมิได้ให้ความเห็นชอบ และคะแนนเสียงที่ไม่ให้ความเห็นชอบไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ คณะรัฐมนตรีอาจขอให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อมีมติอีกครั้งหนึ่ง หากรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบ ให้ตั้งบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกของแต่ละสภามีจำนวนเท่ากันตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอ ประกอบกันเป็นคณะกรรมการร่วมกันของรัฐสภาเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น และให้คณะกรรมการร่วมกันของรัฐสภารายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ได้พิจารณาแล้วต่อรัฐสภา ถ้ารัฐสภามีมติเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๓ ถ้ารัฐสภามีมติไม่ให้ความเห็นชอบ ให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๑๑๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๐ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอตามมาตรา ๑๑๒ และลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอมานั้นให้เสร็จภายในหกสิบวัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวัน ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นมาถึงวุฒิสภา

ระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๑๗

๒๒

๓๕

ถ้าวุฒิสภาพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่าง พระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไปยังวุฒิสภา ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปด้วยว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญที่เสนอไปนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ค่าแรงของประธานสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือเป็นลัทธิ

ในกรณีที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรมิได้แจ้งไปว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

มาตรา ๑๑๕ ภายใต้นี้บังคับมาตรา ๑๑๐ เมื่อวุฒิสภาได้พิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว

(๑) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๓

(๒) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัติหรือ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไว้ก่อนและส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร

(๓) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ตามที่แก้ไขเพิ่มเติมไปยังสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไข เพิ่มเติม ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๓ ถ้าเป็นกรณีอื่น ให้แต่ละสภาดังบุคคลซึ่งเป็นหรือ มิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้นๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด ประกอบเป็น คณะกรรมการร่วมกัน เพื่อพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นั้น และให้คณะกรรมการร่วมกันรายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาแล้วต่อสภาทั้งสอง ถ้าสภาทั้งสอง ต่างเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการ ร่วมกันได้พิจารณาแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๓ ถ้าสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไว้ก่อน

คณะกรรมการร่วมกันอาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลง ข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในการพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญได้ และเอกสารที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๒ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่ตนตามมาตรานี้ด้วย

๔๐

การประชุมคณะกรรมาธิการร่วมกันต้องมีกรรมาธิการของสภาทั้งสองมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗๖ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ต้องยับยั้งไว้ตามมาตรา ๑๗๕ นั้น สภาผู้แทนราษฎรจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันได้ล่วงพ้นไปนับแต่วันที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๗๕ (๒) และนับแต่วันที่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๗๕ (๓) ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมาธิการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๓

ถ้าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ต้องยับยั้งไว้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้านการเงิน สภาผู้แทนราษฎรอายกร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมาธิการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๕๓

มาตรา ๑๗๗ ในระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดตามมาตรา ๑๗๕ คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ต้องยับยั้งไว้มิได้

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอหรือส่งให้พิจารณานั้น เป็นร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติหรือ

ระหว่างวันที่ 23 - 25 พฤศจิกายน 2553

๒๓๓

๔๑

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๑๑๘ ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือบรรดาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป

ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี จะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบต่อไปได้ ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกหลังการเลือกตั้งทั่วไป และรัฐสภามีมติเห็นชอบด้วย แต่ถ้าคณะรัฐมนตรีมิได้ร้องขอภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อไปตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมรัฐสภา

มาตรา ๑๑๙ งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้น ไปพลางก่อน

มาตรา ๑๒๐ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้เสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ตั้งกล่าวมาถึงสภาผู้แทนราษฎร

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ถึงวุฒิสภา

ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายในสี่สิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใดๆ มิได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๓

๔๒

ถ้าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าววุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วย ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗๖
วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จะแปรญัตติเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการมิได้ แต่อาจแปรญัตติได้ในทางลดหรือตัดทอนรายจ่าย
ซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินสงเคราะห์เงินกู้
- (๒) ดอกเบี้ยเงินกู้
- (๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรหรือของคณะกรรมการธิการ การเสนอ การแปรญัตติ
หรือการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการธิการ
มีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้

ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ
ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหก
ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยภายใน
เจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำฝ่าฝืน
บทบัญญัติตามวรรคหก ให้การเสนอการแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวสิ้นผลไป

มาตรา ๑๘๑ การจ่ายเงินแผ่นดินจะกระทำได้อีกเฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วย
งบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ
หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นนี้ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายใช้ในพระราชบัญญัติ
โอนงบประมาณรายจ่าย พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป หรือเว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา ๒๓๐ วรรคสอง

มาตรา ๑๘๒ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน
โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๘๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาทุกคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถาม
รัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อคณะรัฐมนตรี
เห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปกปิดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

๒๔

๔๓

มาตรา ๑๘๔ การบริหารราชการแผ่นดินเรื่องใดที่เป็นปัญหาสำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน เป็นเรื่องที่กระทบถึงประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชน หรือที่เป็นเรื่องเร่งด่วน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรก่อนเริ่มประชุมในวันนั้นว่าจะถามนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินเรื่องนั้นโดยไม่ต้องระบุคำถาม และให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรบรรจุเรื่องดังกล่าวไว้ในวาระการประชุมวันนั้น

การถามและการตอบกระทู้ตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้สัปดาห์ละหนึ่งครั้ง และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาเรื่องการบริหารราชการแผ่นดินนั้นได้เรื่องละไม่เกินสามครั้ง ทั้งนี้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๑๘๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี ญัตติดังกล่าวต้องเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไปซึ่งเป็นบุคคลตาม มาตรา ๒๐๑ วรรคสอง ด้วย และเมื่อได้มีการเสนอญัตติแล้ว จะมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะมีการถอนญัตติหรือการลงมตินั้น ไม่ได้คะแนนเสียงตามวรรคสาม

การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนายกรัฐมนตรีที่มีพฤติการณ์ร้ายชัดปกติ ต่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือจงใจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย จะเสนอโดยไม่มีการยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๓๐๔ ก่อนมิได้ และเมื่อได้มีการยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๓๐๔ แล้ว ให้ดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องรอผลการดำเนินการตามมาตรา ๓๐๕

เมื่อการอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลงโดยมิใช่ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้น ไปให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมติในกรณีเช่นว่านี้ มิให้กระทำในวันเดียวกับวันที่การอภิปรายสิ้นสุด มติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่มติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายนั้น เป็นอันหมดสิทธิที่จะเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีอีกตลอดสมัยประชุมนั้น

ในกรณีที่มติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรนำชื่อผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อตามวรรคหนึ่ง กราบบังคลพูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป และมีให้นามตรา ๒๐๒ มาใช้บังคับ

๔๔

มาตรา ๑๘๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในหกของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคล

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๘๗ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ

การขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา นี้ จะกระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง

มาตรา ๑๘๘ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมแต่ละสภา แต่ถ้าคณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกของแต่ละสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือจำนวนสมาชิกของทั้งสองสภานำที่บิอยู่ร่วมกัน แล้วแต่กรณี ร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

มาตรา ๑๘๙ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภายังเป็นคณะกรรมการการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกยังเป็นคณะกรรมการการวิสามัญ เพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาแล้วรายงานต่อสภา มติทั้งคณะกรรมการการวิสามัญดังกล่าวต้องระบุงการหรือเรื่องให้ชัดเจนและไม่ซ้ำหรือซ้อนกัน

คณะกรรมการการตามวรรคหนึ่งย่อมมีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใด มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่นั้นได้

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคสองเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้ประธานคณะกรรมการการแจ้งให้รัฐมนตรีสั่งบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัดทราบและมีคำสั่งให้บุคคลนั้นดำเนินการตามวรรคสอง เว้นแต่เป็นกรณีที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ให้ถือว่าในเหตุยกเว้นการปฏิบัติตามวรรคสอง

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๘ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลที่กระทำหน้าที่ตามมาตรา นี้ด้วย

๒๕

๔๕

กรรมการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตาม หรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยัง ไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๕๑ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคห้า

มาตรา ๑๕๐ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก สตรี และคนชรา หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎรมิได้พิจารณาโดยกรรมการเต็มสภา ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นประกอบด้วย ผู้แทนองค์การเอกชนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลประเภทนั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

มาตรา ๑๕๑ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา มีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสามัญแต่ละชุด การปฏิบัติหน้าที่และองค์ประชุมของคณะกรรมการ วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณาพระราชบัญญัติและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การบันทึกการลงมติ การเปิดเผยการลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย ประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมการ และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๕๒ สาระสำคัญที่ต้องมีในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเรื่องต่างๆ ตามที่บัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาล ให้เป็นสาระสำคัญที่ต้องมีในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเรื่องนั้นๆ ตามรัฐธรรมนูญนี้

ส่วนที่ ๖

การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

มาตรา ๑๕๓ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

- (๑) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๕
- (๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑
- (๓) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์

พระพุทธศักราช ๒๕๖๑ ตามมาตรา ๒๒

๔๖

(๔) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติตามมาตรา ๒๓

(๕) การปรึกษาว่าพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ใหม่ตามมาตรา ๕๔

(๖) การมีมติให้รัฐสภาพิจารณาเรื่องอื่นในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติได้ตามมาตรา ๑๕๕

(๗) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา ๑๖๐

(๘) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๖๑

(๙) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๗๓

(๑๐) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาว่ารัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติ

หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อไปตามมาตรา ๑๗๔ วรรคสอง

(๑๑) การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๕๔

(๑๒) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๒๑๑

(๑๓) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๒๑๓

(๑๔) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตามมาตรา ๒๒๓

(๑๕) การให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา ๒๒๔

(๑๖) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๑๓

มาตรา ๑๕๔ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาให้ใช้ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา
ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
โดยอนุโลมไปพลางก่อน

มาตรา ๑๕๕ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้นำบทที่ใช้แก่สภาทั้งสองมาใช้บังคับ
โดยอนุโลม เว้นแต่ในเรื่องการตั้งคณะกรรมาธิการ กรรมาธิการซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของแต่ละสภา
จะต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา

ส่วนที่ ๗

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

มาตรา ๑๕๖ ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา มีจำนวนไม่เกินสามคน ซึ่งพระมหากษัตริย์
ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน มีความรอบรู้และ
มีประสบการณ์ในการบริหารราชการแผ่นดิน วิสาหกิจ หรือกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของ
สาธารณะ และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์